

marzec-kwiecień 2015
nr 3-4/2015 (87)
ISSN 1642-6797

Gazeta UNIWERSYTECKA

pracowników i studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego

TEMAT
NUMERU >>

UNIWERSYTET RZESZOWSKI UCZCIŁ PAMIĘĆ
STANISŁAWA ZAJĄCA

W NUMERZE:

DO POCZYTANIA

- TAJNA MAPA GALICJI DOSTĘPNA DLA STUDENTÓW I NAUCZYCIELI AKADEMICKICH
- TARGOWY SUKCES RZESZOWSKIEJ KSIĄŻKI

KONFERENCJE

- W UR PAMIĘTAJĄ O DOKONANIACH EUGENIUSZA KWIATKOWSKIEGO

STUDENCKI
UNIWERSYTET

- 15 LAT KOŁA NAUKOWEGO PRZYRODNIKÓW

PREZYDENT RP
PONOWNIE
W UNIWERSYTECIE

Z ŻYCIA UCZELNI: UNIWERSYTET RZESZOWSKI UCZCIŁ PAMIĘĆ STANISŁAWA ZAJĄCA 7 • BLISKA MU BYŁA TROSKA O DOBRO WSPÓLNE 8 • DZIAŁANIA POLITYKÓW PROWADZĄ DO POWSTANIA WIELKICH DZIEŁ 9 • STASZKU, JEDNAK NIE ZAPOMNIELI! 11 • STANISŁAW ZAJĄC 13 • MAMY BIBLIOTEKĘ AUSTRIACKĄ W INSTYTUCIE FILOLOGII GERMAŃSKIEJ UR 14

NAGRODY I OSIĄGNIĘCIA: DR HAB. ANNA GOŁONKA 16 • DR HAB. MACIEJ GALLAS 17 • DR HAB. MARTA POŁTOWICZ-BOBAK 18

DO POCZYTANIA: TAJNA MAPA WOJSKOWA GALICJI DOSTĘPNA DLA STUDENTÓW I NAUCZYCIELI AKADEMICKICH 19 • „RYTUAŁ, RYTM, HARMONIA” MALARSTWO I RZEŻBA JANA SIUTY 22 • FRAKTALE W TWÓRCZOŚCI JANA SIUTY 23 • WYDAWNICTWO UR POLECA 24 • TARGOWY SUKCES RZESZOWSKIEJ KSIĄŻKI 25 • JUBILEUSZ PROFESORA JURIJA MAKARA 26 • TŁUMACZ TO BARDZO CIEKAWY ZAWÓD 28 • LETNIA SZKOŁA KULTURY I JĘZYKA POLSKIEGO W UR 30 • DZIENNIKARZE O SOBIE - FAKTY I EMOCJE 31

KONFERENCJE: UNIWERSYTET RZESZOWSKI UCZCIŁ PAMIĘĆ I DOKONANIA EUGENIUSZA KWIATKOWSKIEGO 32 • PANI MINISTER ROZLICZA EFEKTY PÓŁROCZA 35 • ZE WSCHODU NA ZACHÓD I Z POŁUDNIA NA PÓŁNOC 36 • VIII TYDZIEŃ POLONISTÓW NA UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM 37 • UCZY BAWIĄC 38 • 95 LAT SŁUŻB POLICYJNYCH W POLSCE 39 • WRÓCIŁY WSPOMNIENIA Z CZASÓW II WOJNY 41 • SPOTKANIE SZKOLENIOWO-PROMOCYJNE NA WYDZIALE SZTUKI 42 • FINAŁ VI PODKARPACKIEGO MIĘDZYSZKOLNEGO KONKURSU WIEDZY O KULTURZE ANTYCZNEJ 43 • MIĘDZYKRAJOWE SPOTKANIE NA TEMAT SZTUK WALKI W MONACHIUM 44

STUDENCKI UNIWERSYTET: STYPENDIA DLA NAJLEPSZYCH 45 • AKADEMICKIE TARGI 49 • Z UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO DO MASSACHUSETTS 50 • STUDENTA DROGA Z RZESZOWA DO WIEDNIA 51 • 15 LAT KOŁA NAUKOWEGO PRZYRODNIKÓW 52 • JUBILEUSZOWY KONKURS TWÓRCZOŚCI TECHNICZNEJ ROZSTRZYGNIĘTY 53 • XXXI OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIA OBIEŻYŚWIATÓW, TRAMPÓW I TURYSTÓW ODBĘDĄ SIĘ W RZESZOWIE 54 • TYDZIEŃ TROSKI O ROZWÓJ I ZDROWIE STUDENTA 55 • Z RZESZOWA DO BIAŁKI TATRZAŃSKIEJ 56 • Z UCZELNI MOŻNA POJECHAĆ DO PAŁACU 56 • KROMPACHY 2015 ROKU 57 • W ZAKOPANEM POZNANO ZASADY PRODUKCJI EKOLOGICZNEJ ŻYWNOSCI 58

PREZYDENT RP PONOWNIE W UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM

13 marca 2015 r. prezydent Bronisław Komorowski po raz drugi w tej kadencji odwiedził Uniwersytet Rzeszowski. Z tej okazji zorganizowano debatę „Innowacyjność w gospodarce szansą dla młodych” z udziałem nie tylko przedstawicieli środowisk akademickich, ale także ważnych postaci świata polityki i biznesu. Dyskusja dotyczyła m. in. wprowadzania nowych technologii do firm oraz współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i uczelniami.

W Rzeszowie prezydent RP podpisał projekt ustawy związanej z innowacyjnością. Zapowiadane zmiany w obowiązujących przepisach to przede wszystkim ulgi dla podatników, głównie przedsiębiorców, zmiany w podatkach, a także ułatwienia w prowadzeniu własnego biznesu. Zmieniona ustawa ma ułatwić współpracę nauki i przedsiębiorczości. – *Ustawa będzie skutecznym narzędziem w walce polskich przedsiębiorstw ze światową konkurencją* – mówił w okazjonalnym wystąpieniu Bronisław Komorowski.

Fot. T. Poźniak

Wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora. Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikację. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiustacji tekstów i zmiany tytułów. Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 1642-6797

Druk: ZIMOWIT,

Adres Redakcji: 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 8,

tel. 17 872 14 14, gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja: inż. Ludwik Borowiec, Fot.: mgr Jadwiga Zydroń, autorzy tekstów, archiwum. Fot. na okładce: mgr Jadwiga Zydroń,

korekta: mgr Anna Szydło, nakład: 1200 szt.

Fot. E. Wójcikiewicz

Z OBRAD SENATU

Na posiedzeniu Senatu, rozpoczynającym semestr letni roku akademickiego 2015/2016 – 26 lutego, zatwierdzone zostały wnioski w sprawie uruchomienia nowych kierunków studiów I stopnia: instrumentalistyka oraz jazz i muzyka rozrywkowa, które, jak mówił dr hab. prof. UR Mirosław Dymon, dziekan Wydziału Muzyki, zapełnią na arenie Polski południowej swoistą lukę w tej dziedzinie i, wzbogaciwszy ofertę edukacyjną UR, stworzą możliwość rozwoju utalentowanej młodzieży.

Sprawozdanie z realizacji zadań administracji UR w latach 2012-2014 przedstawił kanclerz UR mgr inż. Jarosław Szlęzak. Senat z aprobatą przyjął to zestawienie. W wypowiedziach akcentowano dobrą współpracę administracji z innymi uczelnianymi jednostkami. Za to zaangażowanie podziękował też rektor Aleksander Bobko.

Ze szczegółowymi wytycznymi na temat zasad prowadzenia studiów na profilach ogólnoakademickim i praktycznym, po nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, wystąpił prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

Głosowano także nad wnioskami rad wydziałów w sprawach kadrowych, zatrudnienia na stanowisku profesora zwyczajnego: prof. dr hab. Marioli Wierzbickiej (Wydział Filologiczny), zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dra hab. Macieja Gallasa (Wydział Muzyki), a także przedłużenia zatrudnienia: dra hab. inż. prof. UR Dariusza Pogockiego (Wydział Biologiczno-Rolniczy) i dra hab. prof. UR Romana Magrysia (Wydział Filologiczny).

Wręczeniem aktu mianowania prof. dr hab. Marioli Wierzbickiej na stanowisko profesora zwyczajnego JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko rozpoczął marcowe (26.03) posiedzenie Senatu.

Następnie rozpatrzone zostały wnioski w sprawie odznaczeń państwowych, medali KEN oraz nagród MNiSW.

Pod głosowanie poddano także wnioski rad wydziałów: o zatrudnienie prof. dr hab. n. med. Haliny Bartosik-Psujek (na stanowisku profesora zwyczajnego na Wydziale Medycznym), przedłużenie zatrudnienia dra hab. prof. UR Jana Bazana, a także zatrudnienie dra hab. prof. UR Ihora Virta i dra hab. Andrzeja Wala (na stanowisku profesora nadzwyczajnego na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym).

Bez głosów przeciwnych, wraz z jednomyślną rekomendacją senackich komisji, przyjęto uchwałę w sprawie regulaminu dotyczącego zasad zarządzania prawami autorskimi i zasad komercjalizacji wiedzy oraz regulaminu korzystania z infrastruktury badawczej i dydaktycznej w UR.

W dalszej części senatorowie głosowali nad uchwałą w sprawie limitów przyjęć na studia w roku akademickim 2015/2016, regulaminem studiów doktoranckich oraz uchwałą w sprawie warunków i trybu przyjmowania na studia doktoranckie w roku akademickim 2015/2016.

Sprawozdanie na temat działalności naukowej w UR i współpracy międzynarodowej przedstawił też prorektor ds. nauki.

JM Rektor przekazał zgromadzonym życzenia z okazji zbliżających się świąt Wielkiej Nocy.

Małgorzata Dworak

KRONIKA REKTORA

PROF. DRA HAB. ALEKSANDRA BOBKO

- 26 stycznia JM Rektor uczestniczył w uroczystości nadania imienia Stanisława Zająca auli budynku przy al. Rejtana 16c. Odsłonięcia pamiątkowej tablicy dokonała wdowa po marszałku, senator Alicja Zając.
- 5 lutego JM Rektor podpisał umowę o współpracy z Lwowskim Narodowym Uniwersytetem Rolniczym w Dublanach, której celem jest prowadzenie wspólnych badań naukowych, wymiana pracowników, studentów, programów kształcenia oraz doświadczeń w zakresie kształcenia studentów i młodej kadry.
- 19 lutego Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko uczestniczył w obchodach 34. rocznicy podpisania Porozumień Rzeszowsko-Ustrzyckich.
- 25 lutego W Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego uroczystie otwarto Bibliotekę Austriacką, jedną z sześciu takich placówek w Polsce. W wydarzeniu wzięli udział: rektor UR - prof. dr hab. Aleksander Bobko, dyrektor Austriackiego Forum Kultury w Warszawie - mgr Martin Meisel, attaché kulturalna Republiki Austrii w Warszawie - Ernestine Baig, przedstawicielka MSZ Republiki Austrii - dr Teresa Indjein, germanista z Uniwersytetu w Wiedniu - prof. Wynfrid Krieglleder, dyrektor Instytutu Filologii Germańskiej UR - prof. zw. dr hab. Mariola Wierzbicka oraz opiekun naukowy Biblioteki Austriackiej - dr Grzegorz Jaśkiewicz.
- 16 marca JM Rektor dokonał uroczystego otwarcia VIII Tygodnia Polonistów. Wydarzenia swoją obecnością uświetnił wybitny językoznawca prof. dr hab. Jerzy Bralczyk.
- 19-21 marca Rektor uczestniczył w posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich, którego gospodarzem był Uniwersytet Gdański.
- 26 marca JM Rektor uczestniczył w posiedzeniu Komisji Ochrony Zdrowia, Polityki Prorodzinnej i Społecznej Sejmiku Województwa Podkarpackiego, którego tematem był stan przygotowań, wyzwania oraz perspektywy w związku z utworzeniem kierunku lekarskiego na Wydziale Medycznym, a także zaopiniowanie projektów uchwał w sprawie nadania dwóm rzeszowskim szpitalom statusu klinik.

Jadwiga Antochów

KRONIKA PROREKTORA DS. NAUKI PROF. DRA HAB. SYLWESTRA CZOPKA

- 22 stycznia Prorektor ds. nauki wziął udział w wykładzie otwartym na UR prof. Walentyny Charchun – laureatki Nagrody im. Iwana Wyhowskiego (przyznawanej przez Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego). Prof. W. Charchun, w ramach Nagrody uzyskała dwumiesięczny staż naukowy na Uniwersytecie Rzeszowskim.
- 17 lutego Profesor Sylwester Czopek przewodniczył obradom Komisji Statutowej. Przedmiotem obrad były proponowane zmiany w statucie Uniwersytetu Rzeszowskiego wynikające ze zmian w prawie o szkolnictwie wyższym.
- 26-27 lutego Prorektor ds. nauki uczestniczył w posiedzeniu ekspertów Narodowego Centrum Nauki w Krakowie.
- 23 marca Profesor S. Czopek przewodniczył obradom Komisji Nauki. W trakcie obrad poruszano tematykę projektów przygotowywanych dokumentów, regulujących zatrudnienie na stanowiskach profesorskich, urlopów naukowych oraz zarządzenia wynikającego z prawa autorskiego i praw pokrewnych, dotyczącego ochrony własności intelektualnej. Zaopiniowano też propozycje kandydatów do medali, odznaczeń i nagród.
- 2 kwietnia Prorektor ds. nauki wziął udział w uroczystości wręczenia Nagród im. Iwana Wyhowskiego. Wydarzenie miało miejsce w Sali Senatu Uniwersytetu Warszawskiego (Pałac Kazimierzowski).

Małgorzata Grygiel-Rożek

KRONIKA PROREKTORA DS. ROZWOJU
DRA HAB. INŻ. PROF. UR CZESŁAWA
PUCHALSKIEGO

20 stycznia | Dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski uczestniczył w spotkaniu opłatkowo-noworoczym, które odbyło się w Filharmonii Podkarpackiej. Na uroczystości spotkali się parlamentarzyści, przedstawiciele samorządów, szefowie służb mundurowych, rektorzy podkarpackich uczelni, dyrektorzy wydziałów Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego i dyrektorzy departamentów Urzędu Marszałkowskiego. W spotkaniu wzięły udział ks. bp Kazimierz Górny. Wojewoda przekazała zgromadzonym najserdeczniejsze życzenia świąteczne i noworoczne.

26 stycznia | Prorektor Czesław Puchalski uczestniczył w uroczystościach nadania imienia marszałka Sejmu RP Stanisława Zająca auli UR w budynku przy al. Rejtana 16c. W uroczystości wzięli udział m.in. członkowie rodziny Marszałka, przedstawiciele Zarządu Województwa Podkarpackiego, władze miasta Rzeszowa, parlamentarzyści, przedstawiciele duchowieństwa, służb mundurowych, radni województwa, miasta i społeczność akademicka UR.

28 stycznia | Na spotkaniu z przedstawicielami Koła Seniorów Oddziału Wojewódzkiego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa prorektor przedstawił możliwości współpracy uczelni z gospodarką, w ramach projektów badawczo-rozwojowych, dzięki nowo powstałej infrastrukturze przy ul. prof. Pigonia.

29 stycznia | Dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski uczestniczył w posiedzeniu Komitetu Naukowego ECOTECH COMPLEX na UMCS w Lublinie, celem którego było uaktualnienie programów badawczych oraz zakupów aparatury, również omawiano możliwości realizacji wspólnych projektów badawczych.

21 lutego | Prorektor Czesław Puchalski uczestniczył w obchodach 15-lecia powstania Koła Naukowego Przyrodników Uniwersytetu Rzeszowskiego, które odbyły na Wydziale Biologiczno-Rolniczym. Gościem honorowym był prof. dr hab. Zdzisław Bogucki, który był założycielem koła i jego pierwszym opiekunem naukowym. Podczas uroczystości kolejni prezesi przedstawili najważniejsze osiągnięcia naukowe koła oraz najciekawsze zdjęcia z obozów naukowych.

Gabriela Pawłowska

KRONIKA PROREKTORA DS. STUDENCKICH
I KSZTAŁCENIA
DRA HAB. PROF. UR WOJCIECHA WALATA

23-24
lutego | W Iwanofrankowsku, na Przykarpackim Narodowym Uniwersytecie im. Wasyla Stefanyka prorektor ds. studenckich i kształcenia reprezentował Uniwersytet Rzeszowski podczas rozmów o wspólnym prowadzeniu studiów II stopnia na kierunkach: filozofia, fizyka, matematyka (kontynuacja) i wychowanie fizyczne. Podpisany przez rektorów obu uczelni: prof. dra hab. Igora Cependę i prof. dra hab. Aleksandra Bobko dokument finalizuje podjęte działania.

12 marca | W wyniku dwumiesięcznych prac powołanych zespołów, pod kierownictwem dra hab. prof. UR Wojciecha Walata, na posiedzeniu Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia przedstawiono projekt *Regulaminu studiów wyższych*. Zaprezentowano również ogólne założenia do projektu uchwały o zasadach potwierdzania efektów uczenia się (aktualnie trwają prace nad ustaleniem jednolitej procedury na całej uczelni).

12 marca | W dużej auli (przy al. T. Rejtana), przy udziale artystów Centrum Sztuki Wokalnej, Kabaretu Studenckiego oraz Big Benda UR odbyła się uroczystość z okazji Dnia Kobiet. Prorektor zainaugurował to wydarzenie. Inicjatorem był Samorząd Studentów UR.

15 kwietnia | Na konferencji prasowej dr hab. prof. UR Wojciech Walat przedstawił informacje na temat „KultURaliów 2015”. Tegoroczne Święto Studenckie odbędzie się w dniach 21-23 maja, choć cykl imprez towarzyszących temu wydarzeniu rozpocznie się już 11 maja. Uprzednio podpisane zostały przez prorektora stosowne umowy: o współpracy partnerskiej z Podkarpackim Bankiem Spółdzielczym oraz umowa sponsoringu z kilkoma podmiotami gospodarczymi wspierającymi kulturalną działalność studencką.

Małgorzata Dworak

UNIwersYTET RZESZOWSKI UCZCIŁ PAMIĘĆ STANISŁAWA ZAJĄCA

W Uniwersytecie Rzeszowskim jednej z sal wykładowych nadano imię Stanisława Zająca. Uroczystego odsłonięcia pamiątkowej tablicy, znajdującej się przed salą, dokonała wdowa po wicemarszałku Sejmu, senator Alicja Zając. W uroczystości upamiętniającej zasługi Stanisława Zająca wzięło udział wielu znamienitych gości. W ich gronie znaleźli się m.in. członkowie zarządu województwa podkarpackiego, władze miasta Rzeszowa, parlamentarzyści, przedstawiciele duchowieństwa, służb mundurowych, radni województwa i miasta, studenci i nauczyciele akademicy, a także członkowie rodziny Stanisława Zająca.

Z pomysłem nadania imienia Stanisława Zająca auli UR wystąpiło Towarzystwo im. Stanisława Zająca, które w pisemnej wersji zostało skierowane do władz UR w lutym 2014 roku, mówił podczas uroczystości (26 stycznia 2015 r.) prof. Aleksander Bobko, rektor Uniwersytetu. Ostateczną decyzję podjął Senat UR 30 października 2014 r. Podczas uroczystości prof. dr hab. Waldemar Furmanek przybliżył sylwetkę oraz historię działań Stanisława Zająca na rzecz powstania UR. Głos zabierali też goście uroczystości oraz senator Alicja Zając.

Stanisław Zając był współtwórcą ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego, w czerwcu 2001 roku prowadził w Sejmie obrady, podczas których ustawę przyjęto. Zginął 10 kwietnia 2010 r. w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem.

BLISKA MU BYŁA TROSKA O DOBRO WSPÓLNE

26 stycznia 2015 roku, podczas uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej oraz nadania auli imienia marszałka Stanisława Zająca wykład zatytułowany W TROSCE O DOBRO WSPÓLNE wygłosił prof. Waldemar Furmanek.

PODSTAWOWE TEZY WYSTĄPIENIA:

1. Niezwykle ważna jest istota uniwersytetu jako kategorii etycznej: uniwersytet był i jest dobrem wspólnym.
2. Istota uniwersytetu odzwierciedlana jest w jego misji. Ta zaś, chociaż zmienia się w poszczególnych fazach rozwoju, w swojej warstwie aksjologicznej pozostaje niezmienna.
3. Nawiązuje się w niej do słów Jana Pawła II: UNIWERSYTECIE! SŁUŻ PRAWDZIE! JEŻELI SŁUŻYSZ PRAWDZIE – SŁUŻYSZ WOLNOŚCI. WYZWALANIU CZŁOWIEKA I NARODU. SŁUŻYSZ ŻYCIU!
4. Służba prawdzie nie może być wyizolowana od służby dobru, w tym dobru wspólnemu. Owo dobro wspólne rozumiane być może wielorako. Tutaj ujmujemy je **jako sumę warunków niezbędnych dla rozwoju społeczności**. W tym warunków niezbędnych każdemu z osobna członkowi owej społeczności. Najbardziej znaczące jest uznanie za podstawę warunków rozwoju.
5. **W godności – autonomii jednostek i tworzonych przez nie społeczności** odnajdywał marszałek S. Zająca uzasadnienie swoich decyzji. Rozumiał, że autentyczny rozwój jednostki nie jest dziełem państwa, ale jej własnym. Należy tylko zainteresowanym ludziom stwarzać odpowiednie możliwości.
6. **Politykę rozumiał jako roztropną troskę o dobro wspólne.**
7. Uznawał słusznie, że **działalność uniwersytetu takim celem może w zdecydowany sposób służyć**. Stąd Jego determinacja w doprowadzeniu dzieła do szczęśliwego końca.
8. Przekonanie, jakie towarzyszyło parlamentarnej działalności S. Zająca można sformułować w tezie: **uniwersytet jest naszym dobrem wspólnym, jest systemem komponentów i warunków społecznych służących społeczeństwu, w tym szczególnie społeczności lokalnej, w jakiej funkcjonuje**.
9. Służba prawdzie i dobru w działalności uniwersytetu wyraża się w realizacji badań naukowych, dydaktyce i wychowaniu. Procesy wychowania w uczelni są szczególnie złożone. Są to procesy ciągłego odwoływania się do wzorców osobowych, mistrza i obywatela.
10. Troska o dobro wspólne wymaga uzewnętrznienia całego systemu wartości, w tym cnoty roztropności, umiaru, męstwa i sprawiedliwości.
11. Zasady moralne wynikające z tych cnót leżały u podstaw działalności parlamentarnej S. Zająca. A była to działalność na wielu płaszczyznach. W tym mieściły się działania podejmowane na rzecz powołania uniwer-

- sytetu w Rzeszowie. W przedstawionym wykładzie zilustrowano te twierdzenia konkretnymi przykładami.
12. Marszałek Stanisław Zająca mówił wprost: *Pragnę służyć Polsce, tak aby moje kwalifikacje, moja wiedza oraz umiejętności wsparte doświadczeniem mogły owocować w pracy dla Ojczyzny*.
  13. Przytoczone przykłady działań realizowanych w związku z przygotowaniem do powołania UR wystarczająco dobrze ilustrują tezę, iż u podstaw aktywności parlamentarnej S. Zająca leżała **troska o dobro wspólne**. A działania w tym zakresie realizowane urzeczywistniały Jego postawę jako politykę wobec ważnych zadań, jakie podejmował.
  14. Każde działanie na rzecz dobra wspólnego, w wymiarach etycznych, powinny nie tylko być **roztropne i mądre**. Dodajmy także stwierdzenie, iż prawdziwy polityk powinien kierować się **prawym sumieniem i cnotami męstwa, umiaru i sprawiedliwości**.
  15. Powołanie Uniwersytetu Rzeszowskiego stało się dla śp. S. Zająca swoistym wyzwaniem w Jego działalności parlamentarnej. Jako wicemarszałek Sejmu RP uczynił wiele dla ostatecznego zredagowania ustawy o powołaniu Uniwersytetu Rzeszowskiego.
  16. W trakcie prac nad tą ustawą wykazał wielkie zaangażowanie, rozwagę i poczucie sprawiedliwości. Męstwo i umiar uzewnętrznili się najwyraźniej w końcowej fazie procesu legislacyjnego. Mimo poważnej choroby, na własną prośbę przewieziony do Sejmu przewodniczył jego obradom, aż do zakończenia głosowania nad ustawą.
  17. Wieloletnie starania o powołanie UR były przedmiotem zainteresowania bardzo wielu osób. Wszystkim jesteśmy wdzięczni za ich wkład i rozumienie tego, że ten fakt, jakim było **powołanie Uniwersytetu Rzeszowskiego** **uznać należy za najważniejsze wydarzenie XX wieku na Podkarpaciu**.

Żywimy nadzieję – mówił w końcowej części wystąpienia prof. W. Furmanek, że także przez udział w dzisiejszej uroczystości zapewniamy ciągłą pamięć i wyrażamy wdzięczność za wszelkie trudy, jakie włożył S. Zająca w powstanie Uniwersytetu Rzeszowskiego. A ta tablica i aula z nadanym imieniem niech pobudzają wszystkich do refleksji aksjologicznej.

A każdy, kto stanie przed tą tablicą, kto będzie korzystał z tej auli, niech jednocześnie stanie przed przykładem życia społecznego śp. S. Zająca, niech zadziwi się Jego pasją wiary i niezmordowaną chęcią służenia ludziom; niech zapragnie pójść w swoim działaniu Jego śladami.

DZIAŁANIA POLITYKÓW PROWADZĄ DO POWSTANIA WIELKICH DZIEŁ

Wystąpienie JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Aleksandra Bobko podczas uroczystości odsłonięcia tablicy i nadania imienia marszałka Stanisława Zająca auli UR.

Szanowni Państwo

Dzisiaj chcemy uczcić Pana Marszałka Stanisława Zająca za jego zasługi dla Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jeśli „na ostrzu noża” postawilibyśmy pytanie: skąd ta uroczystość, co takiego właściwie zrobił Pan Marszałek Zająć, że dzisiaj nie tylko Uniwersytet, ale także wiele instytucji pamięta o nim i o jego pracy, to odpowiedź może być zaskakująca. Na czym w istocie rzeczy polegała zasługa Pana Stanisława Zająca przy tworzeniu Uniwersytetu? Przecież nie on na co dzień pracował nad rozwojem środowiska akademickiego, możemy wskazać wiele osób, które wło-

żyły więcej pracy i poświęciły więcej czasu sprawie tworzenia Uniwersytetu. Robili to akademicy, a także inne osoby związane z Rzeszowem: prezydent miasta, wojewoda, biskup, osoby zaangażowane we FROA, w ostatniej fazie marszałek województwa. Była to wieloletnia praca wielu pokoleń. Na czym, zatem, polegała zasługa właśnie Pana Marszałka Zająca?

Otóż, w moim przekonaniu, Pan Marszałek był właściwą osobą, która szczęśliwym zrzędzeniem losu znalazła się w określonym czasie we właściwym miejscu. On postawił tę przysłowiową „kropkę nad i”. Projekt ustawy trafił do niego krótko przed końcem kadencji Sejmu. Można było wtedy uruchomić długotrwałe procedury, zasięgać opinii radców, kon-

sultować. Na dodatek Pan Marszałek był wówczas poważnie chory. Mógł zatem powiedzieć: poczekajmy, ja jestem w szpitalu, sprawa musi dojrzeć, może jeszcze nie teraz. Były powody prawne, proceduralne, zdrowotne, żeby tę sprawę odwlec. Marszałek Zając zrobił to, co wtedy do niego należało, nadał sprawie odpowiednią dynamikę i doprowadził ją do końca. W istocie rzeczy jego małe, skromne działanie przysłużyło się wielkiej sprawie. Co z tego wynika dzisiaj?

Przede wszystkim chcemy Panu Marszałkowi podziękować. Czynią to wszystkie środowiska polityczne, których przedstawiciele są tutaj obecni na sali. Bardzo się cieszę, że ta uroczystość jest wspólnym świętem, bo też powstanie Uniwersytetu było dziełem wspólnym. To nie było dzieło stronnictwa politycznego Pana Marszałka Zająca. To było dzieło wspólne i dlatego się udało. Obecnie, po kilkunastu latach, takim wspólnym dziełem jest uruchomienie kierunku lekarskiego. To dzieło nie ma barw politycznych, jesteśmy wdzięczni za wsparcie wszystkim formacjom politycznym. Czyli pierwsze przesłanie z uroczystego spotkania – działania wspólne przynoszą efekty.

Myślę, że z ówczesnej postawy Marszałka Zająca możemy wysnuć kolejne przesłanie na dzisiaj. Żyjemy bowiem w czasach, w których następuje dominacja procedur nad życiem, przepisów nad zdrowym rozsądkiem, biurokratycznej oschłości nad normalnymi, ludzkimi relacjami. Gdyby Marszałek Zając w 2001 r. procedował zgodnie z dzisiejszymi standardami, sprawa utworzenia Uniwersytetu na pewno by się odwlekła. Marszałek nie procedował, tylko zrobił to,

co należy do polityka. Myślę, że wszyscy, działający w instytucjach publicznych, powinniśmy z tego wyciągnąć wnioski. My chowamy się dzisiaj za procedurą, umywamy ręce, bo sprawy mają się toczyć swoim trybem, a my czujemy się tylko notariuszami, tylko podpisujemy dokumenty, które przygotowują nam urzędnicy. Myślę, że przy dzisiejszej uroczystości warto to wziąć pod uwagę. Warto zastanowić się nad rolą polityka. Złośliwi mówią, że politycy zbierają plony tam, gdzie zasiali inni. Mam nadzieję, że nie narażę się Państwu z nadmierną pewnością, jeżeli powiem, że w przypadku Marszałka Zająca w pewnym sensie jest to prawda. Pracę związaną z powstaniem Uniwersytetu wykonali właściwie inni. Rola polityka jest specyficzna, ona jest bardzo trudna. Sprawa utworzenia Uniwersytetu pokazuje, że polityk odgrywa w procesach społecznych niezwykle ważną i kluczową rolę. Jego małe działanie może doprowadzić do powstania wielkich dzieł, a z kolei zaniechanie może wiele inicjatyw zepsuć, przedłużyć, doprowadzić do ich rozmycia.

Jest jeszcze jeden element dzisiejszej uroczystości. Marszałek zginął tragicznie na służbie publicznej. Ta uroczystość ma też wymiar upamiętnienia ofiar katastrofy smoleńskiej. Od dawna myśleliśmy nad formułą wprowadzenia jakiegoś śladu tej tragedii w przestrzeni Uniwersytetu. Ta uroczystość w sposób bardzo właściwy, delikatny, ale wyraźny niesie taki sygnał. Studenci za 5, 10, 20 lat, czytając tablicę poświęconą Panu Marszałkowi Stanisławowi Zającowi zadadzą sobie pytanie, co takiego stało się 10 kwietnia 2010 roku. Będzie to okazja do przypomnienia i zachowania pamięci.

STASZKU, JEDNAK NIE ZAPOMNIELI!

Wystąpienie dra Mieczysława E. Janowskiego

Po powitaniu władz uczelni i gości uroczystego spotkania, na czele z JE ks. biskupem Kazimierzem Górnym oraz Panią Senator Alicją Zajęc z Rodziną, dr Mieczysław Janowski (senator Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1997-2004) powiedział m.in.:

**Serdecznie pozdrawiam
wszystkich Państwa
dziś tu zgromadzonych.**

**Drodzy Przyjaciele
Uniwersytetu Rzeszowskiego!**

Niebawem minie 14 lat od uchwalenia ustawy z 7 czerwca 2001 r. o utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego. Co do swej treści ustawa jest krótka i zawiera osiem artykułów. Jednak oczekiwania na to, aby w Rzeszowie zaistniał uniwersytet były długie. Sięgają one połowy lat 70. ubiegłego wieku. Jako prezydent Rzeszowa, a później także jako senator Rzeczypospolitej, doskonale zdawałem sobie sprawę z tego, jak ogromne znaczenie dla miasta i całego regionu Polski południowo-wschodniej ma uniwersytet. Trzy ważne wydarzenia – swoiste filary – stanowią o randze Rzeszowa, rozkwitającej od ćwierćwiecza stolicy Podkarpacia. To było właśnie utworzenie Uniwersytetu Rzeszowskiego, to również przywrócenie do życia lotniska i powstanie międzynarodowego portu lotniczego, to także – pierwsze w kolejności z tych wydarzeń – powołanie Diecezji Rzeszowskiej, poprzedzone wizytą papieską w Rzeszowie.

Zarówno pan rektor, prof. Aleksander Bobko, jak i pan prof. Waldemar Furmanek nawiązali dziś w swoich wystąpieniach do historii. Nie będę zatem powtarzał tego, co powiedzieli.

Ustawa kreująca naszą uczelnię jako uniwersytet była zwieńczeniem pragnień, starań i ogromnej pracy wielu ludzi. Dziś z wielką sa-

tysfakcją przyjmuję fakt uhonorowania przez Uniwersytet Rzeszowski osoby senatora Stanisława Zajęca pamiątkową tablicą i aulą noszącą Jego imię. Zginął w katastrofie smoleńskiej pięć lat temu, a tak wiele dobrego mógłby jeszcze zrobić dla Polski.

Przed laty, gdy On był wicemarszałkiem Sejmu, ja zaś przewodniczyłem Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, mieliśmy świadomość tego, że należy zrobić wszystko co możliwe, aby w Rzeszowie zaistniał uniwersytet. Tę świadomość mieli i w pewnym sensie czuli także historyczność chwili wszyscy posłowie i senatorowie z Podkarpacia, które jako jedno z szesnastu dużych województw rozpoczęło swe funkcjonowanie od 1 stycznia 1999 r. Chociaż byli i tacy, którzy przez pewien czas chcieli odłożyć sprawę do następnej kadencji parlamentarnej. Dali się jednak przekonać, bo myśmy wówczas spotykali się, mimo różnic politycznych, aby ponad podziałami partyjnymi szukać dobrych rozwiązań dla regionu i Polski. Trzeba tu wyraźnie zaznaczyć ogrom prac przygotowawczych.

Dodam, że temu wysiłkowi sprzyjała Opatrzność lub – jak ktoś woli – okoliczności. Oto bowiem w lipcu roku 2000 tekę ministra edukacji narodowej w rządzie Jerzego Buzka objął senator, prof. Edmund Wittbrodt. Od tego czasu byliśmy obaj, marszałek Zajęc i ja, jego bardzo częstymi gośćmi (dodam, że roboczymi gośćmi) i to zazwyczaj wczesnym porankiem. Należy tu wyjaśnić, iż MEN obejmowało wtedy także sprawy szkolnictwa wyższego. Krok po kroku omawialiśmy wszystkie istotne kwestie dotyczące powołania uniwersytetu w Rzeszowie, który

miał powstać z ówczesnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz rzeszowskiej Filii UMCS z Lublina i Wydziału Zamiejscowego Ekonomii Akademii Rolniczej z Krakowa. Były to zarówno zasadnicze problemy spełnienia kryteriów – bardzo rygorystycznej w swych wymaganiach – Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, związanych z uprawnieniami jednostek uczelni do nadawania stopni naukowych, jak i kwestie majątkowe, podnoszone przez Lublin i Kraków, a był to przecież majątek Skarbu Państwa. Ważne było również i to, że powstawała Regionalna Biblioteka Akademicka, jako przyszła ksiąźnica uniwersytetu. Należało w najdrobniejszych szczegółach przygotować strukturę wydziałów i innych jednostek, trzeba było rozwiązać mnóstwo spraw administracyjno-technicznych, itd. Pomagał nam tu bardzo ówczesny wiceminister, prof. Jerzy Zdrada.

Te prace nie posuwałyby się jednak szybko do przodu, gdyby nie bardzo aktywna postawa i współpraca całego ówczesnego kierownictwa WSP w Rzeszowie, a szczególnie rektora, prof. Włodzimierza Bonusiaka i panów prorektorów, profesorów: Waldemara Furmanka, Tadeusza Lulka i Stanisława Krawczyka. Było też pozytywne zaangażowanie w Filii UMCS, - zwłaszcza prof. Zbigniewa Sobolewskiego - i na Wydziale Zamiejscowym Akademii Rolniczej. Dziękuję więc bardzo za tę niegdyś, dobrą robotę, a wiem, ile wysiłku to wymagało, gdyż osobiście przeglądałem wszystkie dokumenty i gdy trzeba było, to wielokrotnie, wspólnie usuwaliśmy usterki.

Należy tutaj wymienić także poparcie szefa Klubu Parlamentarnego AWS, pana Mariana Krzaklewskiego i akceptację premiera Jerzego Buzka. Raz jeszcze dziękuję wszystkim ówczesnym posłom i senatorom, którzy poparli tę ustawę. Te słowa adresuję także do obecnego na sali pana Józefa Górnego, ówczesnego posła, a wcześniej mego zastępcy w rzeszowskim Ratuszu – dziś dyrektora generalnego NIK. Jako ciekawostkę podam, że mocno i z naszą wzajemnością wspierali nas także parlamentarzyści ziemi lubuskiej, którzy w tym samym czasie finalizowali starania o uniwersytet w Zielonej Górze. Były to dwa ostatnie uniwersytety tzw. „bezprzymiotnikowe”, utworzone w Polsce. Nie udało się tego dokonać ani Bydgoszczy, ani Kielcom, ani Częstochowie. Doceniemy ten fakt i wspierajmy nasz uniwersytet również dziś, bo tego wsparcia potrzebuje, może tylko w innym wymiarze, obecnie odnoszącym się do kierunku lekarskiego na Wydziale Medycznym, ale nie tylko. Skoro mowa o wsparciu, to godzi się przypomnieć w tym uroczystym dniu o działaniach Fundacji

Rozwoju Ośrodka Akademickiego w Rzeszowie która została utworzona w roku 1993. Jej założycielami byli: obecny pośród nas ksiądz biskup Kazimierz Górny (pierwszy prezes Rady Fundacji), ówczesny wojewoda, pan Kazimierz Ferenc, przewodniczący Sejmiku Samorządowego Województwa Rzeszowskiego, którym był pan Andrzej Dec (także jest na sali), poseł Aleksander Bentkowski, który pełnił przez długi okres funkcję dyrektora Zarządu FROA (pozdrawiam serdecznie), mówiący te słowa – ówczesny prezydent Rzeszowa, kierujący przez wiele lat pracami Rady Fundacji. Do tego grona należeli również każdorazowi rektorzy uczelni rzeszowskich. Samo zaś wsparcie materialne było nade wszystko donacją ze strony miasta Rzeszowa. Nasz budżet był wówczas wielokrotnie niższy niż obecny, nie istniały bowiem żadne dotacje, ani unijne, ani nawet przedakcesyjne. Oczekiwań było bardzo dużo, przypomnijmy sobie bowiem nasze miasto z początku lat 90. W tym miejscu, jako ówczesny

prezydent Rzeszowa, pragnę bardzo gorąco podziękować radnym Rzeszowa wszystkich dotychczasowych kadencji za zrozumienie kolejności potrzeb i akceptację wsparcia materialnego dla uczelni. Były to kwoty znaczne, także działki oraz inne nieruchomości, była to wielka życzliwość. Serdeczne podziękowania kieruję do pana posła Andrzeja Szlachty,

który po mnie kontynuował to dzieło i za którego kadencji Uniwersytet Rzeszowski zaczął swoją działalność. Cieszę się, że również obecne władze miasta, które reprezentuje tu dziś pan wiceprezydent Stanisław Sienko, nie tracą z pola widzenia spraw uczelni. Należy podkreślić, że z chwilą zaistnienia samorządu województwa pojawiło się także z tej strony wsparcie dla naszego uniwersytetu. Dziękuję za taką postawę obecnemu marszałkowi, panu Władysławowi Ortyłowi, jak i pierwszemu marszałkowi, panu Bogdanowi Rzońcy, obecnemu posłowi.

Szanowni Państwo

Długo jeszcze można by wspominać i z serdeczną wdzięcznością przypominać tych, którzy stali u początków Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dziś dziękujemy w sposób szczególny panu Stanisławowi Zajacowi, który jako człowiek prawy rozumiał istotę polityki, która powinna być działaniem nacechowanym roztropną troską o dobro wspólne. Takim dobrem wspólnym dla nas był, jest i będzie nasz Uniwersytet, ten który nie zapomni o Tobie, drogi Staszku.

Non omnis moriar...

Stanisław Zajęc

Stanisław Zajęc urodził się 1 maja 1949 roku w Świącanach (gmina Skołyszyn, województwo podkarpackie). W 1971 roku ukończył studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego i rozpoczął etatową aplikację sędziowską w Sądzie Wojewódzkim w Rzeszowie, zakończoną w listopadzie 1973 r. egzaminem sędziowskim. Pracował jako asesor sądowy, a następnie był sędzią w Sądzie Powiatowym w Jaśle. W 1976 roku zrezygnował ze stanowiska sędziego. W styczniu 1977 r. rozpoczął aplikację adwokacką.

Od 1980 roku pracował jako adwokat w Krośnie, a następnie w Jaśle. W 1991 roku został wybrany posłem do Sejmu RP z listy Wyborczej Akcji Katolickiej w okręgu wyborczym przemysko-krośnieńskim. Po rozwiązaniu Sejmu I kadencji przez prezydenta RP Lecha Wałęsę w 1993 r. pracował nadal jako adwokat w kancelarii adwokackiej w Jaśle. W 1997 roku został wybrany posłem do Sejmu RP III kadencji z listy AWS (uzyskując jeden z najlepszych wyników) i pełnił przez całą kadencję funkcję wicemarszałka Sejmu RP. W tej roli potrafił doskonale wykorzystać swoją wiedzę i cechy charakteru – pracowitość, szacunek dla innych oraz talent mediacyjny. Po zakończeniu III kadencji Sejmu RP w 2001 roku powrócił do pracy w kancelarii adwokackiej. W 2002 roku wybrany został radnym Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Od początku lat 90. należał do Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego. W latach 2000–2002 był prezesem Zarządu Głównego tej partii.

W 2005 r., został wybrany do Sejmu RP V kadencji z listy Prawa i Sprawiedliwości.

Po skróceniu tej kadencji Sejmu ponownie kandydował z listy PiS, uzyskując mandat poselski. W 2008 r. wystartował w wyborach uzupełniających do Senatu RP, po wygaśnięciu mandatu senatora Andrzeja Tadeusza Mazurkiewicza. W czerwcu 2008 r. S. Zajęc wybrany został senatorem RP w okręgu przemysko-krośnieńskim (otrzymując blisko 50% wszystkich głosów).

Stanisław Zajęc od 2006 roku był członkiem Prawa i Sprawiedliwości, wiceprzewodniczącym Klubu Parlamentarnego PiS, pełniąc jednocześnie funkcję przewodniczącego Klubu w Senacie RP.

Senat Uniwersytetu Rzeszowskiego (2008 r.), w uznaniu wyjątkowego udziału w tworzeniu Uniwersytetu i działań na rzecz umacniania rzeszowskiej uczelni, przyznał Mu Wielki Medal Uniwersytetu Rzeszowskiego.

10 kwietnia 2010 r., towarzysząc prezydentowi Lechowi Kaczyńskiemu w podróży na uroczystości z okazji 70. rocznicy zbrodni katyńskiej, zginął w katastrofie pod Smoleńskiem.

GRZEGORZ
JAŚKIEWICZ

MAMY BIBLIOTEKĘ AUSTRIACKĄ W INSTYTUCIE FILOLOGII GERMAŃSKIEJ UR

25 lutego br. otwarto uroczystie Bibliotekę Austriacką w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Od ponad 25 lat Republika Austrii organizuje i otwiera takie placówki na całym świecie (funkcjonują już 64 biblioteki). Władze Republiki Austrii opiekują się też tymi bibliotekami, zaopatrując je sukcesywnie w nowości książkowe i media elektroniczne oraz wspierając ich działalność. W tych bibliotekach odbywają się spotkania z ludźmi kultury, promocje książek, wystawy, sympozja i dyskusje, itp. Biblioteka Austriacka w IFG UR w Rzeszowie jest szóstą w Polsce. Z założenia będzie pełnić rolę centrum kultury austriackiej.

Otwarcie Biblioteki Austriackiej w IFG UR było wielkim wydarzeniem, które poprzedziły długie przygotowania. Zaangażowane były władze samorządowe województwa, władze Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz dyrekcja Instytutu Filologii Germańskiej. Do 2014 roku Biblioteka Austriacka, z której zbiorów można korzystać teraz w IFG, zlokalizowana była w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Przemyślu. Z chwilą likwidacji NKJO zdecydowano o przeniesieniu placówki w inne miejsce. W Instytucie Filologii Germańskiej znalazła Biblioteka Austriacka dobrą, nową siedzibę. Ekspozowanych będzie 6500 książek oraz ponad 1000 pozycji mediów elektronicznych. Wszystkie dostępne są w katalogu online, dostępnym przez stronę Instytutu Filologii Germańskiej i stronę Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego odgrywa tu zresztą bardzo ważną rolę, jest stroną porozumienia regulującego status Biblioteki Austriackiej w Uniwersytecie Rzeszowskim.

W uroczystym otwarciu Biblioteki Austriackiej wzięli udział przedstawiciele wszystkich zaangażowanych stron. Gospodarzami byli JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, prof. zw. dr hab. **Aleksander Bobko**, oraz dyrektor Instytutu Filologii Germańskiej, prof. zw. dr hab. **Mariola Wierzbicka**. Stronę austriacką repre-

zentowali: dyrektor Austriackiego Forum Kultury, mgr **Martin Meisel** oraz attaché kulturalna Republiki Austrii i wicedyrektor Forum, **Ernestine Baig**. Z Wiednia przybyła dr **Teresa Indjein**, która w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Austrii odpowiada za sprawy kultury za granicą. Wykład gościnny pt. „Kto potrzebuje historii literatury austriackiej” wygłosił germanista z Uniwersytetu w Wiedniu, prof. **Wynfrid Kriegleder**. Uroczystość uświetnił występ zespołu pieśni i tańca Resovia Saltans.

Instytut Filologii Germańskiej UR jest naprawdę dobrym miejscem dla Biblioteki Austriackiej. W roku 2015 świętuje 40 lat swojego istnienia. W ciągu tych wielu lat germanistyka rzeszowska rozwijała się i profilowała, szczególnie intensywnie w ostatnich trzech latach. Aktualnie Instytut Filologii Germańskiej jest ważnym punktem na mapie polskich germanistyk. W roku 2014 odbył się tu zjazd germanistów z Polski i świata. To cykliczna impreza Stowarzyszenia Germanistów Polskich, która odbywa się od ponad 20 lat. W konferencji zorganizowanej w IFG UR – po raz pierwszy w historii IFG – w maju ubiegłego roku wzięło udział 120 uczestników z wszystkich ośrodków akademickich w Polsce oraz z całego świata, m.in. z Niemiec, Austrii, Holandii, Francji, Ukrainy, Rosji, Słowenii, Węgier, Rumunii, Japonii i Togo. Partnerami byli Instytut Języka Niemieckiego w Mannheim (IDS) oraz Germanistyka Uniwersytetu Kraju Saary w Saarbrücken. We wrześniu 2013 literaturoznawcy z IFG organizowali wraz z literaturoznawcami z rzeszowskiej polonistyki konferencję poświęconą kwestiom przyjemności i cierpienia w literaturze, goszcząc także ponad 60 prelegentów z całej Europy. Partnerem były Germanistyka i Sławistyka Uniwersytetu Kraju Saary w Saarbrücken. W Instytucie wydawane są liczne publikacje naukowe, w tym cykle poświęcone zjawiskom językowym, literackim, kulturowym, metodycznym, itp. Nauka uprawiana jest na różnych płaszczyznach. Bada

się język niemiecki, także w odniesieniu kontrastywnym do języka polskiego, uprawia lingwistykę stosowaną, zajmuje lingwistyką tekstu, pragmalingwistyką i translatoologią oraz translatoryką. Ponieważ IFG kształci nauczycieli, zajmuje się też naukowo kwestiami metodyki i dydaktyki języka niemieckiego, neurolingwistyki, ale też imagologii. Literaturoznawcy badają literaturę niemieckojęzyczną, jej obecność w życiu człowieka i społeczności ludzkich, jej obecności w historii, w jej (współ) kształtowaniu i krytycznej refleksji o historii.

W Instytucie Filologii Germańskiej kształcą się studenci w ramach studiów I i II stopnia. Na Wydziale Filologicznym germaniści mogą doktoryzować się w ramach studiów III stopnia w dyscyplinach językoznawstwa i literaturoznawstwa. Instytut Filologii Germańskiej oferuje studia w zakresie filologii germańskiej w dwóch specjalizacjach: nauczycielskiej i tłumacze-

niowej. Germanistyka przygotowuje też studia niemcoznawcze. W tej chwili studiuje tu prawie 350 studentów w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Do dyspozycji mają oni dobrze wyposażoną bibliotekę instytutową (ok. 4000 książek), Bibliotekę Austriacką, laboratorium językowe, sprzęt multimedialny. Liczne umowy w ramach programu Erasmus (teraz Erasmus Plus) pozwalają studentom germanistyki na studiowanie w zagranicznych ośrodkach akademickich, m.in. w Saarbrücken, Bambergu, Ratyzbonie, Greifswaldzie, Bielefeldzie, Karlsruhe, Görlitz (w Niemczech), Grazu i Klagenfurcie (Austria) oraz w Hiszpanii, Włoszech i Turcji.

Biblioteka Austriacka na Uniwersytecie Rzeszowskim stanowi więc doskonałe uzupełnienie oferty dydaktycznej i możliwości naukowych Instytutu Filologii Germańskiej, gdzie naukowo i dydaktycznie dzieje się dużo dobrego.

Dr hab. Anna Golonka

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego. Od 2003 roku pracuje w Zakładzie Prawa Karnego i Postępowania Karnego, od 2007 r. na stanowisku adiunkta. Specjalizuje się w prawie karnym materialnym. Jest autorką ponad 50 publikacji z tego zakresu, w tym m.in. monografii dotyczącej problematyki prania pieniędzy, wydanej przez Wydawnictwo UR w 2008 roku, na podstawie wyróżnionej rozprawy doktorskiej. Jest także autorką artykułów naukowych oraz opracowań zbiorowych na temat prawa karnego, w szczególności karno-gospodarczego. Jej zainteresowania naukowe, poza przestępstwem prania pieniędzy i procederem finansowania terroryzmu, obejmują także materię związaną z ogólnymi zasadami odpowiedzialności karnej, w tym z rolą i znaczeniem świadomości w prawie karnym oraz zagadnieniem wpływu szeroko pojętych zaburzeń psychicznych na odpowiedzialność karną.

Tej ostatniej problematyce Anna Golonka poświęciła monografię pt. *Niepoczytalność i poczytalność ograniczona* (Wolters Kluwer 2013), która stanowi prawnokarne studium niepoczytalności i poczytalności w znacznym stopniu ograniczonej.

Anna Golonka w 2007 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego obroniła pracę doktorską pt. *Prawnokarne zagadnienia wprowadzania do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych, lub nieujawnionych źródeł*, uzyskując stopień naukowy doktora nauk prawnych. Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. **Zbigniew Ćwiąkalski**, prof. UJ. Natomiast **26 stycznia 2015 r., po przeprowadzeniu postępowania habilitacyjnego, uchwałą Rady WPiA UJ został jej nadany stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk prawnych, dyscyplina prawo.**

Na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. Anna Golonka prowadzi zajęcia dydaktyczne z prawa karnego (zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia części szczególnej), prawa karnego skarbowego i prawa karnego gospodarczego. W latach 2012 i 2013 została dwukrotnie nagrodzona za swoją pracę dydaktyczną i naukową przez Rektora UR. W latach 2008–2012 pełniła funkcję wiceprzewodniczącej Senackiej Komisji Dyscyplinarnej do spraw studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, brała także udział w orzekaniu, w postępowaniach dyscyplinarnych dotyczących studentów. Od października 2010 r. jest opiekunem Sekcji Prawa Karnego Uniwersyteckiej Studenckiej Poradni Prawnej, działającej przy Uniwersytecie Rzeszowskim. Promując wiedzę z zakresu prawa karnego, brała również udział w wielu ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach naukowych, a na zlecenie Podkarpackiego Ośrodka Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego prowadziła cykl szkoleń nt. prawa karnego dla młodzieży pozaakademickiej (w 2008 i 2009 r.). W latach 2010–2012 była współkoordynatorką konkursu przedmiotowego z zakresu prawa karnego.

Dr hab. Anna Golonka jest także absolwentką Szkoły Prawa Niemieckiego (*Schule des Deutschen Rechts*) działającej przy UJ i uczestniczką polsko-niemieckich inicjatyw wymiany dydaktycznej. Jest również laureatką i finalistką ogólnopolskich konkursów z wiedzy ogólnoprawnej i podatkowej (Grasz o staż, Konkurs Sekcji ABAS PwC), a także współfinansowanego z funduszy unijnych projektu służącego wspieraniu i rozwojowi przedsiębiorczości, organizowanego w latach 2005–2006. W latach 2007–2012 prowadziła kancelarię prawniczą.

Dr hab. Maciej Gallas

Jest absolwentem Akademii Muzycznej w Krakowie (1998), studiował w klasie prof. Christiana Elssnera i prof. Adama Szybowskiego. Swoje umiejętności doskonalił na kursach wokalnych w kraju i za granicą, m.in. u prof. Hanno Blaschke w Monachium. Od 1994 roku prowadzi działalność koncertową, wykonując dzieła oratoryjno-kantatowe oraz recitale liryki wokalne. W 1997 roku zadebiutował na scenie operowej, wykonując partię Tamina w *Czarodziejskim flecie* W.A. Mozarta, w Operze Krakowskiej. Szczególne miejsce w jego repertuarze zajmują kompozycje barokowe, wykonywane zarówno z towarzyszeniem zespołów grających na instrumentach historycznych, jak i orkiestr symfonicznych i kameralnych. Może poszczycić się współpracą z renomowanymi zespołami muzyki dawnej, np.: Concerto Polacco (Warszawa), Arte Dei Suonatori (Poznań), Capella Cracoviensis (Kraków), Camerata Silesia (Katowice), jak również z zespołami filharmonicznymi (m.in. Białystok, Częstochowa, Katowice, Kraków, Opole, Rzeszów, Wałbrzych, Zabrze). Brał udział w czołowych festiwalach międzynarodowych, m.in.: Wratislavia Cantans, Muzyka w Starym Krakowie, Festiwal im. Jana Kiepury w Krynicy, Festiwal Muzyki Dawnej w Krakowie. Dokonał nagrań płytowych, telewizyjnych i radiowych, m.in.: dla II programu PR. Maciej Galas w latach 2001–2002 współpracował z Operą Krakowską, biorąc udział w przedstawieniach: *Pajace* (R. Leoncavallo), *Mozart i Salieri* (M. Rimski-Korsakoff), *Toreador* (A. Adam). Od 2004 roku jest solistą Krakowskiej Opery Kameralnej, w tworzeniu której brał udział i wystąpił w premierowym przedstawieniu inauguracyjnym jej istnienie, śpiewając partię Ernesta w *Don Pasquale* G. Donizettiego. W 2008 roku zadebiutował w Operze Śląskiej, biorąc udział w scenicznym wystawieniu *Carminy Burana* C. Orffa. Od 2004 roku zajmuje się pracą pedagogiczną. Jest wykładowcą Wydziału Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Krakowie. Na Wydziale Muzyki jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego (od 1.03.2015 r.), jest pracownikiem Zakładu Chóralistyki i Muzyki Religijnej. Ze studentami prowadzi zajęcia z emisji głosu oraz zespołowej emisji głosu, jest cenionym i lubianym pedagogiem.

W 2004 roku obronił doktorat, a w 2014 habilitację – oba stopnie naukowe uzyskał w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach.

Dr hab. Marta Połtowicz-Bobak

Urodziła się w Krakowie. W tym mieście ukończyła studia archeologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim, uzyskując stopień magistra (1994 r.). Na tym samym uniwersytecie podjęła studia doktoranckie, przygotowując rozprawę doktorską poświęconą technologiom wiórowym typu górnopaleolitycznego w zespołach środkowopaleolitycznych. Badania dotyczyły problematyki wynalezienia i stosowania przez neandertalczyków w okresie pomiędzy mniej więcej 250 000 a 70 000 lat temu technologii produkcji wyrobów kamiennych, które rozpowszechniły się i ostatecznie stały się dominującymi kilkadziesiąt tysięcy lat później (od ok. 40 000 lat temu). Był to podstawowy sposób łupania, stosowany przez *homo sapiens* (człowieka współczesnego). Praca ta, będąca jednocześnie pierwszym monograficznym opracowaniem tego zagadnienia w literaturze polskiej stała się podstawą uzyskania w 2000 roku tytułu doktora nauk humanistycznych, a następnie została opublikowana przez Wydawnictwo UR.

Marta Połtowicz-Bobak od 2001 roku pracuje w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się na problematyce górnego i schyłkowego paleolitu, przede wszystkim okresu II pleniglacjału ostatniego zlodowacenia i starszej fazy schyłkowego plejstocenu, tj. okresu pomiędzy mniej więcej 20 000 a 13 000 lat temu. Głównym przedmiotem badań jest kompleks magdaleński w Środkowej Europie i związane z nim zagadnienie zasiedlenia tych obszarów przez grupy zbieracko-łowieckie przybyłe z Europy Zachodniej po zakończeniu maksymalnej fazy zimna związanego z ostatnim nasunięciem lądolodu. Badania obejmują zarówno studia gabinetowe, jak i terenowe, w tym prace wykopaliskowe na stanowiskach w Dzierżysławiu na Śląsku Opolskim oraz Wierzawicach w Polsce południowo-wschodniej. Studia te, publikowane w licznych periodykach naukowych, w tym także ważnych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, zostały uwieńczone monografią pt. „Wschodnia prowincja magdalenieniu”, która **stała się podstawą uzyskania w 2014 roku stopnia doktora habilitowanego, po przewodzie przeprowadzonym na Wydziale Socjologiczno-Historycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego**. Wyniki tych prac stanowią także treść rozdziału poświęconego kompleksowi magdaleńskiemu w przygotowywanej aktualnie wielotomowej syntezie pradziejów ziem Polski, która powstaje w ramach projektu ministerialnego *The Past Societies*.

Ważnym obszarem pracy naukowej dr hab. Marty Połtowicz-Bobak są badania regionalne. Jej zainteresowania koncentrują się na dwóch częściach Polski: na Śląsku Opolskim, zwłaszcza Płaskowyżu Głubczyckim oraz Polsce południowo-wschodniej, przede wszystkim terenach Podkarpacia i południowej części Kotliny Sandomierskiej. Obydwa te rejony są przedmiotem jej badań zarówno terenowych, jak i studyjnych. Jest autorką bądź współautorką szeregu prac naukowych i kilku popularnonaukowych, poświęconych starszej epoce kamienia na tych terenach. Wyniki prac referowała na licznych konferencjach naukowych w kraju i za granicą.

Dr hab. prof. UR Marta Połtowicz-Bobak jest autorką około 60 prac, w tym dwóch monografii. Część z nich ukazała się w prestiżowych czasopismach naukowych o ogólnoświatowym zasięgu. Jest też redaktorem serii wydawniczej Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego. W 2012 roku była laureatką wyróżnienia Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego.

ZDZISŁAW
BUDZYŃSKI

TAJNA MAPA WOJSKOWA GALICJI DOSTĘPNA DLA STUDENTÓW I NAUCZYCIELI AKADEMICKICH

W okresie przedrozbiorowym Polska nie posiadała dokładnie odwzorowanego kartograficznie obrazu ziem I Rzeczypospolitej. Państwa nie było stać na utrzymanie nowoczesnej armii, a tym bardziej na wykonanie niesłychanie kosztownych i przy tym wymagających dobrze wykształconych fachowców oraz przeszkolonego personelu pomocniczego do pomiarów terenowych. Dokładne zdjęcie topograficzne części Polski wykonały dopiero dwa państwa zaborcze – Prusy i Austria.

Obszar pierwszego zaboru austriackiego objęty został realizowanym od połowy XVIII wieku mapowaniem całej monarchii Habsburgów i w rezultacie tego powstało tzw. zdjęcie józefińskie, lub I zdjęcie wojskowe. Obejmowało ono znaczną część dzisiejszej Europy Środkowej i Południowej oraz spore obszary Europy Zachodniej, łącznie ponad 500 tys. km². Integralną częścią tego wielkiego projektu była kompletna mapa Królestwa Galicji i Lodomerii w skali 1:28 800, sporządzona w latach 1779–1783, od nazwiska kierującego pracami podpułkownika Fryderyka von Miega, zwana potocznie *mapą Miega*. Przez dziesięciolecia traktowana była jako ściśle tajny materiał wojskowy, do którego poza cesarzem dostęp miało tylko wąskie grono oficerów sztabu generalnego. Pozostaje do dziś w rękopisie, jest przechowywana w Archiwum Wojennym (Kriegsarchiv) w Wiedniu. Składa się z 413 wielkoformatowych arkuszy oraz kilkudziesięciu arkuszy dodatkowych, o łącznej powierzchni ok. 115 m². Towarzyszy jej 6 tomów opisów wojskowych, stanowiących komentarz do poszczególnych map.

Pierwsze prace nad zdjęciem wojskowym Galicji rozpoczęto jeszcze przed I rozbiorem Polski, gdy podczas walk konfederatów barskich z wojskami rosyjskimi Austriacy ustanowili kordon graniczny na Spiszu (1769); rok później objęli nim starostwo nowotarskie, czorsztyńskie i sądeckie. Kolejny etap pracy objął część Galicji Zachodniej z Oświęcimiem (1778), ale właściwy dla

mapy moment nastąpił po wojnie bawarskiej, gdy zdecydowano o przyśpieszeniu prac topograficznych, w tym pomiarów triangulacyjnych. Zdjęcia terenowe wykonywało 10 oficerów Sztabu Generalnego i 16 oficerów pułkowych z odpowiednią obsługą pomocniczą.

Mapa Królestwa Galicji i Lodomerii w skali 1:28 800, sporządzona w latach 1779–1783, od nazwiska kierującego pracami podpułkownika Fryderyka von Miega zwana jest potocznie mapą Miega. Przez dziesięciolecia traktowana była jako ściśle tajny materiał wojskowy, do którego poza cesarzem dostęp miało tylko wąskie grono oficerów sztabu generalnego. Pozostaje do dziś w rękopisie, jest przechowywana w Archiwum Wojennym (Kriegsarchiv), w Wiedniu. Składa się z 413 wielkoformatowych arkuszy oraz kilkudziesięciu arkuszy dodatkowych, o łącznej powierzchni ok. 115 m². Towarzyszy jej 6 tomów opisów wojskowych, stanowiących komentarz do poszczególnych map.

Znaczenie tej mapy jest wyjątkowe, bowiem powstała w ostatnim momencie przed wielkimi zmianami gospodarczymi i społecznymi XIX stulecia: industrializacją, kapitalistyczną urbanizacją i reformą stosunków agrarnych.

Zespół wydawców mapy Miega w magazynach Kriegssarchiv w Wiedniu (30 X 2014 – od lewej Z. Budzyński, A. Janeczek, W. Bukowski, Z. Noga i B. Dybaś)

Treść i jakość wykonania mapy Galicji nie miała wcześniej precedensów. Zakres austriackiego zdjęcia obejmował szczegóły sieci osadniczej, w tym poza miastami i wsiami także drobne przysiółki, dworzyska, a nawet pojedyncze budynki, ogrody i parki. Wyróżniano szczególnie obiekty ważne ze względu wojskowego, w tym zamki, klasztory, kościoły, cerkwie, dwory, folwarki, leśniczówki i gajówki, chutory i szałas. Z nadzwyczajną starannością rejestrowano układ komunikacyjny, w tym sieć dróg staropolskich i projektowane właśnie cesarskie szosy (gościńce), wraz z kompletną infrastrukturą drogową (karczmy, austerie, znaki, mosty, przepusty etc.). Z równą uwagą traktowano sieć rzeczną i sposoby jej gospodarczego wykorzystywania; podobnie lasy, użytki rolne i ówczesne obiekty produkcyjne (młyny zbożowe, prochowe, papiernie, folusze, tartaki, cegielnie, kuźnice, huty, kopalnie, browary, składy soli, pasieki, komory celne i in.). Opisy terenu i szczegółów środowiska kulturowego wykonywano bardzo starannie, jedynie przy nazwach własnych osad oficerowie nie znający języka miejscowego (polskiego i ruskiego) popełniali w pierwszej wersji (oryginale) mnóstwo błędów. Zostały one częściowo usunięte w kolejnych redakcjach, wykonywanych już w Wiedniu.

Realizowany w naszej uczelni w latach 2011-2014 projekt był ostatnią częścią zespołowego zamierzenia, jakim było przygotowanie materiałów

wiedeńskich do pełnej edycji całości mapy józefińskiej Galicji. Wykonywały je w latach 2009–2012 w kraju 3 inne zespoły, wspierane przez Stację Naukową PAN w Wiedniu. Dzieliły one między siebie obowiązki związane z pozyskaniem oryginałów i kopii właściwej mapy Miega oraz pełnej jej dokumentacji, przygotowanie innych ujęć kartograficznych Galicji, wykonywanych w XIX i XX w. w Polsce i krajach ościennych, a przechowywanych obecnie w wielu zbiorach archiwalnych i bibliotecznych na świecie. Innym zadaniem było wierne odtworzenie niemieckich opisów wojskowych wszystkich miejscowości Galicji, następnie fachowy ich przekład na język polski, a dla Galicji Wschodniej także ukraiński; wreszcie przygotowanie wersji do druku, zaprojektowanej łącznie na 15 podwójnych tomów (mapy + opisy).

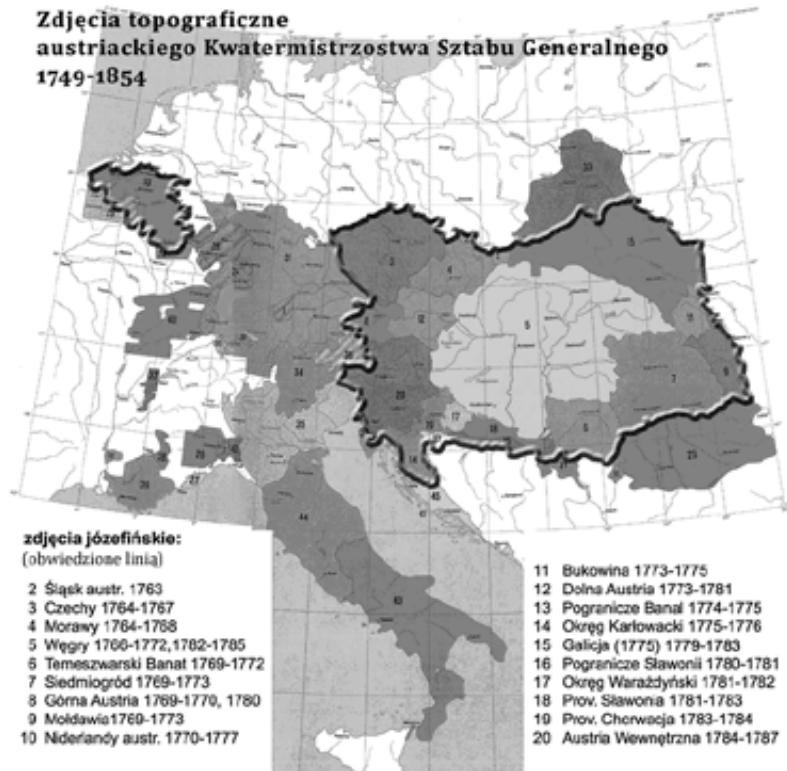
Celem bezpośrednim projektu rzeszowskiego było skompletowanie podstawy wydania (opisów i map) wraz z tłumaczeniami na język polski i ukraiński sekcji nr 313–412. Obejmują one wschodnią część Galicji, położoną w dorzeczu górnego Bugu i Styru, lewobrzeżnych dopływów Dniestru (Złotej Lipy, Koropca, Strypy, Seretu i Zbrucza) oraz karpaccich i podkarpaccich dopływów Prutu, czyli pod względem fizjograficznym obszar południowo-zachodniego Wołynia, zachodniego Podola i całego Pokucia. Pozyskany i opracowany materiał stanowić ma w drugim etapie

projektu podstawę wydania 4 podwójnych tomów (t. XII-XV), przewidzianych do druku w latach 2016–2020. Zamierzona edycja plasuje się w szeregu przedsięwzięć prowadzonych aktualnie w krajach, wchodzących niegdyś w skład monarchii Habsburgów i objętych akcją kartografowania w dobie józefińskiej: w Słowenii, Chorwacji, Czechach, na Słowacji, Węgrzech, w Austrii i we Włoszech. W Polsce ukazały się dotąd trzy tomy (t. I-II i IV; Kraków 2012-2013), w druku lub przygotowaniu redakcyjnym pozostają następane (t. III, V-VI i VIII).

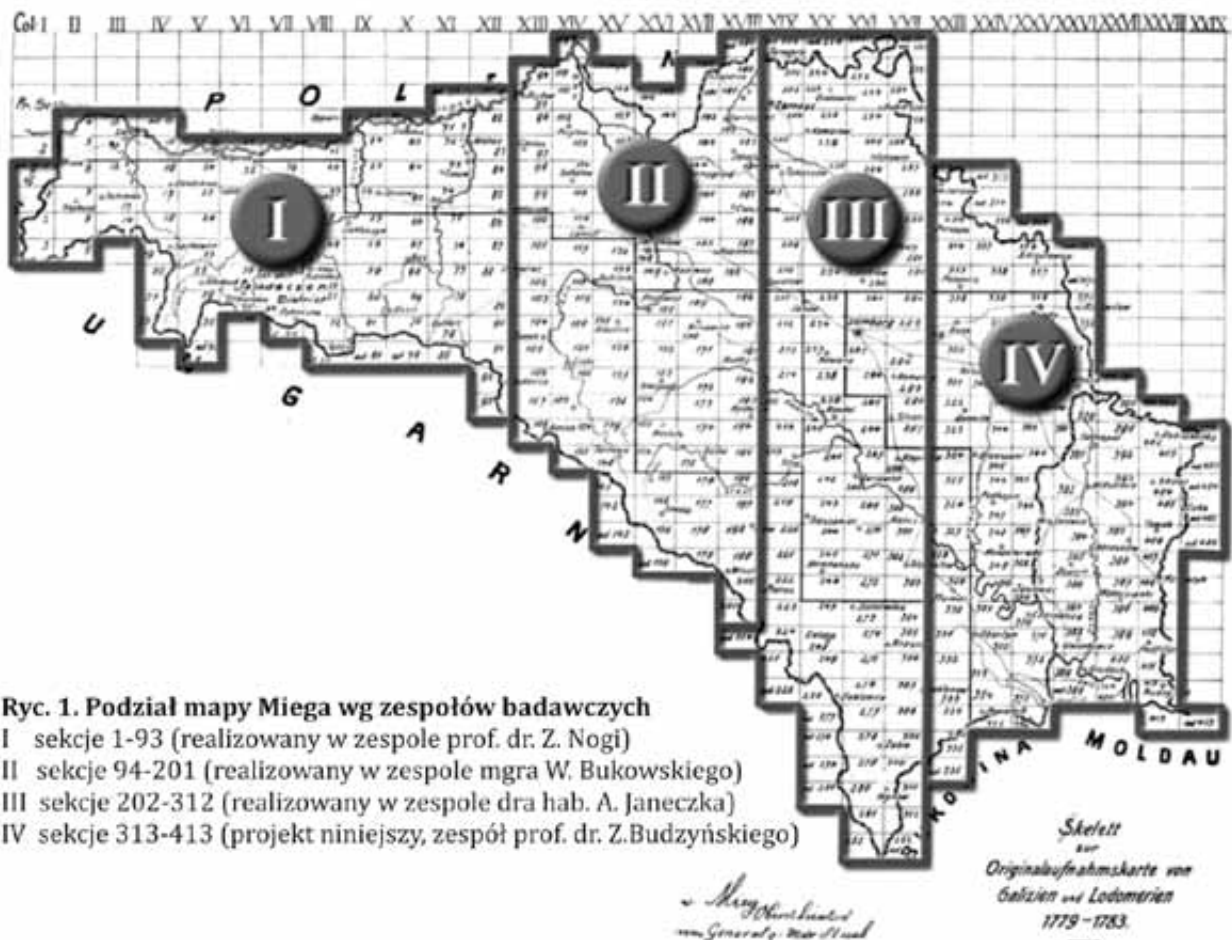
Znaczenie tej mapy jest wyjątkowe, bowiem powstała w ostatnim momencie przed wielkimi zmianami gospodarczymi i społecznymi XIX stulecia: industrializacją, kapitalistyczną urbanizacją i reformą stosunków agrarnych. Rejestruje obraz wsi u progu kolonizacji józefińskiej i kolejnych przekształceń, miast u progu rozbudowy i przed regulacjami przestrzennymi, gościńców przed powstaniem dróg bitych, lasów sprzed masowego wycięcia, rzek i strumieni przed przesuwaniem ich koryt i melioracjami. Dokładność odwzorowania i czas rejestracji czynią z niej kapitalne źródło, jedyne dające wgląd w krajobraz doby jeszcze staropolskiej na obszarze całej dzielnicy. Wartość tych materiałów i ich znaczenie badawcze oraz trudność ich dotychczasowego wykorzystania to najważniejsze przesłanki podjęcia zamysłu edycji, wspieranej przez Narodowe Centrum Nauki na etapie badawczym i Narodowy Program Rozwoju Humanistyki – na etapie edytorskim.

Zdjęcia topograficzne austriackiego Kwatermistrzostwa Sztabu Generalnego 1749-1854

zdjęcia józefińskie: (obwiedzione linia)

- 2 Śląsk austr. 1763
- 3 Czechy 1764-1767
- 4 Morawy 1764-1768
- 5 Węgry 1766-1772, 1782-1785
- 6 Temeszwarski Banat 1769-1772
- 7 Siedmiogród 1769-1773
- 8 Górna Austria 1769-1770, 1780
- 9 Moldawia 1769-1773
- 10 Niderlandy austr. 1770-1777
- 11 Bukowina 1773-1775
- 12 Dolna Austria 1773-1781
- 13 Pogranicze Banat 1774-1775
- 14 Okręg Karłowacki 1775-1776
- 15 Galicja (1775) 1779-1783
- 16 Pogranicze Sławonii 1780-1781
- 17 Okręg Warażyński 1781-1782
- 18 Prow. Sławonia 1781-1783
- 19 Prow. Chorwacja 1783-1784
- 20 Austria Wewnętrzna 1784-1787

Ryc. 1. Podział mapy Miega wg zespołów badawczych

- I sekcje 1-93 (realizowany w zespole prof. dr. Z. Nogi)
- II sekcje 94-201 (realizowany w zespole mgra W. Bukowskiego)
- III sekcje 202-312 (realizowany w zespole dra hab. A. Janeczka)
- IV sekcje 313-413 (projekt niniejszy, zespół prof. dr. Z. Budzyńskiego)

MARLENA
MAKIEL-HĘDRZAK

„RYTUAŁ, RYTM, HARMONIA” MALARSTWO I RZEŹBA JANA SIUTY

3 grudnia 2014 roku w Uniwersyteckim Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej miał miejsce wernisaż wystawy malarstwa i rzeźby **Jana Siuty** pt. „Rytuał, Rytm, Harmonia.” To szczególne wydarzenie artystyczne zrealizowano dzięki inicjatywie mgr **Jadwigi Międlar-Kłak** z Biblioteki UR. Otwarcia wystawy dokonał rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko** oraz prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**. W uroczystym wernisażu uczestniczyli m. in.: dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego dr **Bożena Jaskowska**, kanclerz UR mgr inż. **Jarosław Szlęzak** i prof. UR **Magdalena Rabizo-Birek**. Licznie udział brali także studenci i kadra Wydziału Sztuki oraz Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.

Jan Siuta urodził się w 1955 roku w Zagórzcu. Studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w pracowniach prof. Józefa Sękowskiego i prof. Stefana Borzęckiego (dyplom w 1984 roku). Uprawia rzeźbę, malarstwo i rysunek. Od 1990 roku prowadzi własną pracownię projektowo-rzeźbiarską „Dolmar”, gdzie powstają rzeźby z kamienia, brązu, mosiądzu i miedzi. Ponadto jest autorem projektów i kompozycji przestrzennych połączonych z architekturą i krajobrazem. Jednym z najważniejszych elementów działalności Jana Siuty jest sztuka sakralna: ołtarze, chrzcielnice, posadzki i elewacje kościołów (najwięcej tego typu projektów powstało w Krakowie). W dorobku artysty z ostatnich lat są wystawy indywidualne (krajowe), m.in. w: Sanoku, Jarosławiu, Dukli, Lublinie, Katowicach, Gdańsku i Rzeszowie oraz na Słowacji, w Indiach, Sri Lance, USA i na Węgrzech. Ponadto uczestniczył w zbiorowych wystawach międzynarodowych w kraju i za granicą (Belgia, Indie, USA, Turkmenistan, Rumunia, Ukraina, Słowacja, Węgry). Prace artysty znajdują się w zbiorach prywatnych, galeriach oraz muzeach polskich i zagranicznych.

Malarstwo Jana Siuty przywołuje wieloznaczność i wielopostaciowość żywiołów, jego obrazy są nasycone rodzajem melodycznej frazy, niejako „wyjęte z natury”, zespolone z jej materią. Fenomenem obrazowania artysty jest swoista transparentność kolorów, zestrojonych w nasycone wewnętrzny światłem konfiguracje, paralelne do tych, jakie obserwujemy w naturze, kiedy nagle oko „zadziwia” jakiś kadr, zatrzymuje niepowtarzalny

wizualny impuls, chciałoby się powiedzieć – obrazowa szczelina bytu. Takich fenomenów dotykał amerykański poeta Walt Whitman, gdy pisał o *niezwykle delikatnej, cienkiej krzywiźnie nowiu na wiosnę*. W innym miejscu poeta mówi – *Każdy kubiczny cal przestrzeni jest cudem*, każdy cal owego cudu jest podzielny na nieskończony ciąg cudów następnych. Prace Jana Siuty są raz jak wokalizy, to znów jak sekwencje, melodyczne frazy kosmicznej liturgii, w której makrokosmos staje się lustrem mikrosmosu. Niezwykła skala znaków i kodów wyjęta z zestrojeń natury nadaje jej nowe istnienie, niejako interferuje w aktualność. To wszystko zharmonizowane z rytuałem pamięci archaiczno-mitologicznej, którą przesycyony jest świat biologicznych struktur nierozzerwalnie i trwale powiązanych z labiryntem ducha. Narracje w dziełach artysty są wielowarstwowe i wieloaspektowe. Od natury, w jej nieprzeniknionym, tajemniczym bycie, poprzez światło jednocześnie strukturalne i afirmatywne, do rzeczywistości czasu, rytmicznej, lecz także asynchronicznej, domagającej się przezwyciężenia (za pomocą rytuału) swej wewnętrznej sprzeczności. Artysta unaocznia nam jak żywioł wyobraźni zespolić z żywiołem natury, w jaki sposób owo zespolenie zyskuje wymiary kontekstualne. Życie wewnętrzne twórcy to jest warunek *sine qua non* wszelkiej prawdziwie interesującej i wartościowej przestrzeni artystycznej. Intelkt i emocje twórcy sprawiają, iż struna zostaje napięta w sposób odpowiedni do dźwięku, słowo jest koherentne z istnieniem, a obraz pozwala dotknąć nienazwanego.

Rzeźby w brązie Jana Siuty ucieleśniają dramatyzm człowieka i natury. Forma i kształty często postrzępione, rozerwane, zmagające się z przestrzenią (tą fizyczną i duchową) zachowują szlachetne pragnienie wolności. Życie jest niedefiniowalne w swej istocie, jedynie doświadczenia emocji, metafizyka odczuć i symbolika obrazów potrafią dotknąć jego tajemnicy. Takie są rzeźby Jana Siuty, takie też jest jego malarstwo, jest to – by przytoczyć Herberta – „elementarna podróż / rozmowa z żywiołami”.

FRAKTALE W TWÓRCZOŚCI JANA SIUTY

(Słowo wstępne dra hab. prof. UR Wojciecha Walata, prorektora ds. studenckich i kształcenia na otwarciu wystawy w Uniwersytecie Rzeszowskim)

Twórczość Jana Siuty inspirowana jest wyraźnie twórcami matematycznymi, zwanymi fraktalami... czyli obiektami samopodobnymi, w tym znaczeniu, że każda, nawet najmniejsza ich część jest podobna do siebie samej. Patrząc na świat w skali rzeczywistej, możliwej do ogarnięcia przez nieuzbrojone oko człowieka, możemy dostrzec na przykład fraktalnie, a zarazem dynamicznie rozwijający się liść paproci. Jeśli zagłębimy się w Kosmos, wyposażeni w odpowiednie ku temu oprzyrządowanie, to zauważymy, że nasz Układ Słoneczny jest podobny do nieskończonej liczby jemu podobnych. W malarskich dziełach Mistrza Jana Siuty takie podobieństwo daje nam wrażenie przechodzenia obserwatora przez fraktalne – powtarzalne – wzory, pozwala zajrzeć w głąb bezkresu wszechświata.

Nie inaczej jest w przypadku świata mikro... Obecnie fizycy zaopatrzeni w odpowiednie aparaty czynią materię przezroczystą dla oka. I co widzą – samopowtarzalne wzory cząsteczek zbudowane z atomów, a te z kolei z jeszcze mniejszych cząstek zwanych kwarkami. Również w tym wymiarze obrazy Mistrza Jana są swoistym aparatem pozwalającym percepcyjnie „uchwycić” absolut – wieczne trwanie człowieka.

Wydawnictwo UR poleca

Grzegorz Grzybek, *Etos życia. Wychowanie do małżeństwa w założeniach etyki rozwoju*, ISBN: 978-83-7996-105-4, 2014, s. 176, format B5, oprawa broszurowa

Książka ma za zadanie wskazać istotne elementy wychowania do małżeństwa w odniesieniu do etosu życia. Dlaczego wychowanie do małżeństwa łączyć z etosem życia? – na to pytanie autor szuka odpowiedzi. Osoby decydujące się na małżeństwo mają swoje ideały i oczekiwania względem związku, który zamierzają zawrzeć. Właśnie ideały i oczekiwania stoją u podstaw życiowego etosu.

Podstawowa teza publikacji opiera się na założeniu, że kobieta i mężczyzna posiadają odmiennie etosy życiowe, które w małżeństwie muszą się spotkać. Od jakości owego spotkania i jakości tych etosów zależy trwałość i szczęśliwość pożycia małżeńskiego. Wychowanie do małżeństwa powinno przede wszystkim obejmować właściwie ukształtowane etosy życiowe. Warto podkreślić, że autor w refleksji naukowej odwołuje się do autorskiej teorii etyki rozwoju, potwierdzając jej szerokie możliwości aplikacyjne.

Służby wywiadowcze jako narzędzie realizacji polityki państwa w XX w. Wybrane zagadnienia, red. **Leszek Pawlikowicz, Robert Zapart**, 978-83-7996-102-3, 2014, s. 230, format B5, oprawa broszurowa

Dzieje wywiadu i kontrwywiadu są pasjonującym fragmentem historii, nie tylko zresztą w Polsce. Zajmowało się nimi bardzo wielu badaczy, choć w tym akurat przypadku praca historyka jest szczególnie trudna. Zachowane dokumenty potrafią znakomicie wprowadzić w błąd, zaś relacje kolejnych świadków wydarzeń często „wywracają do góry nogami” poczynione już z całkowitą pewnością ustalenia badaczy i pozwalają sformułować zupełnie nowe opisy wydarzeń. Chyba dlatego właśnie prace poświęcone tym problemom cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem czytelników. Niniejsza publikacja uzupełnia ten dotychczasowy dorobek o kolejne, ważne ustalenia.

Beata Lorens, *Bazylianie prowincji koronnej w latach 1743–1780*, ISBN: 978-83-7996-090-3, 2014, s. 560, format B5, oprawa broszurowa

Książka poświęcona bazylianom prowincji koronnej to studium w pełni oryginalne tak pod względem ujęcia, jak i wykorzystania materiałów archiwalnych. W sposobie prezentowania zgromadzonych informacji dominuje narracja i faktografia. Autorka nie tylko usystematyzowała i uporządkowała rzeczy już znane z literatury historycznej. Dokonała także całościowego opracowania problemu badawczego zakreślonego tytułem, skorygowała błędy w istniejących opracowaniach oraz wydobyła z obfitych i umiejętnie wykorzystanych źródeł nieznajdujących się do tej pory w szerszym obiegu naukowym informacje dotąd nieznanne.

Badania naukowe w rehabilitacji, red. **Teresa Pop**, ISBN: 978-83-7996-097-2, 2014, s. 388, format B5, oprawa broszurowa

Przygotowany zbiór 30 artykułów naukowych będzie cennym źródłem wiedzy dla lekarzy, fizjoterapeutów i studentów kierunku fizjoterapia i lekarskiego. W publikacji znajdują się wytyczne American Cancer Society z 2012 r. dotyczące rehabilitacji chorych z chorobą nowotworową, prezentacja kompleksowego leczenia chorych ze schorzeniami i po urazie nerwów obwodowych. Znalazły się tu również: analiza skuteczności i wskazań bądź przeciwwskazań stosowania zabiegów fizykoterapeutycznych u chorych z wszczepionym układem stymulującym serca, metodyka według koncepcji PNF stosowana w leczeniu stawu skokowego, nowe metody rehabilitacji poudarowej wykorzystujące zjawiska plastyczności mózgu oraz badania wpływu asymetrycznego ułożenia ciała i nieprawidłowego napięcia mięśni w wieku niemowlęcym na współczynniki tylnej i przedniej symetrii tułowia.

ELŻBIETA KOT

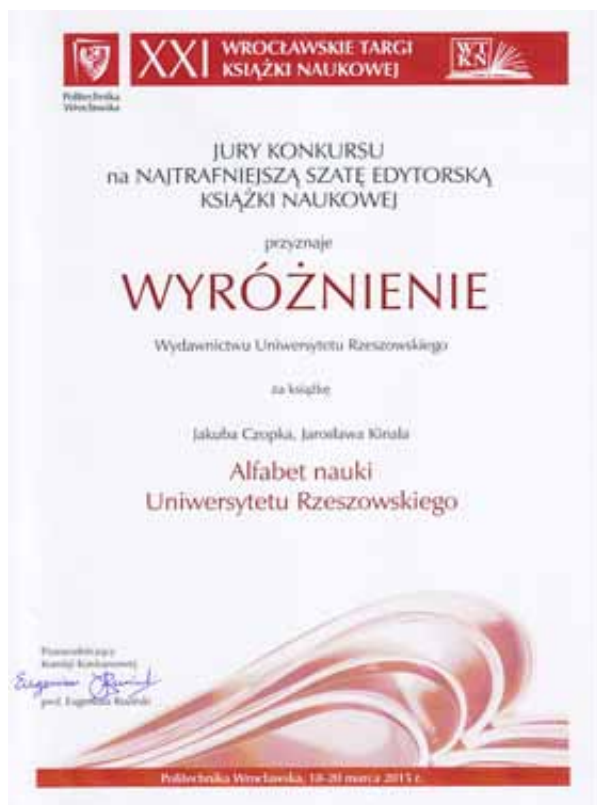
TARGOWY SUKCES RZESZOWSKIEJ KSIĄŻKI

Miło nam poinformować, że Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego otrzymało wyróżnienie w konkursie na najtrafniejszą szatę edytorską książki naukowej podczas XXI Wrocławskich Targów Książki Naukowej. Publikacje były oceniane pod względem adekwatnej do treści szaty edytorskiej, układu typograficznego, ilustracji i okładki. Kapituła konkursu doceniła publikację Jakuba Czopka i Jarosława Kinala pt. *Alfabet nauki* Uniwersytetu Rzeszowskiego. Koncepcja graficzna i opracowanie edytorskie tej książki jest dziełem rzeszowskiego Wydawnictwa Mitel, z którym uniwersytecka oficyna od lat współpracuje.

Wyróżniony tom jest zbiorem wywiadów z profesorami tytułarnymi Uniwersytetu Rzeszowskiego, z których każdy reprezentuje inną dyscyplinę naukową. Celem tej publikacji jest promocja uniwersyteckiej nauki i pokazanie, jak nauka wplata się w tkankę losów ludzi, którzy się jej poświęcili, jak je kształtuje, jakie otwiera możliwości, ale też jakie stawia wymagania. O sukcesie naukowym nauczyciela akademickiego decyduje nie tylko talent, a nawet błysk geniuszu, ale też wytrwała i konsekwentna praca, godziny

spędzone w laboratoriach, archiwach i bibliotekach. Autorzy przekonują czytelnika, że nauką trzeba żyć, trzeba ją mieć „w sobie”, nie można być tylko jej pracownikiem. Z tego względu książka z Uniwersytetu Rzeszowskiego staje się też głosem w dyskusji o kondycji nauki w Polsce.

Na konkurs we Wrocławiu zgłoszono ponad sto tytułów, dostrzeżenie naszej publikacji w tym liczonym zestawie jest niemałym sukcesem oficyny wydawniczej Uniwersytetu Rzeszowskiego i Mitela.

Wyniki konkursu ogłoszono w środę, podczas inauguracji XXI Wrocławskich Targów Książki Naukowej, które odbywały się na Politechnice Wrocławskiej. W tym roku swoją ofertę prezentowało tam ponad 40 wydawnictw z całego kraju. Na stoiskach można znaleźć publikacje niemal ze wszystkich dziedzin nauki. Obok naukowych hitów księgarskich wydawcy oferują bogaty wybór albumów, słowników, poradników i wydawnictw multimedialnych. Tradycyjnie wrocławskim targom towarzyszą spotkania z wydawcami oraz wykłady zaproszonych gości – pisarzy i naukowców. Zaplanowano m.in. spotkanie z Mariuszem Urbankiem, autorem książki *Genialni. Lwowska szkoła matematyczna*. O publikacji *Intymnie. Rozmowy nie tylko o miłości* rozmawiali jej autorzy – prof. Zbigniew Izdebski i prof. Janusz L. Wiśniewski. Z czytelnikami spotkał się również autor poczytnych kryminałów historycznych, Marek Krajewski.

Targi odbywały się po raz pierwszy w nowoczesnym gmachu biblioteki cyfrowej Politechniki Wrocławskiej. To znamienne, że w księżnicy gromadzącej zbiory na nośnikach cyfrowych książki tradycyjne, szeleszczące stronicami ciągle się dobrze mają. I jedne, i drugie mają grono swoich zagorzałych zwolenników.

LUDWIK
BOROWIEC

JUBILEUSZ PROFESORA JURIJA MAKARA

4 lutego w Uniwersytecie w Czerniowcach odbyła się podniosła uroczystość, której bohaterem był prof. dr hab. Jurij Makar, nauczyciel akademicki tamtejszej uczelni. W ten sposób uczczono 80. urodziny Profesora, który od 2007 roku jest profesorem honorowym Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W Czerniowcach prof. Jurij Makar przez kilka kadencji był dziekanem Wydziału Historycznego Uniwersytetu im. J. Fedkowicza i kierownikiem Katedry Stosunków Międzynarodowych. Jako historyk systematycznie bywa w Polsce, w Rzeszowie wielokrotnie występował z referatami na naukowych konferencjach. Przyczynił się do wyjazdów naszych nauczycieli akademickich i studentów na Bukowinę. W Czerniowcach zainicjował badania naukowe nad dziejami Ukraińców w Kanadzie i obecnie „szkoła kanado-

znawcza” tej uczelni jest najważniejszym ośrodkiem badań tej problematyki na Ukrainie. Związany od lat 70. z Uniwersytetem im. J. Fedkowicza, zafascynował się pięknem przyrodniczym i skomplikowanymi dziejami Bukowiny, inicjując oraz organizując konferencje naukowe, które były poświęcone życiu i kulturze ludności tego terytorium.

Polsko-ukraińskie związki występują regularnie w dorobku naukowym Profesora. Zarówno praca doktorska, jak i habilitacyjna były poświęcone najnow-

szej historii Polski. Przyczyniły się do tego, iż Jego nazwisko i dorobek zostały uznane przez polskich naukowców, co z kolei owocowało zapraszaniem Go na liczne, organizowane w Polsce konferencje i sympozja naukowe. Spośród nich należy odnotować przede wszystkim udział Profesora w cyklu seminariów „Polska – Ukraina: trudne pytania” oraz także cyklicznych konferencjach „Polska – Niemcy – Ukraina w Europie”. Seminaria te odbywały się od 1996 roku i ich celem było przedstawienie wspólnej historii z punktu widzenia historyków polskich i ukraińskich, ustalenie różnic interpretacyjnych oraz próba doprowadzenia do konsensusu, a co za tym idzie do przezwycięzania negatywnych stereotypów, które narosły na przestrzeni dziejów. Strona niemiecka – jako współorganizator konferencji – miała ukierunkowy-

wać te działania i podpowiadać najlepsze rozwiązania. Konferencje odbywały się w latach 1995–2008, a po kilkuletniej przerwie wznowiono je w 2014 roku, częściowo pod wpływem wydarzeń na Ukrainie.

Profesor Jurij Makar i jego syn Witalij (dr, także nauczyciel akademicki) systematycznie opiekują się polskimi studentami przebywającymi w Uniwersytecie im. Fedkowicza, czynią to bezinteresownie, w trosce o perspektywiczny cel – wychowywanie młodego pokolenia w duchu przyjaźni i współpracy oraz poczuciu przynależności do jednej Europy. Pracownicy UR z sentymentem wspominają zorganizowany przed kilku laty wyjazd do Czerniowiec i stworzone tam przez Profesora możliwości poznania nie tylko uniwersytetu, ale także pięknych okolic.

TŁUMACZ TO BARDZO CIEKAWY ZAWÓD

23 marca 2015 r. w Bibliotece Austriackiej, działającej w Instytucie Filologii Germańskiej UR odbyła się prezentacja antologii współczesnej liryki austriackiej pt. *Pod język wkładam Ci słowo*, zawierającej utwory dwóch najmłodszych pokoleń poetów, powstałe po 2000 roku. Gośćmi spotkania byli tłumacze: Agnieszka Walczy oraz Ryszard Wojnakowski, będący równocześnie redaktorem antologii, laureat wielu cenionych nagród i wyróżnień, m.in. prestiżowej Nagrody im. Karla Dedeciusa (2009) oraz nagrody Literatury na Świecie (2007). W 2000 r. zainicjował dwujęzyczną serię współczesnej poezji austriackiej pt. *Śpiewać to być*. Poniżej – kilka refleksji na temat szeroko pojętej pracy tłumacza literatury niemieckojęzycznej, którymi zechcieli podzielić się nasi goście. Rozmowę przeprowadziła dr Ewa Cwanek-Florek z Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Ewa Cwanek-Florek

Agnieszka Walczy

Ryszard Wojnakowski

Ewa Cwanek-Florek: *Dlaczego zainteresował się Pan literaturą austriacką, skoro zajmuje ona niszową pozycję w ramach literatury niemieckojęzycznej?*

Ryszard Wojnakowski: To duże uproszczenie, że literatura austriacka jest niszowa. Austria jest wprawdzie trochę mniejsza od Niemiec, ale literatura tego kraju zawsze miała bardzo dobrą markę. Jednak autorzy austriaccy mają trochę „pod górkę”, są poważani rzeczywiście dopiero wtedy, kiedy uda im się dostać na rynek ogólnoniemiecki, czyli gdy ich książki trafią do wydawnictw niemieckich.

- Czyli można powiedzieć, że w pewnym sensie Pan decyduje o tym, którzy autorzy austriaccy będą czytani w Polsce?

R.W.: O, chciałbym, ale oczywiście nie jest tak. Chciałbym w serii dwujęzycznej zaprezentować twórczość pozostałych austriackich poetów, a utwory młodszych zamieścić – tak jak właśnie w zaprezentowanej dziś pozycji – w postaci antologii.

- Jakie utwory tłumaczą się łatwiej, jakie trudniej?

R.W.: Najłatwiej tłumaczy się pozycje – i to jest moja pierwsza rada dla studentów, dla adeptów sztuki

translatorskiej – z dziedziny *non fiction*, czyli tak zwane *Sachbücher* - literatura faktu. Jeśli taka książka jest dobrze napisana, nie nastęrcza dodatkowych problemów stylistycznych. Chodzi więc tylko o przekazanie treści, która ma być tylko oddana w porządnej polszczyźnie. Trudniejszą kwestią jest tłumaczenie prozy, czy literatury rozrywkowej. Najtrudniej przekładać poezję. Nie można powiedzieć tak ryczałtowo, że im starsza poezja, tym łatwiejsza do tłumaczenia, a im młodsza, tym trudniejsza, bardziej hermetyczna. Starsza poezja narzuca pewne rygory formalne, o których już nie za bardzo mamy pojęcie, o których nie uczy się w szkole. Natomiast współczesna poezja niesie niekiedy znaczące problemy interpretacyjne. I bardzo często – o czym się przekonałem – wymaga bezpośredniego kontaktu z autorem. Bo tylko autor wie, co chciał przekazać. Jeśli nie zapytam autora, to nie będę tego wiedział, bo inny *Muttersprachler* mi tego nie powie.

- Czy tłumaczę Państwo wszystko?

R.W.: Są jakieś zastrzeżenia różnej natury. Po pierwsze, od strony pragmatycznej, jeśli chodzi o stopień trudności; jeśli coś jest za trudne i wiem, że będę miał trudności z tłumaczeniem, to tego nie robię. Po drugie, istnieją też względy natury moralnej – zdarzają się rzeczy, których nie powinno się tłumaczyć.

Agnieszka Walczy: Względy natury moralnej – tak. Na użytek pierwszej mojej książki *non fiction* pt. *Religia Hitlera* byłam zmuszona tłumaczyć obszerne wyimki z *Mein Kampf*. Ta książka w 1/3 składała się z rozmaitych cytatów; począwszy od Martina Lutera, którego nie podejrzewałam o takie „żydożerstwo”, poprzez ogromne wyimki z *Mein Kampf*, młodzieńcze wiersze Adolfa H., czy też peany von Schiracha. Było tam około 20 wierszy rymowanych po „częstochowsku” – to były zresztą moje pierwsze opublikowane tłumaczenia wierszy – oraz inne elementy teozoficzne i teologiczne. To było trudne. Kolega mówi, że tłumaczenie książek *non fiction* jest proste... Samo tłumaczenie pod względem językowym nie nastęrczało wielkich trudności, natomiast problematyczne było poszukiwanie – dobrze, że mamy internet – wyjaśnień rzeczowych. Mogę polecić tutaj tworzenie własnego glosariusza. Ponieważ stałam się specjalistką od Hitlera, to przy drugiej książce, o dzieciach urodzonych w „Lebensborn”, ten glosariusz bardzo mi się przydał. Nie musiałam już ponownie szukać, jak nazywają się poszczególne organizacje. Miałam już przyswojone pewne struktury językowe, więc tłumaczyło mi się o wiele łatwiej.

- Które z przełożonych przez Państwa utworów są ulubionymi? Z których jesteście szczególnie dumni?

R.W.: Gdy pyta się autorów, którą książkę uważają za najważniejszą w swej twórczości, zwykle wymieniają ostatnią, ewentualnie przedostatnią. Jednak ja nie powiem tak w odniesieniu do siebie. To na pewno jedna z ostatnich powieści, tłumaczyłem ją już kilka lat temu, zawierała też sporo poezji - czyli to, co lubię najbardziej, bo poezja dominuje w tej chwili w mojej działalności translatorskiej. To jest powieść Martina Walsera pt.

Zakochany mężczyzna, opisująca ostatnią wielką miłość Goethego. Bogato inkrustowana cytatami z Goethego, które mogłem na nowo przełożyć na potrzeby tej powieści. Czekam na następną taką próbę zmierzenia się z dobrym materiałem treściowym.

A.W.: Ciągłe uczę się. Na pewno mogę tutaj powiedzieć o Johannesie Bobrowskim, bo jest to poeta bardzo mi bliski. Ale może teraz przetłumaczyłabym go jeszcze inaczej.

- A Kreidl?

A.W.: Margaret Kreidl - to była bardzo ciekawa „zabawa ekwilibrystyczna” polegająca na tym, że musiałam zmieścić tłumaczenie w pięciu wersach po 30 znaków, licząc łącznie ze spacjami. Czekam jeszcze na, nazwijmy to, wielkie dzieło. Myślę, że książka, nad którą pracuję, może być dla mnie takim ważnym kamieniem. Jest to proza Davida Wagnera pt. *Leben*.

- Pana praca spotkała się z dużym, pozytywnym rezonansem. Jest Pan laureatem sześciu znaczących nagród. Która z nich jest dla Pana najcenniejsza?

R.W.: Odpowiedź jest tutaj prosta: to ta, która dotyczy całokształtu mojej twórczości, czyli Nagroda imienia Karla Dedeciusa. Dowcipnie komentując ten fakt, powiedziałem nawet, że teraz mogę już więcej w ogóle nie tłumaczyć, bo zdobyłem nagrodę, która nie wymaga kontynuacji. Wspiąłem się na pewien szczyt, teraz tylko trzeba utrzymać ten poziom.

- Tłumaczenie to rzemiosło czy sztuka?

R.W.: Oczywiście jedno i drugie. Trzeba mieć bardzo dobre rzemiosło, żeby móc uprawiać tę sztukę. Na pewno to, co w przypadku literatury beletrystycznej wychodzi spod komputera – obecnie już nie spod pióra – ma być literaturą. A literatura to sztuka. Raczej nie mam więc tutaj wątpliwości. Natomiast kiedy tłumaczę literaturę faktu, w większym stopniu uprawiam oczywiście rzemiosło.

- Dlaczego warto nam, Polakom, zajmować się szeroko pojętą tematyką związaną z Austrią? Co jest tu dla nas szczególnie interesującego, wartościowego i cennego?

R.W.: Nie zawęzałbym tej kwestii do Austrii. Warto przybliżyć polskiemu czytelnikowi wszystko co dobre w literaturze, gdzie coś ciekawego się dzieje, coś ciekawego się pisze. To właściwie nasza misja: samo tłumaczenie jest pracą, a misją – transport wartości kulturowych na polski grunt. W czasach globalizacji powinniśmy wiedzieć, co się dzieje w świecie, co i jak się pisze. Mamy bardzo ciekawy zawód. Jeśli tylko spełniamy go z pełną odpowiedzialnością, możemy zrobić wiele dobrego.

A.W.: Myślę że dla nas, „Krakauerów”, Austria ma pewne szczególne znaczenie. Bo jednak zawsze patrzemy na literaturę austriacką, nawet najbardziej współczesną, przez ten ukryty z tyłu głowy filtr, jakim jest Galicja.

- Otto Forst-Battaglia powiedział, że o wiele więcej łączy mieszkańca Wiednia i Krakowa aniżeli Wiednia i Berlina.

A.W.: I coś w tym jest. Tak, potwierdzam.

Ewa Cwanek-Florek: *Bardzo dziękuję za rozmowę.*

DANUTA
HEJDA

LETNIA SZKOŁA KULTURY I JĘZYKA POLSKIEGO W UR

Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Polaków z Zagranicy i Cudzoziemców Polonus UR, jak co roku, przed kilku miesiącami przygotowało ofertę w konkursie ogłoszonym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na zorganizowanie letniej szkoły. Z wielkim zadowoleniem przyjęliśmy wiadomość, że nasza uczelnia znalazła się w gronie tych, którym powierzono organizację przedsięwzięcia.

Przez trzy tygodnie, od 6 do 26 lipca br., w Uniwersytecie Rzeszowskim przebywać będzie 45 uczestników kursu, wybranych spośród wyróżniających się studentów lektoratów i polonistyk z zagranicznych ośrodków akademickich. W ramach pobytu będą oni uczestniczyć w zajęciach praktycznej nauki języka polskiego, zorganizujemy również dodatkowe zajęcia językowe (z zakresu wiedzy o współczesnym języku polskim, podstaw translatoryki, kultury języka, historii literatury polskiej, kultury żywego słowa, polskich tańców i pieśni narodowych, wybranych aspektów polskiej literatury współczesnej). W ramach propozycji edukacyjnej znajdzie się również wiedza o Polsce (zarys historii Polski, historia kultury, współczesne życie kulturalne). Łączna liczba godzin dydaktycznych wyniesie 90. Ofertę uzupełnia program kulturalny, obejmujący wycieczki, projekcje i wspólną rozrywkę). W wyborze kierunków wycieczek kierujemy się w dużej mierze patriotyzmem lokalnym, proponując kursantom poznanie Rzeszowa i regionu, pokazanie walorów turystycznych oraz kulturowych i tradycji Podkarpacia.

Oprócz wymienionego kursu, Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Polaków z Zagranicy i Cudzoziemców UR organizuje dodatkowy, na zapotrzebowanie Polonii brazylijskiej. W określeniu okoliczności umożliwiających powołanie tego kursu, przywołać należy osoby, dzięki którym idea się pojawiła. Mianowicie, w dniach 6-17 października 2014 w Universidade Federal do Paraná w Kurytybie w Brazylii przebywało czworo pracowników Instytutu Filologii Polskiej UR: dr **Anna Jamrozek-Sowa**, dr **Małgorzata Kułakowska**, dr **Agnieszka Myszka**, dr hab. prof. UR **Marek Stanisz**. Ich wyjazd odbył się w ramach projektu Nowoczesność i Przyszłość Regionu (NiPR) – zadanie 6: Wymiana doświadczeń kadry akademickiej UR, które jest skierowane do pracowników dydaktycznych i naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Głównym celem wizyty studyjnej było nawiązanie stałej współpracy z polonistyką na kontynencie południowoamerykańskim, na Uniwersytecie w Kurytybie. Pracownicy IFP UR prowadzili i hospitowali zajęcia dydaktyczne, rozmawiali o tworzeniu platformy współpracy w zakresie prowadzenia badań nad językiem, literaturą i kulturą migrantów, wymiany dorobku naukowego, obustronnej prezentacji efektów badań w czasopiśmie i monografiach. Ważnym celem pobytu było również przeprowadzenie kwerendy archiwalnej i terenowej wśród Polonii brazylijskiej (trzecie i czwarte pokolenie emigrantów) w celu zebrania relacji, które ukażą sposób przechodzenia ze stadium wpływu kanonu narodowego przywiezionego ze starego kraju, praktykowanego w systemie zamkniętej grupy imigranckiej, poprzez dwukulturowość, do zindywidualizowanego stanu obywatela brazylijskiego.

Wszystkie te okoliczności okazały się również znakomitą promocją naszego ośrodka akademickiego, ponieważ rozbudziły zainteresowanie możliwościami przyjazdu do Rzeszowa w celu nauki języka polskiego i poznania kraju przodków. Wstępne założenia współpracy zostały ustalone podczas spotkania z polskim konsulem w Kurytybie, **Markiem Makowskim**. Konsulat RP w Kurytybie, a zwłaszcza sekretarz **Paulo Cesario Kochanny**, służy ogromną pomocą w ustalaniu szczegółów przedsięwzięcia. Obecnie już wiadomo, że w lipcu br. przyjedzie 26-osobowa grupa polonusów z Brazylii. Przygotowaliśmy dla nich ofertę dydaktyczną, która – zgodnie z zapotrzebowaniem – obejmuje głównie naukę języka polskiego, ale także poznawanie wiedzy z zakresu historii, literatury i kultury polskiej. Zajęcia w uczelni uzupełnią wycieczki, spotkania i udział w imprezach kulturalnych.

Prowadzone w Polonusie przygotowania dają gwarancję, że uczestnicy obydwu kursów letnich dobrze zapamiętają pobyt w Rzeszowie.

LUDWIK
BOROWIEC

DZIENNIKARZE O SOBIE - FAKTY I EMOCJE

Dziennikarstwo, jako kierunek studiów, od dawna cieszy się dużym zainteresowaniem maturzystów. Przed laty, w byłej WSP i początkach UR, funkcjonowały podyplomowe studia, które ukończyło młodsze pokolenie z lokalnych mediów. Od kilku lat na kulturoznawstwie i filologii polskiej jest także dziennikarska specjalność. A od jesieni br. na Wydziale Filologicznym rusza kierunek dziennikarski. Kandydatom na dziennikarzy, tym z grona maturzystów i obecnych studentów, polecamy pierwsze po 1989 roku profesjonalne wydanie wspomnień tych, którzy nie tylko odnotowywali w mediach zachodzące zmiany, ale także zmieniali podkarpacką rzeczywistość.

15 września 1953 roku na stacji PKP w Rzeszowie wysiadł młody człowiek, tuż po studiach dziennikarskich na Uniwersytecie Warszawskim i z nakazem pracy zdążył na plac Stalina do redakcji „Nowin Rzeszowskich”, gdzie został skierowany. Po wejściu do redakcji usłyszał od zastępcy naczelnego, redaktora Wirskiego: *A gdzie wy chcecie pracować? - Najchętniej w dziale sportowym, bo to mnie najbardziej interesuje* - odpowiedział. Ale redaktor Wirski rozwiął te marzenia - *Z waszym nazwiskiem, towarzyszu Socha, pasujecie jak ulał do działu rolnego...*

Tak zaczyna się książka pt. „Popiół i zamęt”, która właśnie się ukazała nakładem rzeszowskiej Agencji Wydawniczej JOTA. Publikacja zawiera wspomnienia 15 dziennikarzy z Rzeszowa i regionu. Zostały napisane na świeżo, z myślą o tej publikacji, co pozwoliło na dystans w opisie czasu, który minął, ale i na bezpośredni, osobisty przekaz, często pełen dramatycznych przeżyć w burzliwych okresach naszego kraju.

Dziennikarze odegrali w rozwoju rzeszowskich mediów niemałą rolę. Jest raczej wątpliwe, czy bez ich udziału byłby tutaj ośrodek radiowo-telewizyjny. Przecież początkowo Kraków urządził tu jedynie ekspozyturę swojej redakcji i wcale nie kwapił się robić w Rzeszowie cokolwiek więcej. Jednak pasja miejscowych dziennikarzy, ich talent i determinacja doprowadziły do przekształcenia owej ekspozytury w samodzielną roz-

głośnię Polskiego Radia. Podobnie było z telewizją. Inicjatorem i nieustrudzonym organizatorem powstania tutaj ośrodka telewizyjnego był przede wszystkim nieżyjący już red. Julian Woźniak, lecz chwaliła i wielu oddanym społecznikom, że te starania skutecznie popierali.

Rzeszowscy dziennikarze współtworzyli miejscowe media, ale też bywali przedmiotem „nadsterowności” władz. Rodziło to swoisty opór, dochodziło na tym tle do konfliktów. W okresach przełomów zdarzały się „czystki” dziennikarskie, mnożyły się represje, zwolnienia z pracy.

Dzisiejsze dziennikarstwo, w dużym stopniu skomercjalizowane i stabilizowane, niewiele przypomina niegdysiejsze. Choć

w przeszłości ograniczane przez cenzurę i nadmierną „opiekuńczość” władz, było dziennikarstwem żarliwym, pełnym pasji i wiary w potrzebę zmieniania jakże szarej rzeczywistości.

W książce piszą redaktorzy: **Adam Socha, Jerzy Popow, Jerzy Dynia, Ryszard Niemiec, Józef Ambrozowicz, Tadeusz Z. Drzewicki, Janusz Klich, Jan Miszczak, Wojciech Furman, Waldemar Bałda, Ryszard Zatorski, Zdzisław Szeliga, Bogusław Lasota, Stanisław Rusznica i Szymon Jakubowski. Inicjatorem i pomysłodawcą bardzo potrzebnej książki był red. Józef Ambrozowicz.**

Popiół i zamęt, Agencja Wydawnicza JOTA, Rzeszów, 2015

PAWEŁ GRATA

W UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM PAMIĘTAJĄ O DOKONANIACH EUGENIUSZA KWIATKOWSKIEGO

W związku z przypadającą w 2014 r. czterdziestą rocznicą śmierci Eugeniusza Kwiatkowskiego, ministra przemysłu i handlu, a następnie wicepremiera i ministra skarbu, twórcy Centralnego Okręgu Przemysłowego oraz autora kompleksowego planu modernizacji Rzeczypospolitej Uniwersytet Rzeszowski uczcił pamięć jednego z najwybitniejszych polskich polityków gospodarczych XX wieku. W trakcie zorganizowanej

w związku z rocznicą sesji naukowej przypomniana została zarówno postać Eugeniusza Kwiatkowskiego i jego publiczna działalność, jak i jego znaczenie dla polskiej polityki gospodarczej w XX wieku. Równie istotną częścią składową obrad była prezentacja efektów budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego oraz wciąż żywych jego tradycji, tak bardzo dostrzeganych w regionie, który w największym bodaj stopniu skorzystał z zainicjowanej

przed wybuchem II wojny światowej w ramach budowy okręgu przemysłowego. To właśnie obszar dzisiejszego województwa podkarpackiego stał się największym jej beneficjentem, a podjęte w latach 1937–1939 procesy modernizacyjne są do dzisiaj widoczne w strukturze społeczno-gospodarczej regionu.

W organizację sesji naukowej *Eugeniusz Kwiatkowski – człowiek, dzieło i jego spuścizna. W 40. rocznicę śmierci Twórcy Centralnego Okręgu Przemysłowego* osobiście zaangażował się JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, współorganizatorami był Instytut Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz będąca kontynuatorem COP-owskich tradycji WSK „PZL-Rzeszów” S.A. Gościem honorowym sesji była dr **Julita Maciejewicz-Ryś**, wnuczka Eugeniusza Kwiatkowskiego, która podzieliła się z licznie zebranymi gośćmi osobistymi refleksjami związanymi z jej dziadkiem. Sesję zaszczylicili również swoją obecnością: JM Rektor Politechniki Rzeszowskiej prof. dr hab. **Marek Orkisz**, marszałek województwa podkarpackiego **Władysław Ortyl**, prezes Zarządu WSK „PZL-Rzeszów” **Marek Dಾರೆcki** oraz prezes Zarządu Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego **Janusz Fudała**. W trakcie sesji miała również miejsce promocja wydanej nakładem Wydawnictwa Naukowego Państwowego Instytutu Badawczego w Radomiu biografii Eugeniusza Kwiatkowskiego autorstwa profesora **Andrzeja Romanowskiego**, blisko związanego od dzieciństwa z rodziną twórcy COP,

a obecnie redaktora naczelnego Polskiego Słownika Biograficznego.

Rzeszowską sesję zaszczylicili obecnością wybitni przedstawiciele nauki z profesorami **Marianem Markiem Drozdowskim** oraz **Wojciechem Morawskim** na czele, jak i osoby mające zasadniczy wpływ na aktualnie zachodzące na obszarze dawnego Centralnego Okręgu Przemysłowego przemiany. Pierwszą część sesji, poświęconą postaci i aktywności publicznej Eugeniusza Kwiatkowskiego poprowadziła dyrektor Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. prof. UR **Jolanta Kamińska-Kwak**. Pani doktor Julita Maciejewicz-Ryś przedstawiła powojenne losy Eugeniusza Kwiatkowskiego, widziane z perspektywy wnuczki, bardzo blisko związanej z dziadkiem przez ponad 30 lat. Wystąpienie spotkało się z wielkim zainteresowaniem zgromadzonych. Przez wielu słuchaczy zostało także uznane za niepowtarzalną możliwość bezpośredniego dotknięcia historii, o której dotychczas mogli jedynie czytać w opracowaniach naukowych. W kolejnych wystąpieniach przedstawione zostały wybrane aspekty działalności publicznej Eugeniusza Kwiatkowskiego. Prof. dr hab. Marian Marek Drozdowski z Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, jeden z pomysłodawców sesji, zajął się problemem aktualności doświadczeń polityki gospodarczo-społecznej E. Kwiatkowskiego, natomiast prezes Polskiego Towarzystwa Historii Gospodarczej prof. dr hab. Wojciech Morawski ze Szkoły Głównej

Handlowej w Warszawie omówił wkład Kwiatkowskiego w rozwój polskiego etatyizmu w perspektywie całego dwudziestego wieku. Prezes WSK „PZL-Rzeszów” S.A. Marek Darecki w swym wystąpieniu nie tylko wskazał na związki między COP-em a współcześnie zachodzącymi na Podkarpaciu procesami modernizacyjnymi, ale zaprezentował również największe osiągnięcia stojącego na straży tradycji COP Stowarzyszenia Dolina Lotnicza.

W drugiej części sesji, prowadzonej przez dra hab. prof. UR **Pawła Grate**, pierwszym mówcą był doradca prezesa Narodowego Banku Polskiego, były członek Zarządu NBP, **Jakub Skiba**, który omówił politykę pieniężną i walutową prowadzoną przez Eugeniusza Kwiatkowskiego w latach 1936–1939. Kolejne dwa wystąpienia poświęcone zostały sztandarowym z punktu widzenia dzisiejszego województwa podkarpackiego elementom budowy COP. Redaktor **Dionizy Garbacz** mówił o powstaniu Stalowej Woli, natomiast dyrektor Muzeum Okręgowego w Rzeszowie **Bogdan Kaczmar** starał się pokazać miejsce Rzeszowa w projekcie E. Kwiatkowskiego „Rzeszów miastem COP”.

Ostatnia część sesji poświęcona została powojennym losom Centralnego Okręgu Przemysłowego. Obrady moderował JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko. W tej części sesji dr hab. prof. UR Paweł Grata omówił dzieje dawnego Okręgu Centralnego w okresie Polski Ludowej, a dwa kolejne wystąpienia poświęcone zostały ściśle związanym z tradycjami COP procesom modernizacyjnym zachodzącym

w okresie transformacji gospodarczej w Polsce południowo-wschodniej. Marszałek Województwa Podkarpackiego Władysław Ortyl przedstawił w swej prezentacji rolę samorządowych władz województwa w tych procesach, koncentrując się na kompetencjach samorządu województwa, realizowanej strategii rozwoju, wykorzystywaniu środków europejskich oraz znaczeniu bezpośrednio nawiązujących do rozwiązań przedwojennych specjalnych stref ekonomicznych. Dopełnieniem programu sesji było wystąpienie prezesa Zarządu Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego Janusza Fudały, który przedstawił najważniejsze tendencje rozwojowe Podkarpacia, ze szczególnym uwzględnieniem również posiadających COP-owskie tradycje Zakładów Chemicznych „Organika-Sarzyna” S.A.

Rocznicową konferencję podsumował rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko, który zwrócił uwagę na wysoki stopień aktualności omawianej problematyki, mimo upływu już blisko 80 lat od powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego. Podkreślił również wciąż istniejącą potrzebę przypominania kolejnym pokoleniom tak wybitnych postaci jak Eugeniusz Kwiatkowski. Zdaniem JM Rektora wicepremier i twórca Centralnego Okręgu Przemysłowego jest nie tylko postacią historyczną. Prezentowane podczas sesji wystąpienia dowiodły, iż szczególnie obecnie trzeba wracać do postaci historycznych, które – jak Eugeniusz Kwiatkowski – są wzorem nie tylko dla polityków.

Eugeniusz Kwiatkowski (1888–1974) – inżynier chemik, minister przemysłu i handlu (1926–1930), wicepremier i minister skarbu (1935–1939), jeden z najwybitniejszych polskich polityków gospodarczych XX wieku. Autor opartego na interwencjonizmie państwowym programu uprzemysłowienia Polski i twórca Centralnego Okręgu Przemysłowego. W czasie wojny internowany w Rumunii, gdzie podjął badania nad historią gospodarczą świata. Po zakończeniu wojny powrócił do kraju, w latach 1945–1948 był Delegatem Rządu do Spraw Odbudowy Wybrzeża, później jednak został odsunięty przez władze od służby publicznej; ostatnie lata życia spędził na emeryturze, poświęcając się pracy naukowej. Autor wielu prac, m.in. *Dysproporcje. Rzecz o Polsce przeszłej i obecnej* (1932), *Zarys dziejów gospodarczych świata, cz. I. Od starożytności do wybuchu wielkiej rewolucji francuskiej* (1947), *Nowoczesna chemia przemysłowa* (1957), *Dzieje chemii i przemysłu chemicznego* (1962).

PANI MINISTER ROZLICZA EFEKTY PÓŁROCZA

W marcu minęło sześć miesięcy od dnia, kiedy premier Ewa Kopacz uzyskała poparcie sejmowej większości i jej rząd rozpoczął prace. Podczas zorganizowanej z tej okazji konferencji prasowej poinformowano dziennikarzy m.in. o dokonaniach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Resort - pod kierownictwem prof. Leny Kolarskiej-Bobińskiej - realizował zapowiedzi z exposé, ale też wiele innych inicjatyw na rzecz polskiej nauki i szkolnictwa wyższego.

1. Zmiany na rzecz jakości polskiej nauki

- a) Ministerstwo wypracowało nowe zasady finansowania jednostek naukowych, które obowiązują od stycznia 2015 r. Dotacja z budżetu państwa uzależniona jest teraz bezpośrednio od jakości prowadzonych badań i używanej kategorii naukowej. Zniknęła tzw. „stała przeniesienia”. Obecnie ich finansowanie zależy będzie od oceny parametrycznej.
- b) Przez ostatnie pół roku trwały prace nad nowymi zasadami oceny parametrycznej jednostek naukowych. W proponowanych przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych zmianach znajdują się m.in. te, które będą lepiej uwzględniać specyfikę nauk humanistycznych. W ocenie promowana też będzie innowacyjność i poziom umiędzynarodowienia uczelni. Propozycje KEJN zostały już skonsultowane ze środowiskiem naukowym. Na podstawie przesłanych uwag powstanie projekt rozporządzenia, który również będzie poddany szerokim konsultacjom.

2. Budżet na naukę i szkolnictwo wyższe. Fundusze unijne

W budżecie 2015 roku nakłady na naukę są znacząco wyższe niż w roku poprzednim. To skok o 10,2 proc. Również na szkolnictwo wyższe zaplanowano o 900 mln zł więcej (wzrost o 6 proc.). Przy udziale MNiSW oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju wynegocjowany został największy w historii pakiet europejskiego wsparcia badań i innowacyjności. W ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój oraz regionalnych programów operacyjnych na B+R zostanie przeznaczony ok. 11 mld euro. Dofinansowane zostaną m.in. projekty badawcze przedsiębiorców, tworzenie nowych, doskonałych zespołów naukowych nastawionych na współpracę z gospodarką, rozwój infrastruktury badawczej niezbędnej do prowadzenia badań o dużym potencjale komercjalizacyjnym oraz rozwój kadr na potrzeby nowoczesnej nauki i innowacyjnych przedsiębiorstw. Pierwsze konkursy w ramach POIR ogłoszone zostaną w kwietniu. A do końca roku uruchomiona będzie większość działań w tym zakresie.

3. Narodowy Program Rozwoju Humanistyki

Zmieniły się cele i zasady działania NPRH. Nowa for-

muła programu składa się z trzech modułów: *Tradycja, Rozwój* oraz *Umiędzynarodowienie*. W tym roku, podobnie jak w poprzednich, na program przeznaczono 80 mln zł.

4. Program Rozwoju Kompetencji

Ministerstwo przygotowało Program Rozwoju Kompetencji. Podczas zajęć studenci zdobywają tzw. kompetencje miękkie, takie jak współpraca w grupie, komunikowanie się oraz innowacyjne myślenie. Dzięki temu będą posiadać umiejętności najbardziej oczekiwane przez pracodawców. Z programu mogą korzystać zarówno uczelnie publiczne, jak i niepubliczne. Program będzie kontynuowany do 2020 roku. Rząd przeznacza na niego ponad miliard złotych.

5. Umiędzynarodowienie

- a) Przygotowano założenia programu umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego, które zostały skonsultowane ze środowiskiem. Z programu skorzystają nie tylko studenci i uczelnie, ale i cała polska gospodarka.
- b) Polski Erasmus dla Ukrainy – w ramach tego programu w Polsce studiuje już prawie 450 studentów z Ukrainy. Nowy program stypendialny zbudowany jest na podobnym założeniu jak programy Erasmus i Erasmus+. Program dotyczy wybranych kierunków: zarządzanie, europeistyka, ekonomia i administracja.

6. Maluch na uczelni

Ponad 60 uczelni złożyło wnioski w ramach programu Maluch na uczelni, który Ministerstwo Nauki realizuje razem z Ministerstwem Pracy. To oznacza, że niebawem na polskich uczelniach pojawi się wiele nowych żłobków i klubów dziecięcych. Program ma pomóc studentom, doktorantom i wszystkim pracownikom uczelni w łączeniu nauki i pracy z opieką nad dziećmi. Ma zapobiegać sytuacjom, gdy pojawienie się dziecka zmusza młodych rodziców do przerwania studiów, lub rezygnacji z pracy naukowej.

7. Zmiany ustawowe

W ostatnim półroczu Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego pracowało nad kilkoma ustawami:

- a) Studia dla wybitnych - dzięki ustawowym zmianom, które zostały przyjęte przez rząd i trafiły już do Sejmu, w 2016 roku z programu będą mogli skorzystać pierwsi studenci. Państwo będzie w pełni finansować studia i utrzymanie dla ok. 100 studentów rocznie na najlepszych zagranicznych uczelniach.
- b) Ustawa o finansowaniu nauki - uchwalona w styczniu 2015 r. Nowe prawo jeszcze silniej niż dotychczas akcentuje projakościowe finansowanie nauki. Ustawa porządkuje i doprecyzowuje przepisy przyjęte w 2010 roku.
- c) Ustawa o języku polskim - rząd przyjął zmiany, które umożliwią powstanie większej liczby ośrodków egzaminacyjnych w kraju i za granicą. Będzie tam można potwierdzać znajomość języka polskiego na wszystkich poziomach europejskich.
- d) Ustawa o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych i edukacyjnych - uchwalona w styczniu

2015 r. Ustawa jest przeniesieniem na grunt polski unijnej dyrektywy 2010/63/UE. Szereg jej rozwiązań jest wyrazem kompromisu zawartego między naukowcami i organizacjami chroniącymi prawa zwierząt. Kompromis udało się osiągnąć dzięki osobistemu zaangażowaniu minister Leny Kolarskiej-Bobińskiej, gotowości do rozmowy strony społecznej, a także pracy i zrozumieniu sprawy przez posłów i senatorów. Nowe prawo wprowadza większą kontrolę nad prowadzonymi doświadczeniami, minimalizując nie tylko ilość eksperymentów, ale też ból i stres zwierząt.

- e) ESO – Europejskie Obserwatorium Południowe – Sejm wyraził zgodę na ratyfikację umowy z tą organizacją. Dzięki temu polscy astrofizycy i astronomowie będą mogli już niebawem korzystać z najlepszej światowej aparatury, a także obserwować i badać Wszechświat w gronie najlepszych badaczy.
- f) Wdrażane są przepisy wynikające ze zmian w ustawie *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Zmiany te weszły w życie 1 października 2014 roku:

- uczelnie otwierają się na dojrzałych studentów – mogą uznawać wiedzę i kwalifikacje uzyskane np. na kursach, szkoleniach lub w trakcie pracy zawodowej oraz zaliczyć je na poczet studiów. To szansa na dyplom dla osób, które chcą wrócić na studia lub zyskać nowy zawód i kompetencje,
- sprecyzowano zasady funkcjonowania studiów międzyuczelnianych i studiów dualnych (prowadzonych wspólnie z pracodawcą),
- uczelnie mogą tworzyć związki uczelni na korzystniejszych niż dotychczas zasadach – pozwala to m.in. na wspólne badania i inwestycje lub przygotowanie do przyszłej konsolidacji,
- łatwiejsze będzie wprowadzanie wynalazku na rynek – ustawa porządkuje zasady komercjalizacji. Naukowiec uzgadnia je z uczelnią w umowie lub przejmuje pełne prawa majątkowe do swojego odkrycia.

/Na podstawie materiałów z MNiSW opracował L.B./

IZA ŁUKASIK

ZE WSCHODU NA ZACHÓD I Z POŁUDNIA NA PÓŁNOC

20 marca br. w ramach obchodów VIII Tygodnia Polonistów odbył się wykład prof. dra hab. **Przemysława Czaplńskiego** z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, zatytułowany „Poruszona mapa. Oś północ – południe w kulturze polskiej”, wybitnego literaturoznawcy i krytyka literackiego, specjalisty w zakresie literatury najnowszej. Jest autorem wielu książek, m.in. *Polska do wymiany. Późna nowoczesność i nasze wielkie narracje* (Warszawa 2009), *Resztki nowoczesności. Dwa studia o literaturze i życiu* (Kraków 2011), a także redaktorem licznych monografii zbiorowych. W 1998 roku został laureatem Nagrody Fundacji im. Kościelskich, zaś w 2004 roku – Nagrody im. Kazimierza Wyki.

Profesor swe wystąpienie na Uniwersytecie Rzeszowskim skoncentrował na zarysowaniu i analizie zjawiska, jakie stanowi „oś północ – południe”, odnoszącego się do specyficznego przeorientowania dotychczasowej, dominującej w polskiej kulturze literackiej, „osi wschód – zachód”. Tę nową wykładowca określił jako niesymetryczną i nową, a więc jeszcze nie dość mocną, ale już wyrazistą. Jej kształtowanie się ma ponadto niebagatelny wpływ na tę tradycyjną, „wschodnio-zachodnią”. Zdynamizowana nowa przestrzeń przedstawiona została jako „zmienna zmieniająca”, gdzie aktywność komparatystyczna jest czynnikiem zmian porządku społecznego, a powstające nowe narracje zależne są od kultury i polityki.

W wykładzie prof. Czaplński powołał się na esej Milana Kundery „Zachód porwany albo tragedia Euro-

py Środkowej”, podkreślając, że we wcześniejszych dekadach chodziło przede wszystkim o odzyskanie świadomości i poczucia wspólnoty „Mitteleuropy”. Ono także było terminem z zakresu „geopolityki”, które obecnie zastępowane jest „geopoetyką”. Profesor wyraźnie zaznaczył, że przynależności tych nie determinują granice, czy skutki działań wojennych, decyzje polityczne, lecz nasza wyobraźnia.

Wywód swój opierał na przywołaniu dzieł polskiej kinematografii, a przed wszystkim literatury, analizując je w całości nowym, gruntowym sposobem, ukazując właściwe wartości i funkcje sztuki. Wspomniane zostały między innymi film M. Dejczerza *300 mil do nieba*, esej A. Zagajewskiego *Wysoki mur* z książki *Solidarność i samotność*, J. Pilcha *Spis cudzołóżnic*, B. Świderskiego *Słowa obcego* oraz *Paw królowej* D. Masłowskiej. Oczywiście przykładów tych było znacznie więcej. Na ich podstawie profesor zastanawiał się nad kondycją współczesnego człowieka. Wszystkie te książki podejmują zbliżoną problematykę, definiują status emigranta, który na przestrzeni ostatnich lat uległ radykalnej zmianie. Ciekawym materiałem obserwacji są powieści kryminalne, które Prelegent widzi jako swoistą „grę w obcego”, co w konsekwencji bywa, że prowadzi do nadmiernej idealizacji własnego wizerunku. Przy tej okazji podkreślał smutną prawdę, wynikającą z wielu przywoływanych utworów, a mianowicie, że „w Polsce nie ma życia”, zaś fala powieści kryminalnych zdaje się nieść przesłanie: „więcej wolności”.

VIII TYDZIEŃ POLONISTÓW NA UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM

Tydzień Polonistów to wydarzenie, które na stałe wpisało się w naukowe i kulturalne życie Instytutu Filologii Polskiej UR. W tym roku odbywało się ono już po raz ósmy. Organizatorami przedsięwzięcia byli pracownicy rzeszowskiej polonistyki, podyplomowych studiów logopedii oraz studenci Koła Naukowego Polonistów, Koła Naukowego Teatr Polonistów S.T.O.S. oraz Koła Naukowego Antropologów Kultury.

Uroczystego otwarcia VIII Tygodnia, trwającego od 16 do 21 marca, dokonał rektor UR prof. dr hab. **Aleksander Bobko**. Program VIII Tygodnia Polonistów charakteryzował się obfitością i różnorodnością propozycji skierowanych do uczestników o wielorakich zainteresowaniach naukowych, a także będących w różnym wieku, ponieważ znajdowali się wśród nich także uczniowie szkół gimnazjalnych i licealnych z całego województwa podkarpackiego. Wszystkie zaplanowane wydarzenia wpisowały się w trzy uzupełniające się zakresy naukowo-badawcze, wyznaczone przez literaturę, język i kulturę. Takie wieloaspektowe ujęcie prezentowanych zagadnień bardzo wyraźnie zaznaczyło się w wystąpieniach uczestników dwóch konferencji naukowych zatytułowanych *Obszary Polonistyki. Język – Literatura – Kultura* oraz *Pogranicza Podkarpacia. Kultura – Literatura – Język*, których organizatorami były dwa studenckie koła: Polonistów oraz Antropologów Kultury. Bardzo interesujące referaty wygłosili tu nie tylko studenci i doktoranci Uniwersytetu Rzeszowskiego, ale także przedstawiciele innych ośrodków akademickich. Reprezentowane były następujące uczelnie wyższe: Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet w Białymstoku i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Zgodnie z kilkuletnią tradycją na Tydzień Polonistów zaprasza się zawsze wybitnych, powszechnie znanych polskich naukowców. W tym roku takie zaproszenie przyjęli językoznawca, medioznawca, specjalista od języka polityki prof. dr hab. **Jerzy Bralczyk** (Warszawa) oraz znawca literatury najnowszej i jeden z najaktywniejszych krytyków literackich prof. dr hab. **Przemysław Czapliński** (Poznań).

Prof. dr hab. Jerzy Bralczyk wspólnie z prof. dr hab. **Kazimierzem Ożogiem** wziął udział w otwierającej Tydzień dyskusji na temat języka polskiego w kulturze ponowoczesnej. Była to niezwykle debata dwóch naukowych osobowości, która na długo zostanie w pamięci bardzo licznie zgromadzonych słuchaczy, podobnie zresztą jak udział prof. Przemysława Czaplińskiego w dyskusji panelowej „Afirmacje i rewizje. Jak literatura najnowsza opisuje współczesny świat?” oraz wygłoszony przez niego wykład „Poruszona mapa. Oś Północ-Południe w kulturze polskiej”.

Dla zwolenników literatury faktu i zainteresowanych trudną wojenną przeszłością Rzeszowszczyzny organizatorzy przygotowali „Wieczorne rozmowy o ocaleniu”, obejmujące projekcję filmu dokumentalnego „Leon i Czesio, Żyd i Polak w jednym stali domu. 70 lat później” oraz spotkanie z jego autorami, a także spotkanie z twórcami książki „Polacy ratujący Żydów na Rzeszowszczyźnie w latach 1939–1945”.

Ważnym i atrakcyjnym punktem programu było V Dyktando Uniwersyteckie, w którym udział wzięło prawie 100 osób. Równie zabawny, co trudny tekst zatytułowany „Mężczyzna jak z żurnala” napisały **Anna Antas** i **Karolina Krzysztoń**, doktorantki Sekcji Językoznawców Koła Naukowego Polonistów, a uczestnikom odczytał go dr hab. prof. UR **Marek Stanisław**. Laureatkami tegorocznego Dyktanda Uniwersyteckiego zostały: **Katarzyna Leśniak** – gimnazjalistka z Kolbuszowej (I miejsce), **Joanna Panek** – pracownica administracji UR (II miejsce) i **Beata Skoczylas** – licealistka z Leżaj-ska (III miejsce).

Studenci z Sekcji Literaturoznawców Koła Naukowego Polonistów zorganizowali II Konkurs Recytatorski „Fantastycznie lutnia nastrojona”. Uczestniczyło w nim kilkudziesięciu zafascynowanych poezją młodych ludzi, których recytatorskie talenty oceniało jury w składzie: dr **Ewa Błachowicz**, mgr **Stanisław Ożóg** i dr **Grzegorz Trościński**. Największe uznanie jurorów i publiczności zdobyły licealistki: **Katarzyna Lis** z Rzeszowa (I miejsce), **Natalia Grądzka** ze Stalowej Woli (II miejsce), **Aleksandra Szczęch** z Rzeszowa (III miejsce) – w kategorii uczniów, natomiast w kategorii studentów – **Natalia Kumka**, studentka filologii polskiej UR.

Wielbiciele poezji wzięli udział w wieczorze poetycko-muzycznym, na który zaprosili członkowie Sekcji Twórczości Literackiej Koła Naukowego Polonistów, natomiast zafascynowani teatrem obejrzeni publiczny pokaz próby spektaklu „Chcę być pomyłony”, w którym wystąpili członkowie Koła Naukowego Teatr Polonistów S.T.O.S. Z kolei zainteresowani filmem mogli uczestniczyć w kilku projekcjach interesujących produkcji kina słowackiego i ukraińskiego.

Pierwszy dzień wiosny był ostatnim dniem tegorocznego Tygodnia Polonistów, który zakończyła IV Rzeszowska Sesja Logopedyczna. VIII Tydzień Polonistów przeszedł do historii Instytutu Filologii Polskiej, a jego organizatorzy mają nadzieję, że dobrze przysłużył się promocji rzeszowskiej polonistyki nie tylko w regionie południowo-wschodniej Polski.

AGNIESZKA
MYSZKA

UCZY BAWIĄĆ

Maria Dąbrowska pisała: *W życiu bywają noce i bywają dni powszednie, a czasem bywają też niedziele. Rzadziej się to zdarza niż w kalendarzu.* Niewątpliwie jedną z takich niedziel dla studentów filologii polskiej jest Tydzień Polonistów, który w tym roku rozpoczął się bardzo mocnym akcentem: zaproszenie na Uniwersytet Rzeszowski przyjął prof. dr hab. **Jerzy Bralczyk** – językoznawca, specjalista w zakresie języka mediów, polityki i reklamy, członek Prezydium Rady Języka Polskiego PAN oraz Polskiego Towarzystwa Językoznawczego i Komitetu Językoznawstwa PAN. Rozpoznawalność przyniosły mu programy, które prowadzi w Telewizji Polonia

(*Mówi się*) i w Polskim Radiu (*Słowo o słowie*) oraz liczne książki popularyzujące wiedzę o języku polskim (m.in. *O języku polskiej propagandy politycznej lat siedemdziesiątych*, *Przestrogi i porady językowe dla dziennikarzy*, *Język na sprzedaż*, *O języku polskiej polityki lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych*).

W poniedziałek (16.03.2015 r.), na wizytę profesora Bralczyka czekało kilkaset osób, wśród których byli nie tylko pracownicy i studenci Uniwersytetu, ale także nauczyciele i licealiści z podkarpackich szkół. Wystąpienie gościa miało niebanalny charakter: była to dyskusja dwóch profesorów – miłośników i znawców współcze-

snej polszczyzny. Rolę gospodarza pełnił prof. dr hab. **Kazimierz Ożóg**, który rozmowę rozpoczął od recytacji wiersza niejakiego Zioma Kaza, zatytułowanego *Czaj kolo bazę, kumaj*. Był to pretekst do dyskusji o najbardziej ekspansywnych tendencjach w języku. Profesor Bralczyk zwracał uwagę na nadużywanie – pod wpływem języka angielskiego i niemieckiego – zaimków osobowych (w języku polskim wystarczą końcówki fleksyjne, jak *mówię*, to wiadomo, że *ja*, niepotrzebne jest: *ja myślę*, *ja mówię*), dowcipnie przedstawił konsekwencje rezygnacji ze znaków diakrytycznych w piśmie (*lanie* to nie to samo, co *lanie*, lepiej chodzić *do sadu* niż *do sądu*, *laska* to nie *laska* itp.). Gość poruszył też problem zmian semantycznych wyrazów (dziś zarządza się nie tylko firmą, ale też np. zasobami ludzkimi, a nawet kryzysem).

Poproszony o ocenę tendencji do zabawy słownej, profesor Bralczyk stwierdził, że należy przyciągać odbiorcę (a co przyciąga bardziej niż zabawa? poza tym dążenie do zabawy integruje). Niestety, często „za cenę chwilowej uwagi poświęca się powagę myśli”. Gość opowiedział przy tym anegdoty o tytułach swoich książek, też będących zabawą słowem (*Język na sprzedaż*, *Wszystko zależy od przyimka*, *Jeść!!!*). Przy okazji z właściwą sobie swadą podkreślał, że dla książki najważniejszy jest dobry początek, czyli tytuł i pierwsze zdanie (np. *Ogary poszły w las* – przecież gdyby wróciły z lasu, akcja nie mogłaby się rozwijać).

Dyskutujący profesorowie poruszyli jeszcze kwestie sposobów wartościowania medialnego, tendencji do hiperbolizacji (*Język ma gorączkę. Ze wszystkim przesadzamy. Nie można już się czymś interesować, nie można mieć zainteresowań, tylko pasję trzeba mieć. Nie możemy się czymś niepokoić, tylko od razu nas to bulwersuje* – cytaty z książki *Wszystko zależy od przyimka*), utraty wrażliwo-

ści na słowa (desyntetyzacja sprawia, że poszukujemy coraz mocniejszych słów na oznaczenie zjawisk i rzeczy), ironii, a także pragmatycznych aspektów komunikacji oraz językowych sposobów manipulacji (*kochanie, ty tak pięknie wynosisz śmieci*).

Barwny język, zabawne przykłady, elokwencja i wiedza, a także umiejętności aktorskie prelegentów sprawiły, że wykład kilkakrotnie przerywany był oklaskami i salwami śmiechu. Ci, którzy czują pewien niedosyt, powinni sięgnąć po książki profesora Bralczyka i prof. Ożoga. Znajdą w nich odpowiedzi nie tylko na pytania, które padły w czasie dyskusji na Uniwersytecie Rzeszowskim.

JUSTYNA
KUŚNIERZ-CHMIEL
WOJCIECH ZAJĄC

95 LAT SŁUŻB POLICYJNYCH W POLSCE

Głównym założeniem konferencji **95 lat służb policyjnych w Polsce. Teoria i praktyka** było ukazanie przemian ustrojowo-organizacyjnych i funkcjonalnych od uchwalenia w roku 1919 ustawy o Policji Państwowej do czasów współczesnych oraz ich wpływu na poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego w państwie. Ta szeroka problematyka została ujęta w bloki tematyczne, które dotyczyły zagadnień historycznych, służby

w policji, funkcjonowania policji, jak również zagadnień ruchu związkowego. Obradowano (w dniach 23-24 listopada 2014 r.) w Międzynarodowym Centrum Edukacji Ekologicznej Uniwersytetu Rzeszowskiego w Iwoniczu. Konferencja była wspólną inicjatywą Katedry Prawa Publicznego i Zakładu Prawa Policyjnego Wydziału Prawa i Administracji UR oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie.

>>

Wśród gości konferencji znaleźli się wybitni uczeni z krajowych ośrodków akademickich zajmujący się problematyką bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przedstawiciele praktyki, w tym Podkarpacki Komendant Wojewódzki Policji, Podkarpacki Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, Komendant Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej, Komendant Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim, komendanci miejscy i powiatowi Policji z województwa podkarpackiego, reprezentanci związków zawodowych, funkcjonariusze Służby Więziennej oraz goście zagraniczni ze Słowacji i Ukrainy. W obradach wzięli udział również przedstawiciele samorządu terytorialnego. Łącznie w konferencji uczestniczyło 80 osób. Uroczystej inauguracji konferencji wraz z powitaniem uczestników dokonali: prof. zw. dr hab. **Elżbieta Ura** oraz prof. **Stanisław Pieprzny**, którzy obok wskazania celów konferencji podkreślili niewątpliwy walor tego typu spotkań, które łączą rozważania teoretyczne z praktyką. Następnie podkarpacki komendant wojewódzki policji nadinspektor **Zdzisław Stopczyk** z uznaniem wypowiedział się o pomysł organizacji konferencji przez Wydział Prawa i Administracji. Zwrócił również uwagę na potrzebę systematycznych spotkań pracowników formacji mundurowych z nauczycielami akademickimi. Prof. zw. dr hab. **Stanisław Sagan** – dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego pochwalił akademicką inicjatywę zorganizowania konferencji, która w zamysle nauczycieli akademickich ma być płaszczyzną wymiany poglądów.

W trakcie konferencji referaty wygłosili m.in. prof. zw. dr hab. **Włodzimierz Bonusiak** *Powstanie Policji Państwowej na ziemiach polskich na przełomie 1918 i 1919 r.*,

prof. zw. dr hab. **Stanisław Sagan** *Modele Policji*, prof. zw. dr hab. **Daniel Markowski** *Policja jako zinstytucjonalizowana organizacja ładu publicznego a zachowania zbiorowe*, prof. dr hab. **Jan Maciejewski** *Policja wobec zjawisk kryzysowych w państwie*, dr hab. **Jarosław Dobkowski** *Zasada wykonawczości Policji*, dr hab. **Marcin Szewczak** *Rola Policji w procesie tworzenia zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego jako elementu polityki rozwoju państwa*, dr **Konrad Kędzierski** *Style kierowania w Policji*, dr **Roman Stec**, mgr **Łukasz Ciołek**, mgr **Mariusz Filipiuk** *Nadzór Policji nad strażami przyrodniczymi*, płk dr hab. **Piotr Płonka** *Współdziałanie Policji z Żandarmerią Wojskową*, płk dr n. med. **Jan Wilk** *Zachowania policjanta w czasie interwencji*, insp. **Adam Pietrzakiewicz** *Geneza kształtowania się organów Policji na Podkarpaciu do 1939 roku*, mł. insp. dr **Bogdan Jaworski** *Organizacja i kadry w podkarpackiej Policji*, insp. **Witold Szczekała** *Problemy zwalczania przestępczości przez Policję*, insp. dr **Krzysztof Pobuta** *Przestępczość transgraniczna w świetle postępowań przygotowawczych prowadzonych w KMP w Przemyślu*, **Wiktor J. Mikusiński** *Ruch reformatorsko-związkowy funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej w 1981 r.*, Pkl. PhDr. **František Leško** *Organizačná štruktúra KR PZ v Prešove a bezpečnostná situácia v tomto regióne*, płk **Junak Jarosław Marianovich** *Struktura i zakres działalności organizacji związkowych na Ukrainie*.

Podczas iwonickiej konferencji jej uczestnicy mieli możliwość poznać mundury używane przez Policję Państwową w latach 1919–1939, które zaprezentowali funkcjonariusze, członkowie grupy rekonstrukcji historycznej, działającej przy Komendzie Miejskiej Policji w Krośnie.

PIOTR MADURA

WRÓCIŁY WSPOMNIENIA Z CZASÓW II WOJNY

70 rocznicę wyzwolenia obozu Auschwitz (27 stycznia) uczczono także w kilku miastach Podkarpacia: w Rzeszowie, Krośnie, Jarosławiu, Kolbuszowej i Lubaczowie. W ten sposób po raz siódmy z inicjatywy nauczyciela akademickiego w Instytucie Historii dra hab. prof. UR **Wacława Wierzbienca** środowisko akademickie włączyło się w organizację Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu. Uroczystości rozpoczęło spotkanie modlitewne na cmentarzu żydowskim w Rzeszowie przy al. T. Rejtana. Wysłuchano stosownych wystąpień przedstawicieli władz miejskich i wojewódzkich. Podkreślano wagę pamięci o ofiarach Holokaustu oraz o bogactwie wielokulturowego Podkarpacia, w którym Polacy i Żydzi współżyli harmonijnie przez wiele wieków. O konieczności dialogu i chęci wzajemnego zrozumienia, które nie zawsze były dostatecznie rozwijane mówił dominikanin o. **Marek Pieńkowski**. Modlitwę poprowadził gość z Warszawy, rabin **Szalom Ber Stambler**. W swoim wystąpieniu mówił o niesamowitym poświęceniu Polaków ratujących Żydów, o czym nigdy nie wolno zapomnieć. W podobnym tonie wypowiadali się przybyli z zagranicy goście – Żydzi ocaleni z Holokaustu oraz ich rodziny. Wśród zebranych na cmentarzu znaczną grupę stanowili licznie przybyli studenci z Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz młodzież szkolna. W sali senatu UR zebranych przywitał rektor UR, prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, który przypomniał także o obowiązku dokumentowania i upowszechniania prawdy o wydarzeniach z czasów II wojny. Następnie wysłuchano wspomnień ocalałych Żydów. **Lucia Retman** opowiedziała studentom

o pomocy Zofii Pomorskiej, dzięki której ukrywała się, a następnie uciekła z Polski i jako jedyna ze swej rodziny przeżyła Holokaust. O niezapomnianej wdzięczności najlepiej świadczą słowa – *W tym piekle był też jeden anioł*. **Ora Regev** opowiadała o swojej podróży do Polski w 2007 roku, której owocem jest książka „A rzeka nadal płynie”. W ten sposób przedstawicielka pokolenia, które Holokaust zna jedynie z opowieści rodziców dokumentuje historię. Wystąpienie **Miki Basch** odnosiło się do losów jej przodków zesłanych na Syberię. Uniknięcie prześladowań ze strony nazistów nie uchroniło ludzi przed ciężką pracą w trudnych warunkach, a później długą tułaczką. Wykładem dra hab. **Grzegorza Berendta** „Instytucjonalna grabież: Żydzi w działaniach władz okupacyjnych na Polesiu w latach 1939–1943” zakończono debatę na temat wielowymiarowego i systematycznego wyniszczenia narodu żydowskiego przez nazistów oraz Sowieców. Integralną częścią obchodów Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu była promocja książki dr **Elżbiety Rączy** (UR) „Zagłada Żydów w dystrykcie krakowskim w latach 1939–1945”. Autorka przedstawiła zebrany problematykę oraz metodologię przeprowadzonych badań. Uroczystości w Rzeszowie zakończyło Nabożeństwo Słowa Bożego w kościele farnym, które nawiązywało do Dnia Judaizmu w Kościele katolickim w Polsce. Została odczytana lista nazwisk Polaków z Rzeszowszczyzny zamordowanych przez Niemców za pomoc niesioną Żydom oraz Żydów, którzy ponieśli śmierć wraz z nimi.

Fot. J. Potaczek

SPOTKANIE SZKOLENIOWO- -PROMOCYJNE NA WYDZIALE SZTUKI

W dniach od 13 do 15 lutego br. na Wydziale Sztuki UR trwało Ogólnopolskie Szkolenie Artystyczne (OSA 2015) z zakresu oryginalnych i autorskich technik grafiki warsztatowej. Organizatorkami projektu i prowadzącymi zajęcia były między innymi: dr **Magdalena Uchman** i mgr **Kamila Bednarska**, które razem z prof. UR **Markiem A. Olszyńskim** stanowią kadrę dydaktyczną Pracowni nr II – druku płaskiego i litografii.

W rzeszowskim spotkaniu, mającym za zadanie promowanie studiów na Wydziale Sztuki oraz osiągnięć Zakładu Grafiki uczestniczyli uczniowie oraz nauczyciele – artyści z kilku polskich „plastyków”, między innymi z Jarosławia, Rzeszowa, Tarnowa, Płocka, Supraśla i Tarnowskich Gór, instruktorzy kółek plastycznych oraz studenci i absolwenci UR. Podczas dwudniowych zajęć prezentowano dokonania z zakresu oryginalnych technik graficznych – przede wszystkim z obszaru warsztatu druku płaskiego.

Goście szkoleniowo-promocyjnego spotkania zwiedzali też pracownie graficzne i wybrane pracownie artystyczne w innych zakładach Wydziału Sztuki. Zapoznali się również z prezentacją filmową metody pracy nad miedziorytem – autorstwa profesora **Krzysztofa Skórzewskiego**, kierownika Zakładu Grafiki Warsztatowej i Projektowej. Podczas zajęć prezentowano też historię Zakładu Grafiki, ze szczególnym uwzględnieniem powstania i rozwoju Pracowni nr II – druku płaskiego i litografii. Autorem tego projektu był **Dariusz Michna**, student WS UR. /M.A.O/

Fot. P. Woroniec jr i A. Kwiatkowska

BEATA
BLAHACZEK
BOGUMIŁA
ZIELIŃSKA

FINAŁ VI PODKARPACKIEGO MIĘDZYSZKOLNEGO KONKURSU WIEDZY O KULTURZE ANTYCZNEJ

26 lutego 2015 r. rozstrzygnięto Podkarpacki Międzyszkolny Konkurs Wiedzy o Kulturze Antycznej *Non scholae, sed vitae discimus*, który już po raz szósty zorganizowany został przez VI Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie oraz Zakład Historii Starożytnej i Orientalistyki Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego pod honorowym patronatem JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, dyrektora Zespołu Szkół nr 1 w Rzeszowie oraz Podkarpackiego Kuratora Oświaty.

Konkurs ten cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem zarówno ze strony uczniów, jak i nauczycieli. Ma charakter interdyscyplinarny i przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z województwa podkarpackiego, wykazujących szczególne zainteresowanie kulturą antyczną.

Do finału zostało zakwalifikowanych dziesięć najlepszych (3-osobowych) drużyn, po dwuetapowych, pisemnych eliminacjach. Eliminacje III stopnia miały charakter ustny i polegały na przygotowaniu „scenki ro-

dzajowej” dotyczącej wybranej przez uczestników dziedziny życia w starożytności oraz udzieleniu odpowiedzi na wylosowane pytania. Całość koordynowały: dr **Beata Blahaczek** oraz mgr **Bogumiła Zielińska**. Finalistów oceniało jury, w skład którego weszli pracownicy nauki UR pod przewodnictwem dra **Piotra Berdowskiego** oraz dra **Macieja Milczanowskiego**. **I miejsce zdobyła drużyna z I LO w Rzeszowie – Katarzyna Bębenek, Sylwia Samojedny i Dawid Gruca; II miejsce VI LO w Rzeszowie – Olaf Hadam, Jakub Rogala i Mateusz Cichy; III zaś zdobyło II LO z Krosna – Anna Litarowicz, Katarzyna Pelczar i Patrycja Wazzecha. Jury doceniło wyróżnieniem prezentację zespołu z I LO w Łańcucie – Michał Szydelko, Witold Zardzewiały i Aleksandra Koba.**

Laureaci konkursu, obok dyplomów i nagród rzeczowych otrzymają dodatkowo 20 punktów, jeśli wybiorą studia na Uniwersytecie Rzeszowskim, na kierunku historia lub kulturoznawstwo.

WOJCIECH J.
CYNARSKI

MIĘDZYNARODOWE SPOTKANIE NA TEMAT SZTUK WALKI W MONACHIUM

Monachium określane jest mianem światowego centrum studiów i badań sztuk walki. Tu przed 70 laty rozwinęto nowy kierunek w karate, nazwany *zendo karate tai-te-ao* (GM Peter Jahnke), który zyskał uznanie także w Japonii. Tu od 40 lat funkcjonuje Szkoła Sportowa GM Lothara Siebera, stanowiąca tzw. Honbu, czyli światową kwaterę główną. Od 10 lat organizowane są tu seminaria i sympozja w dwuletnim cyklu. Wojciech J. Cynarski jest tu często zapraszany jako prezes SIP, profesor UR (badacz sztuk walki), a następnie także jako prezydent IMACSSS. W lutym tego roku był uczestnikiem seminarium: „Kulturowe i socjologiczne aspekty w sztukach walki” (8-15. II).

Podczas monachijskiej konferencji referat programowy zaprezentował L. Sieber, omawiając treść nowych książek i wskazując na merytoryczne błędy, popełnione przez autorów. Reprezentujący Wydział Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. prof. UR Wojciech J. Cynarski przedstawił komunikat na temat obrad Trzeciego Kongresu IMACSSS. Poruszył przy tym problematykę dialogów i zderzeń kulturowych oraz opowiedział m.in. o polskiej husarii, której zasady walki zostały zaprezentowane na kongresowej Gali Sztuk Walki przez szkołę *Signum Polonicum*. Podczas warsztatów, zaplanowanych przez organizatorów konferencji, W.J. Cynarski prowadził zajęcia „Nauczanie technik *kenjutsu* i *iaido* wg szkoły Katorishinto-ryu”.

Do problematyki Trzeciego Kongresu IMACSSS powrócono 10 lutego, kiedy prof. Cynarski przedstawił drugą część komunikatu, połączoną z prezentacją filmu i slajdów. W tym dniu był też wykład i prezentacje warsztatowe na temat medycyny naturalnej. Podczas kolejnego dnia konferencji odbyła się dyskusja panelowa, z udziałem zaawansowanych praktyków sztuk walki. Dyskutowane były zagadnienia medyczne (*ido*), relacje sztuk walki z turystyką, sportem i widowiskiem (sporty walki, MMA), kulturą fizyczną i psychofizyczną (rekreacja, asceza). Omówiono realizację badań międzynarodowych oraz przyjęto plan publikacji wyników. Analizowano zagadnienie nauczania sztuk walki (zwłaszcza *karate*, *jujutsu*, *iaido* i *kobudo*) w Europie.

13 lutego uczestnicy międzynarodowej konferencji, na zaproszenie shihana Haralda Weitmanna, udali się do Neuffen, małej miejscowości k. Stuttgartu, gdzie mieści się duża szkoła sztuk walki – Karate Schule H. Weitmann.

Po zajęciach warsztatowych w Neuffen
Fot. H. Sieber

Tu zaplanowano warsztaty, z głównym akcentem na metodykę nauczania. W.J. Cynarski przeprowadził trening technik specjalnych i kombinacji technicznych *zendo karate tai-te-ao*. Następnie otrzymał on certyfikaty na 8 dan w karate. W Neuffen odbyło się także spotkanie, podczas którego analizowano obecną sytuację w środowisku sztuk walki (instytucjonalizacja, funkcjonowanie, przestrzeganie zasad), a także dyskutowano o nowej literaturze przedmiotu.

W czasie wolnym od konferencyjnych zajęć możliwa bywa kwerenda w lokalnych bibliotekach – państwowej landu Bawarii, miejskiej w Monachium oraz Uniwersytetu Ludwika Maksymiliana. Był to ważny dla każdego naukowca program towarzyszący, pozwalający na nowe przygody intelektualne.

Podczas seminarium dokonano wymiany doświadczeń i analizowano zachodzące w Europie zjawiska. Przewidywano nowości literatury przedmiotu i ustalono plany dalszych działań: szkoleń, badań, konferencji oraz publikacji. Przy okazji przypomniano, że **IV Światowy Kongres Naukowy, połączony z jubileuszem XXV-lecia SIP odbędzie się w Rzeszowie, w 2018 roku.**

Fot. ze zbiorów W. J. Cynarskiego

LUDWIK
BOROWIEC

STYPENDIA DLA NAJLEPSZYCH

Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest wyjątkową nagrodą dla studentów posiadających wysoką średnią ocen oraz wykazujących się aktywnością i osiągnięciami naukowymi. Dla niektórych jest to przepustka do akademickiej kariery po skończeniu studiów.

W tym roku akademickim MNiSW wyróżniło z Uniwersytetu Rzeszowskiego 7 studentów (w Polsce przyznano 926 stypendiów dla studentów i 89 dla doktorantów). Stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia, w roku akademickim 2014/2015, otrzymali: **Jakub Kapłań, Klaudia Kułak, Beata Miedziak, Jennifer Mytych, Magdalena Karolina Sroka (wszyscy z Pozawydziałowego Zamiejscowego Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych) oraz Jakub Głąb z Wydziału Wychowania Fizycznego i Matylda Zatorska z Wydziału Filologicznego.**

O tym, czym wyróżnili się najlepsi z najlepszych i jakie mają naukowe dokonania, piszemy w bieżącym wydaniu Gazety Uniwersyteckiej.

JAKUB GŁĄB

Przygodę z karate rozpoczął w wieku 6 lat i systematycznie startował w regionalnych zawodach oraz zdawał egzaminy na kolejne stopnie. Karate stało się prawdziwą pasją po wygraniu pierwszego Pucharu Polski Dzieci w kata. *Dzień bez treningu to stracony czas* – tak uważa Jakub, student III roku na Wydziale Wychowania Fizycznego. Aktualnie w sporcie reprezentuje Akademię Karate Tradycyjnego w Warszawie. Wielokrotny Mistrz Polski w kategoriach juniorskich i młodzieżowych. Stawał na najwyższym podium podczas zawodów rangi międzynarodowej. Do dziś pamięta pierwszy start za granicami Polski, były to Mistrzostwa Europy w Izraelu (2010 rok), kiedy zdobył 2 złote medale w konkurencjach kata oraz kata drużynowe.

W ubiegłym roku zadebiutował w „królewskiej” kategorii wiekowej – senior, w której startują najlepsi zawodnicy, wielokrotni mistrzowie Europy i świata, zdobywcy pucharu świata. Do swoich sukcesów zalicza zdobycie wicemistrzostwa Polski w kata oraz wicemistrzostwa świata (w Genewie) również w konkurencji kata.

Jakub Głąb jest członkiem kadry narodowej i przygotowuje się do udziału w Mistrzostwach Europy w Karate Tradycyjnym (październik, Wilno).

JAKUB KAPŁAN

Student IV roku studiów I stopnia w Pozawydziałowym Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych, specjalność: biotechnologia analityczna.

W okresie studiów corocznie uzyskuje stypendium rektora dla najlepszych studentów. Za granicą, w ramach projektu "Complement attack on *Streptococcus pyogenes*", przez 11 miesięcy prowadził badania na Uniwersytecie w Lund (Department of Laboratory Medicine). W tym roku uzyskał stypendium MNiSW.

Odbył ponadprogramową praktykę w Zakładzie Diagnostyki Laboratoryjnej i Mikrobiologii Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego w Krośnie. Przebywał na miesięcznym stażu w Zakładzie Genetyki PZIBSiNP Uniwersytetu Rzeszowskiego, we współpracy z Uniwersytetem Łódzkim oraz z Zakładem Diagnostyki Laboratoryjnej Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie. Celem projektu było opracowanie genomowej sondy diagnostycznej do wykrycia *Trichophyton mentagrophytes* w materiale ludzkim.

J. Kapłan jest współautorem publikacji w „Journal of Microbiological Methods” na temat „Identification of dermatophyte species using genomic in situ hybridization (GISH). Podczas III Konferencji Studenckiej „Biotechnologia w nanowymiarze” przedstawił poster na temat „Toxicity of titanium dioxide” oraz „Nanocząsteczki złota w terapii antynowotworowej”.

Jest zastępcą prezesa w Kole Naukowym Bio-Tech.

KLAUDIA KUŁAK

Studentka I roku studiów magisterskich na kierunku biotechnologia o specjalności biotechnologia molekularna w Pozawydziałowym Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych Uniwersytetu Rzeszowskiego w Weryni.

Pracę naukową rozpoczęła od udziału w projekcie badawczym „Otrzymanie oraz wykorzystanie panelu sond malujących chromosomy drożdży *Saccharomyces cerevisiae* w modelowych badaniach starzenia” pod kierownictwem dra Macieja Wnuka. Jej efektem były 2 plakaty naukowe przedstawione na konferencji w Niemczech (Frankfurt) oraz 1 poster i samodzielnie wygłoszona prezentacja na międzynarodowej konferencji w Toruniu.

Dodatkowo przedstawione prace wraz z wynikami badań zostały wydane jako publikacje pokonferencyjne, odpowiednio przez wydawnictwa naukowe John Wiley and Sons i Acta Biochimica Polonica.

Ważnym efektem udziału w projekcie był artykuł naukowy w pracy zbiorowej, opublikowany w czasopiśmie „Biogerontology” *Links between nucleolar activity, rDNA stability, aneuploidy and chronological aging in the yeast *Sacharmoces cerevisiae** (Holandia).

Kolejnym etapem kariery naukowej K. Kułak był 11-miesięczny staż w Szwecji podczas I roku studiów magisterskich, który umożliwił prowadzenie badań w renomowanym zespole kierowanym przez prof. Annę Blom. Podczas pobytu w Szwecji brała udział w dwóch projektach dotyczących cukrzycy typu II. Poszukiwano docelowych terapii mogących mieć wpływ na redukcję lokalnego i ogólnoustrojowego zapalenia występującego podczas tej choroby. Efektem pracy naukowej był udział w konferencji HOPE meeting 2014 (Båstad, Szwecja), na której K. Kułak przedstawiła poster naukowy pt.: „Complement proteins in type 2 diabetes”. Udział w realizacji projektu został także odnotowany na posterze pt.: „C4b-binding protein inhibits islet amyloid polypeptide-induced cytotoxicity and inflammation”, który został przedstawiony na konferencji XXV International Complement Workshop (Rio de Janeiro, Brazylia), co skutkowało kolejną publikacją pokonferencyjną, przygotowaną przez wydawnictwo naukowe Elsevier. W trakcie szwedzkiego stażu K. Kułak ukończyła również kurs bezpieczeństwa radiologicznego i uzyskała międzynarodowy certyfikat.

po lewej Beata Miedziak,
po prawej Klaudia Kułak

BEATA MIEDZIAK

Studentka pierwszego roku studiów magisterskich na kierunku biotechnologia molekularna w Pozawydziałowym Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych w Weryni. Od dwóch lat otrzymuje stypendium Rektora UR, w tym roku uzyskała stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

– *Prawdziwą przygodę z nauką rozpoczęłam na początku trzeciego roku studiów I stopnia, kiedy to zdecydowałam się na realizację pracy inżynierskiej pod opieką naukową dra Macieja Wnuka. Wówczas wspólnie z promotorem, dr Anną Lewińską, oraz koleżanką Klaudią Kułak prowadziliśmy badania nad chronologicznym modelem starzenia u drożdży *Sacharomyces cerevisiae* w ramach jednego z projektów. Wynikiem naszej pracy były dwie publikacje naukowe w czasopismach z listy JCR. Pierwsza dotyczyła niestabilności rDNA, występujących zaburzeń chromosomowych typu aneuploidii oraz zmian morfologicznych jąderka podczas starzenia chronologicznego u drożdży, praca ukazała się w czasopiśmie „Biogerontology” (IF 3.1). Druga publikacja dotyczyła opracowania nowatorskiej metody obrazującej stopień uszkodzenia pojedynczych chromosomów drożdżowych i została opublikowana w czasopiśmie „Fungal Genetics and Biology” (IF 3.2).*

Na podstawie części tych badań powstała także praca inżynierska. Otrzymane wyniki były prezentowane na dwóch międzynarodowych konferencjach (2-5 09. 2013, Toruń; 29.08-03.09.2013 Frankfurt, Niemcy).

Po trzecim roku studiów odbyła wakacyjny, 3-miesięczny staż – wolontariat w Zakładzie Genetyki, podczas którego współpracowała z mgr. Mariuszem Workiem oraz prof. dr. hab. Adamem Jaworskim. Efektem było otrzymanie genomowej sondy diagnostycznej typu *in situ* znakującej DNA w jądrze komórkowym *Trichophyton mentagrophytes*. Uzyskane wyniki zostały zgłoszone do Urzędu Patentowego i zaprezentowane w artykule w „Journal of Microbiological Methods” (IF. 2.1).

W styczniu 2014 roku, dzięki stypendium ufundowanemu przez prof. Annę Blom, inż. Beata Miedziak była na stażu naukowym w Lund University (Szwecja). Podczas pracy w zespole prof. Blom poznała nowe procedury laboratoryjne stosowane w badaniach z zakresu immunologii. Tu poznała także swoją aktualną opiekunkę naukową dr Moniką Juško.

JENNIFER MYTYCH

Studentka I roku studiów magisterskich w Pozawydziółowym Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych Uniwersytetu Rzeszowskiego na kierunku biotechnologia molekularna. Stypendystka Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego po raz drugi. Współautorka 7 prac naukowych, w tym jednej opublikowanej w czasopiśmie ogólnopolskim, dwóch w czasopismach międzynarodowych z Impact Factor, a kolejne 4 przechodzi proces recenzji. Zdobywczyni dwóch grantów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, tj. „Generacji Przyszłości” za projekt „Identyfikacja nowych zagrożeń związanych ze stosowaniem nanocząsteczek złota, srebra, krzemu oraz nanodiamentów na proces przedczesnego starzenia się komórek ludzkich” oraz „Diamentowego Grantu” za projekt „Poszukiwanie nowych właściwości białka klotho”.

Prezentowała swoje wyniki na 6 konferencjach (czterech ogólnopolskich oraz dwóch międzynarodowych). Dwukrotnie brała udział w stażach zagranicznych: w Szwecji jako stypendystka Uniwersytetu w Lund oraz w Danii jako stypendystka programu Erasmus+. Oprócz działalności naukowej aktywnie uczestniczy w pracy studenckich organizacji, jako prezes Koła Naukowego Bio-Tech oraz wiceprzewodnicząca Samorządu Studenckiego Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych, a także jako członek Polskiego Towarzystwa Biochemicznego. Plany na najbliższą przyszłość to przygotowanie i obrona pracy magisterskiej oraz realizacja „Diamentowego Grantu”, który stanie się podstawą doktoratu.

MAGDALENA SROKA

Studentka II roku studiów magisterskich na kierunku biotechnologia molekularna. Interesuje się białkami bakteryjnymi i możliwymi sposobami ich wykorzystania. Uważa, że źródłem sukcesów jest poznawanie nowych technik i badawczych podejść, a także sposobów rozwiązywania problemów, jakie można spotkać w laboratorium. Na wybór wąskiej specjalności badawczej przyjdzie jeszcze czas. Stypendium Ministra otrzymała za udział w różnych projektach badawczych, zarówno na UR, gdzie pracuje pod opieką dr Małgorzaty Kus-Liśkiewicz, jak i za granicą. Pierwszym ważnym wyjazdem był staż badawczy w Lunds Universitet, gdzie badała białka z bakterii *Streptococcus pneumoniae*, które mogą zostać potencjalnie wykorzystane jako nowe białkowe szczepionki przeciwko zapaleniu płuc. Brała również udział w projekcie na Universität des Saarlandes (było to stypendium Erasmus), a obecnie przebywa w Szwajcarii, gdzie pracuje na prestiżowej uczelni, jaką jest ETH Zurich (to najlepsza politechnika w Europie!). Tutaj z kolei zajmuje się biologią syntetyczną – w zespole starają się tak zmodyfikować bakterie *Escherichia coli*, aby były one zdolne produ-

kować białka zbudowane z nienaturalnych aminokwasów. Stąd już krok do tworzenia białek o zupełnie niespotykanych w naturze właściwościach. Takie zagraniczne wyjazdy umożliwiają publikowanie przez studentów w prestiżowych czasopismach (jest współautorką artykułu *Binding of Streptococcus pneumoniae endopeptidase O (PepO) to complement component C1q modulates the complement attack and promotes host cell adherence*) oraz udział w międzynarodowych konferencjach (współautorstwo 3 posterów badawczych).

MATYLDA ZATORSKA

Studentka filologii polskiej o specjalności edytorstwo z dodatkową specjalnością komunikacja społeczna i medialna (2 rok studiów magisterskich). Od 2011 roku członek Sekcji Literaturoznawców Koła Naukowego Polonistów, w której pełni funkcję sekretarza, a także członek Zarządu Koła Naukowego Polonistów. W ramach koła zajmowała się między innymi przygotowaniem imprezy cyklicznej – „Tygodnia Polonistów”. Była współpomysłodawczynią i organizatorką sympozjum naukowego „Miejsca, ludzie, opowieści. Twórczość Andrzeja Stasiuka” (kwiecień 2014 r.). Od 2011 pracuje również w redakcji czasopisma studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego „Melanż”.

Brała udział w konferencjach międzynarodowych i ogólnopolskich dotyczących problematyki literatury najnowszej. Publikowała w „Gazecie Uniwersyteckiej” i „Frazie”. Z racji swoich zainteresowań na promotora pracy magisterskiej wybrała dr hab. prof. UR Magdalenę Rabizo-Birek.

PS Studentka M. Zatorska nie wyraziła zgody na zamieszczenie fotografii w „Gazecie Uniwersyteckiej”.

AKADEMICKIE TARGI

W dniach 10-11 marca w rzeszowskiej hali Podpromie Uniwersytet Rzeszowski uczestniczył w X Podkarpaccich Targach Edukacyjnych *EduSalon*. Impreza zgromadziła blisko 100 wystawców. Były publiczne i prywatne uczelnie wyższe z całej Polski oraz z zagranicy (m.in. z Wielkiej Brytanii i Danii), szkoły policealne, wydawcy edukacyjni, producenci pomocy naukowych, internetowe portale edukacyjne, doradcy zawodowi i agencje zatrudnienia.

Fot. Ł. Kleska

LUDWIK
BOROWIEC

Z UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO DO MASSACHUSETTS

STYPENDIUM FULBRIGHTA DLA POLONISTY

Mgr **Michał Żmuda** jest słuchaczem II roku studiów doktoranckich na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Rzeszowskiego (specjalność – literaturoznawstwo). Na początku 2015 roku Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta przyznała mu nominację w kategorii Junior Advanced Research Award 2015-16. W ramach nagrodzonego przez komisję projektu badawczego doktorant spędzi dwa semestry na amerykańskiej uczelni – Massachusetts Institute of Technology. Będzie gościł w The School of Humanities, Arts, and Social Sciences, w skład której wchodzi Comparative Media Studies/Writing. Realizowany tam projekt będzie bezpośrednio związany z pracą doktorancką. MIT – jak powszechnie wiadomo – to obecnie jeden z głównych ośrodków badań nad grami, zarówno z perspektywy technologicznej, jak i humanistycznej. Jednocześnie jest to, według Światowego Rankingu Uniwersytetów QS 2014/2015, najlepsza uczelnia na świecie.

Opiekunem mgra M. Żmudy będzie prof. **Nick Montfort**, literaturoznawca, twórca i teoretyk mediów cyfrowych. Doktorant dołączy do zespołu laboratorium badawczego „The Trope Tank”, które zajmuje się praktykami literackimi w kontekście nowych mediów.

Zainteresowania naukowe Michała Żmudy krystalizowały się podczas studiów na polonistyce. W latach 2006–2009 był zaangażowany w działalność Koła Naukowego Literaturoznawców, jako uczestnik i zastępca przewodniczącego. Wówczas opiekunem koła był dr hab. prof. UR **Marek Stanisławski**, a tematyka studenckich spotkań dotyczyła problemów związanych z literaturą współczesną i teorią literatury. To właśnie praca w kole pozwoliła mu na zdobycie pierwszych doświadczeń badawczych, m.in. przy współorganizowaniu konferencji naukowych. Zwieńczeniem tych działań była publikacja monograficzna *Między Innymi. Prace polonistyczne studentów i doktorantów Uniwersytetu Rzeszowskiego*, której był współredaktorem. Książka, będąca zbiorem artykułów, rozwija dyskurs naukowy na temat literatury najnowszej, a jej motywem przewodnim jest *inny* jako kategoria literacka i kulturowa. Praca magisterska M. Żmudy związana była z tekstami piosenek hip-hopowych. Jej pokłosiem jest seria artykułów, które ukazały się w ogólnopolskich, punktowanych czasopiśmie naukowych. Autor zbadał utwory polskich raperów jako część dyskursu wykreowanego przez kulturę hip-hopu. Przyjrzał się kategorii „pasaży miejskich”, analizując, w jaki sposób twórcy hip-hopu czytają oraz piszą narracje o mieście i jak figura miasta buduje ontologiczne podstawy tej subkultury. W innym artykule podjął temat związany z dyskursem władzy, który wyznacza główne cechy poetyki hip-hopu. Opisał

także, w jaki sposób techniki muzyczne, które polegają na manipulacji nośnikiem winylowym (m.in. tzw. *scratching*), stały się praktykami kulturowymi, wokół których ewoluował język raperów.

W 2012 roku w książce *Olbrzym w cieniu. Gry wideo w kulturze audiowizualnej* ukazał się artykuł M. Żmudy pt. „Horror w grach komputerowych: poetyka grozy a gatunek survival horror”. Jest to jedna z pierwszych polskich publikacji naukowych poświęconych grom jako artefaktom kultury. Na studiach doktoranckich kontynuując zainteresowanie grami. Jego aktualna praca badawcza dotyczy relacji, jakie zachodzą pomiędzy odmiennymi mediami: literaturą i grami. Stąd wstępny tytuł dysertacji „Gry jako palimpsesty literackiej tradycji”, przygotowanej pod opieką dr hab. prof. UR **Jolanty Pasterskiej**.

Studia doktoranckie ułatwiają kontakty z innymi uczelniami i uczestnictwo w ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach naukowych. Wystąpienia M. Żmudy m.in. w Uniwersytecie Jagiellońskim, Gdańskim i Łódzkim dotyczyły związków kategorii „czytania” oraz „pisanie” z czynnością grania, doświadczenia literatury poprzez przestrzenie wykreowane przez gry komputerowe, wpływu literackiej poetyki grozy na tekstowe gry przygotowawcze, reprezentacji faktu historycznego w interaktywnym środowisku gier. Doktorant z naszego Wydziału Filologicznego brał też udział w prestiżowym wydarzeniu naukowym, jakim była konferencja „Games and Literary Theory: 2nd Annual Conference”, zorganizowana przez Uniwersytet w Amsterdamie. Zaprezentował tam swój autorski koncept wykorzystania teorii światów możliwych do opisu transtekstualnych relacji pomiędzy grami i utworami literackimi.

W październiku 2014 roku wziął udział w Międzynarodowym Festiwalu Literackim Ha!wanguardia, który promuje i prezentuje awangardowe, eksperymentalne trendy w literaturze światowej oraz polskiej. W ramach festiwalu odbyła się wystawa „Gry: przypadki książkowe” poświęcona grom będącym adaptacjami dzieł literackich. Z okazji tej wystawy poprowadził otwarte warsztaty pt. „Przekodowane słowa – Sofokles i gra wideo”.

Mgr Michał Żmuda jest rzeszowianinem. W Rzeszowie ukończył szkołę podstawową, a w VI Liceum Ogólnokształcącym zdobył świadectwo maturalne. W 2004 roku rozpoczął studia na kierunku filologia polska (specjalność wiedza o kulturze) na Uniwersytecie Rzeszowskim. Tytuł magistra – z oceną bardzo dobrą na dyplomie – otrzymał w roku 2009 za pracę „Kreacje świata w tekstach polskiego hip-hopu”, którą napisał pod kierownictwem prof. dra hab. **Krzysztofa Dmitruka**.

STUDENTA DROGA Z RZESZOWA DO WIEDNIA

Studia to czas nie tylko intensywnej nauki. Wielu młodym ludziom pobyt na uczelni udaje się łączyć z krajowymi i zagranicznymi praktykami oraz stażami, poznawaniem innych kultur, krajów i ich mieszkańców. Po dyplomie wchodzą dobrze przygotowani do zawodu. Przykładem takiej postawy i aktywności w czasie studiowania prawa jest **Kazimierz D. Karasiński**, student V roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego. Uczestnik seminarium magisterskiego i członek międzynarodowego zespołu ds. austriackiego prawa cywilnego, działającego pod kierownictwem dra hab. prof. UR **Jana Olszewskiego**.

Kazimierz D. Karasiński ostatni kwartał ubiegłego roku spędził w Wiedniu, gdzie odbywał praktyki studenckie w Stałym Przedstawicielstwie Rzeczypospolitej Polskiej przy Biurze Narodów Zjednoczonych i Organizacjach Międzynarodowych. W czasie praktyk w Stałym Przedstawicielstwie RP w Wiedniu brał udział w pracach nad prawem modelowym, na sesjach I, III, IV, V i VI grupy roboczej Komisji Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL).

Uczestniczył też w pracach innych agend i organizacji wyspecjalizowanych ONZ, m.in. ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO) i Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (IAEA).

Ta wiedeńska praktyka była ukoronowaniem kilkuletniej studenckiej aktywności Kazimierza D. Karasińskiego, który na drugim roku studiów zwyciężył w XVI konkursie krasomówczym w Rzeszowie. Przygotowane na to wydarzenie wystąpienie zaowocowało także nagrodą publiczności. Po stażach w kancelarii prawnej (na II i III roku studiów) w marcu 2013 roku został przyjęty na ogólnopolskie praktyki semestralne dla studentów prawa organizowane przez Helsińską Fundację Praw Człowieka w Warszawie.

Na IV roku rozpoczął badania do przyszłej pracy magisterskiej, które umożliwiły mu poznanie w praktyce zagadnień z dziedziny prawa handlowego i antymonopolowego. Na przełomie 2013/2014 roku Kazimierz D. Karasiński ukończył praktyki studenckie w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Delegaturze w Warszawie) oraz UOKiK (Delegaturze w Krakowie). W lutym ub. roku praktykował w Centrum Giełdowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Poznał tam w praktyce funkcjonowanie Warszawskiego Indeksu Giełdowego, indeksu New Connect i rynku obligacji Catalyst. W lipcu 2014 roku odbywał praktyki studenckie w Ministerstwie Sprawiedliwości (Departamencie Prawa Cywilnego Wydziału Prawa Gospodarczego). Tu przez patrona praktyk został zapoznany z procesem legislacyjnym na etapie rządowym oraz przedmiotem prac Komisji Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL). Kolejnym etapem był pobyt w Wiedniu.

/L.B./

MAŁGORZATA
POCIASK

15 LAT KOŁA NAUKOWEGO PRZYRODNIKÓW

Pomysłodawcą i założycielem Koła Naukowego Przyrodników, a jednocześnie jego pierwszym opiekunem był prof. dr hab. **Zdzisław Bogucki**. Studenckie Koło Naukowe Przyrodników zostało zarejestrowane 12 kwietnia 1999 roku. Początkowo działało przy Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie. W 2001 roku Koło zmieniło nazwę na Koło Naukowe Przyrodników Uniwersytetu Rzeszowskiego i od tamtej pory skupia studentów Wydziału Biologiczno-Rolniczego.

W latach 2001–2006 kołem opiekował się dr hab. prof. UR **Tomasz Baran**, następnie dr **Sławomir Bartoszewski**. W tym czasie członkowie uczestniczyli w trzech ogólnopolskich przeglądach działalności kół naukowych, gdzie przedstawiali wyniki prowadzonych badań. Obozy naukowe organizowane przez koło koncentrowały się głównie na Roztoczu – spotykano się w Werchracie i Rudzie Różanieckiej. Pierwszym prezesem koła był **Grzegorz Pączka**, a następnie kolejno: **Sabina Gądek** i **Maciej Kunysz**.

W 2007 roku opiekunem koła została dr **Agata Ćwik**, a kolejnymi prezesami za jej kadencji byli: Maciej Kunysz, **Marcin Magierski** i **Mateusz Mołoń**. Latem 2007 roku studenci zorganizowali pierwszy wyjazd zagraniczny – na Półwysep Krymski. Oprócz obozów letnich i zimowych koło organizowało, pod kierunkiem prof. Wiesława Krzemińskiego, badania paleontologiczne w kamieniołomach w Futomie i Wysokiej.

Obecnie opiekunem koła jest dr hab. prof. UR **Idalia Kasprzyk**. W ciągu ostatnich 5 lat studenci zorganizowali kilka obozów wiosennych, letnich i zimowych, m.in. w Puszczy Augustowskiej, Bieszczadach, Białowieży i Krasnobrodzie oraz w parkach narodowych: Pienińskim, Gorczańskim i Roztoczańskim. Obecnie badania naukowe prowadzone są głównie na Pogórzu Przemyskim i w Górach Sanocko-Turczańskich, pod merytoryczną opieką dr hab. prof. UR Andrzeja Bobca. Aktualnie prezesem KNP UR jest **Małgorzata Pociask**, a jej poprzednicy to: **Kamil Pilch**, **Piotr Kościółek** i **Jan Ziobro**.

Koło Naukowe Przyrodników Uniwersytetu Rzeszowskiego w tym roku obchodzi 15-lecie swojej działalności. Z tej okazji zorganizowano uroczyste spotkanie, które odbyło się 21 lutego 2015 roku na Wydziale Biologiczno-Rolniczym. Inicjatorami upamiętnienia 15-lecia organizacji byli: Zarząd KNP UR z prezesem Małgorzatą

Pociask oraz opiekun koła – dr hab. prof. UR. Idalia Kasprzyk. Honorowym gościem tego ważnego wydarzenia był prof. dr hab. Zdzisław Bogucki. W spotkaniu wziął też udział dr hab. prof. UR **Czesław Puchalski** – prorektor UR. Podczas uroczystości kolejni prezesi przypominali najważniejsze osiągnięcia koła oraz pokazali najciekawsze zdjęcia z obozów naukowych. Urodzinowy tort pokroił prof. Bogucki, który wygospodarował 70 porcji, starczyło dla wszystkich, którzy złożyli podpisy na okazjonalnej liście obecności. Zgłoszono też pomysł kolejnego spotkania w Werchracie, w miejscu, gdzie po raz pierwszy odbył się obóz naukowy.

Fot. G. Pitucha

ALEKSANDER
MARSZAŁEK

JUBILEUSZOWY KONKURS TWÓRCZOŚCI TECHNICZNEJ ROZSTRZYGNIĘTY

*Jeżeli człowiek chce się rozwijać,
musi pogodzić dwie osobowości
– kosmonauty i artysty*

Antoni Kępiński

Katedra Nowoczesnych Technologii Edukacyjnych (dawniej Zakład Dydaktyki Elektroniki Instytutu Techniki) Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego systematycznie organizuje konkursy, których celem jest nagradzanie studenckich pomysłów. Honorowy patronat nad tą inicjatywą tradycyjnie obejmuje Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego. Ubiegłoroczny konkurs był dziesiątą edycją i zaowocował zgłoszeniem 13 prac. W jubileuszowym święcie twórców techniki wzięli udział studenci, nauczyciele akademicy oraz liczne grono studentów.

Prezentacja prac zgłoszonych do oceny jest ważnym przeżyciem nie tylko dla twórców, ale także naukowych opiekunów studentów. Podczas 10. konkursu rozpoczęto pokaz od zaprezentowania wieszaka na odzież wierzchnią, z drewna brzoźowego i metalu. Autorem pomysłu była Stefania Wasil. Krystian Tuczyński zapoznał zgromadzonych w największej sali budynku AO z działaniem nowatorskiego zestawu laboratoryjnego do badania czujników ultradźwiękowych. Innowacyjny mebel spełniający funkcję krzesła i stojaka na parasole przedstawiła Żaneta Żółkiewska. Mateusz Bar, który uczestniczył już w poprzednich dwóch edycjach konkursu, tym razem skonstruował sterowany zdalnie robot. Liczne i praktyczne walory stojaka do przechowywania wina przedstawiła autorka projektu – Magdalena Tłałka, zaś Janusz Kukulski zademonstrował bardzo przydatne w praktyce elektronika innowatora stanowisko do badania wzajemnego oddziaływania czujników optoelektronicznych. Duże zainteresowanie publiczności wzbudził mebel wielofunkcyjny (fotel, stół) z pianki tapicerskiej zaprojektowany i skonstruowany przez Żanetę Żółkiewską. Drugi już w konkursie robot, ale o odmiennym zastosowaniu – realizujący funkcję inspekcyjno-poszukiwawczą wykonany z materiałów wtórnych został zademonstrowany przez Grzegorza Kurasza. Przyciągający uwagę publiczności – na początek kształtem i wielkością, a następnie funkcją – mebel przedstawiła Roksana Kwolek, a Marcin Kurkarewicz opisał skonstruowany z podzespołów różnych pojazdów mechanicznych „Traktorek” oraz ukazał możliwości jego wykorzystania do prac polowych w rodzinnym gospodarstwie wiejskim. Kolejne krzesło o innowacyjnej konstrukcji pokazała Kinga Paściak. Dwie studentki konstruktorki Iwona Witkowska i Anna Żyła przybliżyły audytorium funkcjonowanie wzmacniacza akustycznego oraz ukazały jego podstawowe zalety. Końcowe wystąpienie należało do Mateusza Wiątka, który na przykładzie swojego „wynalazku” ukazał niekonwencjonalne zastosowanie słuchawek.

Prezentowane podczas konkursu prace studentów z Wydziału Sztuki – łączące w sobie duże walory estetyczne i użytkowe – zostały przygotowane w pracowni prof. Tadeusza Błońskiego.

Końcowa część uroczystości poświęcona była przedstawieniu wyników konkursu i wręczeniu nagród. O ich przyznaniu zdecydowała komisja konkursowa w składzie: prof. UR dr hab. Aleksander Marszałek, dr Robert Pękala, dr Wojciech Bochnowski, dr inż. Kazimiera Konefał, mgr inż. Robert Białogłowski, dr Krzysztof Krupa i inż. Piotr Maziarz.

Za duży wkład i zaangażowanie jury uhonorowało wszystkich uczestników konkursu dyplomami i książkami. W protokole komisji odnotowano, że w sekcji elektroniki kolejne miejsca przyznano: **Januszowi Kukulskiemu** (I miejsce), **Krystianowi Tuczyńskiemu** (II miejsce) i **Mateuszowi Wiątkowi** (III miejsce). Wyróżniono **Iwonę Witkowską** i **Annę Żyłę**. W grupie mechatroniki za najlepsze uznano prace: **Grzegorza Kurasza** (I miejsce), **Marcina Kurkarewicza** (II miejsce) i **Mateusza Bara** (III miejsce). W sekcji techniki estetycznej pierwsze miejsce zajęła **Żaneta Żółkiewska**, drugie **Roksana Kwolek**, a trzecie miejsce trójka studentów: **Żaneta Żółkiewska**, **Stefania Wasil** i **Magdalena Tłałka**. Wyróżniono **Kingę Paściak**, a nagroda publiczności za najciekawszą prezentację trafiła do **Grzegorza Kurasza**.

Uczestnicy Konkursu Twórczości Technicznej wraz z Komisją Konkursową (od lewej: dr hab. prof. UR Aleksander Marszałek, dr Robert Pękala, dr inż. Kazimiera Konefał, Grzegorz Kurasz, Iwona Witkowska, Anna Żyła, dr Wojciech Bochnowski, Krystian Tuczyński, Janusz Kukulski, Mateusz Bar, Marcin Kurkarewicz, Kinga Paściak, Mateusz Wiątek, Magdalena Tłałka, Roksana Kwolek, Stefania Wasil, Żaneta Żółkiewska, mgr inż. Robert Białogłowski, inż. Piotr Maziarz)

Fot. K. Krupa

MACIEJ BROŻYNA
ŁUKASZ GODEK
ANDRZEJ URBANIK

XXXI OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIA OBIEŻYŚWIATÓW, TRAMPÓW I TURYSTÓW ODBĘDĄ SIĘ W RZESZOWIE

Wydział Wychowania Fizycznego po raz drugi zaprasza, szczególnie mieszkańców Podkarpacia, do udziału w najstarszej i największej imprezie podróżniczej w Polsce - XXXI OGÓLNOPOLSKICH SPOTKANIACH OBIEŻYŚWIATÓW, TRAMPÓW I TURYSTÓW - OSOTT 2015. Impreza ta od 2013 roku, na zaproszenie prof. **Aleksandra Bobko** - rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, **Tadeusza Ferenca** - prezydenta Rzeszowa i marszałka województwa podkarpackiego **Władysława Ortyla**, którzy objęli nad nią patronat honorowy odbywa się w Rzeszowie. Podobnie jak w zeszłym roku, prezes **Edyta Podkulska** z Hotelu Rzeszów deklaruje, że dla gości stworzone zostaną dobre warunki do spotkań i wypoczynku. Podróżnicy Rzeszów mają zapamiętać jako miasto gościnne i przyjazne.

OSOTT to poważna impreza o dużych wartościach edukacyjnych. Można było się o tym przekonać oglądając prezentacje oraz filmy na ubiegłorocznym spotkaniu. W większości przypadków były znakomicie przy-

gotowane i nie ograniczały się jedynie do pokazywania ciekawych zakątków świata, ale były pogłębione o wątki etnograficzne, religioznawcze, historyczne oraz antropologiczne. Były piękne prezentacje, ale przede wszystkim znakomici prezenterzy i uczestnicy, od licealistów do emerytów. Dla większości z nich podróżowanie to życiowa pasja, a na co dzień oddają się innym zajęciom zawodowym (mieliśmy podróżników od spawacza do profesora fizyki i lekarzy, ale był też były żołnierz Legii Cudzoziemskiej). Na OSOTT przyjechał też poważany naukowiec, który, aby poznać zwyczaje dzikich plemion mieszkał w ich społeczności całkowicie nago (po pełnej depilacji ciała, co jest tam zwyczajem) przez okres trzech miesięcy. Coś niesamowitego !!!

Pierwsze deklaracje uczestnictwa w tegorocznym spotkaniu już spłynęły do Rzeszowa. Na OSOTT 2015 będzie wielu znanych podróżników. Ponownie swoją wizytę zapowiedzieli: **Marek Kamiński** - słynny podróżnik i eksplorator, **Aleksander Doba** (jako pierwszy przepłynął kajakiem Atlantyk), a także **Wojciech Dąbrowski** (pierwszy Polak, który dotarł do wszystkich krajów świata) oraz **Ela i Andrzej Lisowsky** (podróżnicy i dziennikarze, twórcy programów radiowych i telewizyjnych). Podobnie jak w poprzednich latach nie zabraknie też rzeszowian. Przy okazji warto przypomnieć, że właśnie z Rzeszowa pochodzi **Andrzej Urbanik**, twórca OSOTT-u. Na spotkanie w 2015 roku (**od 6 do 8 listopada**) przybędą zagraniczni podróżnicy - z Włoch, Niemiec, Izraela i Indii.

Jak co roku zostaną rozstrzygnięte tradycyjne konkursy na najlepszą relację z podróży, foto-hit OSOTT oraz plakat OSOTT.

Do udziału w tym wyjątkowym dla środowiska akademickiego wydarzeniu organizatorzy zapraszają wszystkich, a w szczególności pracowników i studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, wśród których zapewne jest wielu przyszłych podróżników. Już można zgłaszać propozycje prezentacji podróży z całego świata na adres **maxu10@wp.pl** lub **travelbit@travelbit.pl**. Prezenterzy zostaną przyjęci w Hotelu Rzeszów po królewsku, a pobyt dla nich w Rzeszowie będzie bezpłatny.

TYDZIEŃ TROSKI O ROZWÓJ I ZDROWIE STUDENTA

W dniach 13-17 kwietnia szczególnie promowano zdrowy styl życia wśród społeczności akademickiej w ramach Uniwersyteckiego Tygodnia Zdrowia i Sportu. Głównymi organizatorami tego wydarzenia są Samorządy Studentów dwóch wydziałów: Wychowania Fizycznego i Wydziału Medycznego, a współorganizatorami Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów UR, Klub Uczelniany AZS UR, Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR, Centrum Sportu i Rekreacji UR oraz Centrum Medyczne „Medyk”. Podczas tygodnia na terenie Uniwersytetu Rzeszowskiego studenci oraz mieszkańcy Rzeszowa mogli wziąć udział w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i naukowych.

13 kwietnia odbyło się oficjalne otwarcie Tygodnia Zdrowia i Sportu przez rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. **Aleksandra Bobko**. Uroczystość uświetniły występy artystyczne studentów UR: grupy akrobatycznej „Duo Art”, wokalne **Katarzyny Szkutnik** i **Agaty Widlarz** oraz pokaz tańca na wózkach w wykonaniu **Małgorzaty Kmiotek**, **Julii Torla** i **Mieszka Nagaja** oraz **Mateusza Sobala** cieszyły się ogromnym zainteresowaniem.

14 kwietnia był Dniem Diagnostyki i Zdrowia i wówczas studenci oraz wszyscy zainteresowani mogli wziąć udział w badaniach oraz konsultowali zdrowotne problemy ze specjalistami. Studenci korzystali z diagnostyki sportowej, porad w zakresie aktywności i zdrowego stylu życia, podstawowych badań diagnostycznych (badanie poziomu cukru we krwi, pomiar ciśnienia i tętna, ocena krzywizn kręgosłupa i symetrii budowy ciała oraz kończyn, badanie EKG oraz słuchu, badanie objętości i pojemności płuc za pomocą spirometru). Udzielano też informacji i porad z zakresu dbania o skórę, profilaktyki bólów kręgosłupa i suplementów diety oraz usług fizjoterapeutycznych (masaże, ćwiczenia rozluźniające, stretching, taśmy fizjotape). W ramach propagowania zdrowego odżywiania studentki Wydziału Medycznego częstowały uczestników świeżymi owocami i warzywami. Przez 4 godziny z bezpłatnych badań i konsultacji skorzystało ponad 2 500 osób.

Dniem Sportu był kolejny dzień tygodnia i wówczas studenci próbowali sił w różnych dyscyplinach. W zorganizowanym turnieju piłki siatkowej wzięło udział 12 drużyn, w koszykówce 4. Największą popularnością cieszył się turniej piłki halowej, tu 13 drużyn walczyło o zwycięstwo. Oprócz zespołowych gier sportowych przygotowany został „maraton fitness”, który ze względu na niesprzyjające warunki atmosferyczne odbył się w Studenckim Klubie pod Palmą, gdzie przez trzy godziny 130 studentów ćwiczyło pod profesjonalnym okiem dr **Anety Przepióry**. W imprezach Dnia Sportu czynny udział w wydarzeniach wzięło około 400 osób, a dodatkowo swoim kolegom i koleżankom kibicowało wielu studentów.

16 kwietnia był Dniem Edukacji Zdrowotnej. W budynku Wydziału Wychowania Fizycznego odbyła się II konferencja naukowo-metodyczna pt. „Edukacja zdrowotna w szkolnej praktyce procesu wychowania fizycznego”. Gościem specjalnym była prof. nadzw. dr hab. **Danuta Umiaszowska** z Uniwersytetu Szczecińskiego, która wygłosiła referat na temat „Edukacja zdrowotna w szkolnym wychowaniu fizycznym wyzwaniem dla nauczyciela”. Z referatami wystąpili też pracownicy oraz studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego. Były też ciekawe wykłady na temat nadwagi u dzieci, zdrowego odżywiania się, metod kontroli oceny sprawności fizycznej, zaleceń dotyczących prowadzenia edukacji zdrowotnej w szkołach. W konferencji wzięło udział 220 osób, w tym 130 nauczycieli wychowania fizycznego ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Po konferencji zorganizowano warsztaty dietetyczne prowadzone przez pracowników Wydziału Medycznego.

W ramach Dnia Turystyki i Rekreacji studenci sprawdzali swoje umiejętności i możliwości w różnych dyscyplinach sportowych. Od rana odbywały się warsztaty na terenie rezerwatu „Lisia Góra”, w ramach których uczestnicy mieli możliwość poznania tajników kajakarstwa, technik wspinaczkowych na dmuchanej ścianie, badmintonu oraz nordic walking. Na terenie Campusu Akademickiego przy ul. Cichej dla bardziej odważnych uczestników czekała przygoda z szablą. Tu pod fachowym okiem trenera studenci uczyli się pierwszych kroków walki szermierczej. W warsztatach wzięło udział ok. 170 osób.

Większość akademickich wydarzeń dokumentowano, nagrywając filmy oraz fotografując. Filmy i zdjęcia są dostępne na stronie www.facebook.com/UTZiS.

Fot. J. Zydroń

ADELA
JABŁECKA

Z RZESZOWA DO BIAŁKI TATRZAŃSKIEJ

Jest w naszym Uniwersytecie dość liczna grupa pracowników i studentów, którzy corocznie czekają na zimowy relaks. A kiedy nadchodzi ten czas, skromni w samoocenie umiejętności z dumą mówią „jesteśmy weteranami i ekspertami obozowymi, i trzeba wyruszać”. Jeździmy tam, gdzie śnieg czeka na nas, do Białki Tatrzańskiej oddalonej od Rzeszowa o 260 km. Miejsco-wość położona na wysokości 680–778 m n.p.m. umożliwia także oglądanie cudownej panoramy polskich i słowackich Tatr. Oferuje 11,5 km nartostrad o różnej skali trudności, a wyciągi z podgrzewanymi kanapami dopełniają komfortu. Stąd niedaleko też do Bukowiny Tatrzańskiej, która zachęca do skorzystania z różnych form zimowego wypoczynku.

Po przyjeździe na Podtatrze już pierwszego dnia wypoczynku z radością wyruszyliśmy na stoki. Jedni od razu szusowali, inni zaczęli naukę od podstaw. Codzienny rytuał podporządkowywał się celowi nadrzędnemu – zimowej i aktywnej rekreacji: jeździe na nar-

tach, na snowboardzie, na łyżwach oraz marszom na nartach biegowych. Młodzież odbywała wieczorne jazdy na oświetlonych i mniej zatłoczonych nartostradach. Starsi nieraz podejmowali „nocne Polaków rozmowy”, także o tym, jak to niegdyś bywało... Był też wieczorny relaks w termach i lokalnych karczmach.

Uczestników uniwersyteckiej wyprawy otaczali opieką pracownicy Centrum Sportu i Rekreacji UR: **Tomasz Świątek** – trener narciarstwa, szef wyszkolenia i kierownik obozów, oraz instruktorzy narciarstwa zjazdowego – **Filip Peliszko** i pisząca te słowa **Adela Jabłeczka**, **Bogusław Berdel** – instruktor narciarstwa biegowego oraz gościnnie instruktorzy narciarstwa – **Jan Roźniatowski** i **Jakub Jabłeczki** (również instruktor snowboardu).

Na następny sezon oczekujemy z niecierpliwością!

Zapraszamy! Dołącz do uniwersyteckiego grona uprawiających narciarstwo.

Z UCZELNI MOŻNA POJECHAĆ DO PAŁACU

Od kilku lat pracownicy i studenci uniwersytetu mogą wypoczywać w naszym ośrodku wypoczynkowo-szkoleniowym, w zabytkowym Pałacu Załuskich z 1883 r. w Iwoniczu (Międzynarodowe Centrum Edukacji Ekologicznej). Pałac otoczony jest parkiem krajobrazowym o powierzchni ponad sześciu hektarów, z pięcioma stawami oraz licznymi pomnikami przyrody. Na terenie zespołu pałacowo-parkowego jest ścieżka przyrodniczo-historyczna obejmująca prawie 350 gatunków roślin i kilkadziesiąt gatunków zwierząt.

Ośrodek dysponuje **12 pokojami** dla 43 osób (10 pokoi w segmencie hotelowym na piętrze pałacu - każdy wyposażony jest w łazienkę, TV, radio, stałe łącze internetowe oraz dostęp do sieci telefonicznej; 2 pokoje w oranżerii - z łazienkami, bez TV).

Zabytkowy Pałac Załuskich jest budowlą murowaną, piętrową, z drewnianymi stropami i z drewnianymi ścianami na piętrze, ozdobiony jest kamiennymi detalami. Stanowi optymalne miejsce na organizację szkoleń, konferencji, spotkań integracyjnych, imprez firmowych

i rodzinnych. Pałac idealnie sprawdzi się jako baza noclegowa dla grup zorganizowanych oraz osób indywidualnych. Można korzystać z sali konferencyjno-szkoleniowej dla 80 osób, kuchni i jadalni.

Do dyspozycji gości pozostaje parking dla samochodów osobowych i autokarów.

Spacerować można między innymi do **uzdrowiska Iwonicz Zdrój**. Naturalnymi środkami leczniczymi są tu wody mineralne oraz borowina. Uzdrowisko słynie z unikatowego, leczniczego mikroklimatu oraz ekologicznie czystego środowiska naturalnego (szczegóły na stronie <http://www.uzdrowisko-iwonicz.com.pl>). Chętni mogą korzystać z zabiegów leczniczych oferowanych przez pobliskie sanatoria. Dla miłośników aktywnego spędzania czasu wolnego atrakcją stanowią liczne szlaki turystyczne: piesze i rowerowe.

Więcej informacji na stronie: ur.edu.pl/uniwersytet/baza-noclegowa/palac-zaluskich-w-iwoniczu

AGATA WIDLARZ
PIOTR GAWLE

KROMPACHY 2015

W lutym Słowacja przywitała studentów UR jadących na zimowy obóz integracyjno-szkoleniowy piękną, zimową aurą. Słońcu na niebie towarzyszył lekki mróz. Taka pogoda sprzyjała wypoczynkowi. Uczestnikami wyjazdu (w dniach 14–20 lutego) do miejscowości Krompachy, zorganizowanego przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego, byli studenci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz wolontariusze Uniwersytetu Rzeszowskiego, nad którymi pieczę sprawowała wykwalifikowana kadra pod kierownictwem mgr **Marii Pliś**.

Główną atrakcją obozu stanowiły sporty zimowe (narciarstwo, snowboarding), uprawiane pod czujnym okiem doświadczonych instruktorów. Wybierając grupę o odpowiednim stopniu zaawansowania, każdy student znalazł swoje miejsce i mógł szlifować umiejętności. Osoby z przeciwwskazaniem do jazdy na nartach równie aktywnie spędzały czas na marszach, spacerach. Podczas obozu zorganizowano także warsztaty integracyjne, dzięki którym w trakcie wspólnych gier i zabaw niepełnosprawni zapominali o słabościach zdrowotnych.

W czasie pobytu na Słowacji część studentów zobaczyła niezwykle ciekawą jaskinię o dźwięcznej nazwie *Zła Dziura*. Mimo trudnych warunków podjęliśmy wyzwanie i udało nam się wejść pod zaśnieżoną górę, po czym, przeciskając się przez wąskie szczeliny, podziwialiśmy w grotcie stalaktyty, stalagmity oraz szczątki zwierząt sprzed tysięcy lat. W drodze powrotnej zatrzymaliśmy się na terenie Żehry, gdzie obejrzelśmy ruiny średniowiecznego kompleksu obronnego – *Spiški Hrad*.

Na studenckim obozie nie brakowało też rozrywki. Na dyskotekach dobrej zabawie oddawali się zarówno studenci, jak i ich opiekunowie. Podczas wspólnego śpiewania każdy mógł zaprezentować ukryty talent. Niektóre wykonania na długo zapadały w pamięć.

W ostatni wieczór wyraźnie wzrosła temperatura, zorganizowano bowiem ognisko. Pyszne jedzenie, regionalna muzyka i różne tańce były wspaniałym uwieńczeniem tego niezwykłego wyjazdu. I w ten sposób wszystko co miłe i dobre dobiegło końca. Na szczęście za kilka miesięcy będą wakacje i obozy letnie.

PAWEŁ HANUS
MACIEJ KLUZ

W ZAKOPANEM STUDENCI POZNALI ZASADY PRODUKCJI EKOLOGICZNEJ ŻYWNOŚCI

Członkowie Koła Naukowego Technologów Żywności „Ferment” zorganizowali w dniach 11–14 lutego br. w Zakopanem IX Międzynarodowy Studencki Obóz Naukowy z udziałem gości ze Słowacji, Ukrainy i Rumunii. W sesji uczestniczyli też studenci z Koła Naukowego Podróżników z UR. Wydarzeniu patronował Podkarpacki Oddział Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności.

Pierwszy dzień tego międzynarodowego spotkania młodych przeznaczono na prezentację referatów przygotowanych przez nauczycieli akademickich, a dotyczących najnowszych dokonań w technologii żywności. Z wykładami wystąpili: doc. dr **Adrian Timar**, doc. dr **Simona Vicas**, dr **Anamaria Morna** (wszyscy z Rumunii) oraz mgr inż. **Monika Wesołowska** i dr **Jarosław Herbert**. Codziennie odbywały się studenckie sesje naukowe przygotowane przez studentów rzeszowskiego koła oraz studentów z Uniwersytetu w Oradei. W panelach uczestniczyło 54 studentów z Polski, Ukrainy i Rumunii.

Uczestnicy obozu, dzięki uprzejmości dyrektora **Adama Nity**, zwiedzili zakopiański oddział Spółdzielni Mleczarskiej Mlekovita. W ten sposób, z bliska, poznawali proces technologiczny oraz historię zakopiańskiego zakładu i wyrobów w nim powstających. Zakopiańska Spółdzielnia Mleczarska jako jedyna w kraju wyrabia tradycyjny zakopiański ser *gotke*, który swój smak i aromat zawdzięcza przede wszystkim pochodzeniu i procesowi naturalnego wędzenia.

Na zakończenie obozu naukowego rozstrzygnięto konkurs na najlepszy studencki referat. Pierwsze miejsce przyznano dwóm osobom – **Iwonie Kata** i **Irynie Sallii**, drugie **Naomi Virtlej**, a trzecie **Krzysztofowi Kotuli** i **Małgorzacie Czekaj** oraz zespołowi: **Anna Leja**, **Anna Ludwin** i **Izabela Grabarz**.

Wyjazd studentów do Zakopanego był możliwy dzięki grantowi uzyskanemu od prof. Sylwestra Czopka, prorektora ds. nauki, oraz firmie PerkinElmer Polska, sp. z o.o.

II UNIWERSYTECKI STUDENCKI RAJD PIESZY

BIESZCZADY 2015

POD HONOROWYM PATRONATEM REKTORA UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO,
DZIEKANA WYDZIAŁU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO
ORAZ

DZIEKANA WYDZIAŁU MEDYCZNEGO UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO

15-17 MAJA 2015 WETLINA

Organizatorzy

Katedra Elektroradiologii Wydziału Medycznego,
Wydział Wychowania Fizycznego, Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych.

Koszt udziału

80 zł w tym: ubezpieczenie, przejazdy, noclegi, koncert oraz grill.

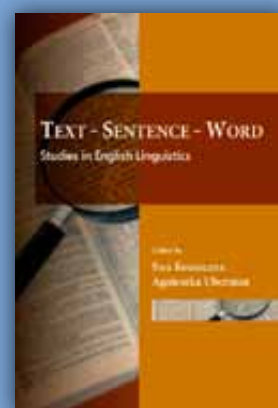
Zgłoszenia, kontakt i informacje

Maciej Brożyna, tel: 509528761, mail: maxu10@wp.pl
Łukasz Godek, tel: 504639969, mail: l.godek@ur.edu.pl
www.wf.ur.edu.pl

Nowości WYDAWNICZE

Prezentowane książki można nabywać, składając zamówienie pocztą elektroniczną lub bezpośrednio w Wydawnictwie (pok. 112; ul. prof. S. Pigonia 6, 35-310 Rzeszów).

Wydawnictwo UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO
e-mail: wydaw@ur.edu.pl, <http://wydawnictwo.ur.edu.pl>